

ศูนย์ศึกษาเศรษฐกิจพอเพียง สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ค้นคว้า วิจัยเกี่ยวกับองค์ความรู้
 ของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการประยุกต์ใช้
 ในภาคส่วนต่าง ๆ และนำไปสู่การปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินชีวิต
 ของประชาชนในทุกระดับ ให้เน้นการดำเนินชีวิตที่เน้นทางสายกลาง
 ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน
 นอกจากนี้ การดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงยังเน้น
 ความรอบรู้ รอบคอบ และการยึดหลักคุณธรรมเป็นสำคัญ

กรมพัฒนาเกษตรกรรม เขตบางกอก กรุงเทพมหานคร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นดา จันทรส

การบริหารการเงินบุคคล เพื่อความพอเพียง

ศูนย์ศึกษาเศรษฐกิจพอเพียง สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
 118 ถนนเสรีไทย แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240
 โทรศัพท์ 0 2727 3606 โทรสาร 0 2727 3605
<http://cse.nida.ac.th>

ISBN 978-974-231-807-9

9 789742 318079

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นดา จันทรส

คำนำ

ศูนย์ศึกษาเศรษฐกิจพอเพียง สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ได้จัดทำเอกสารวิชาการขึ้น เพื่อเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการต่อผู้ที่สนใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งรวมถึงเอกสารวิจัย ตำราเพื่อใช้สำหรับการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา และเอกสารเพื่อเผยแพร่ให้กับประชาชนโดยทั่วไป สำหรับเอกสารวิชาการชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงตัวอย่างการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในด้านต่าง ๆ เพื่อแสดงให้เห็นว่าแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้กับการบริหารงานในหลากหลายด้านด้วยกัน โดยตัวอย่างการประยุกต์หลักเศรษฐกิจพอเพียงในเอกสารทางวิชาการชุดนี้ประกอบด้วยผลงานทางวิชาการรวม 5 เล่มด้วยกัน ได้แก่

- แนวทางการกำหนดนโยบายสาธารณะ เพื่อความพอเพียง
โดย รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพงศ์ ทองภักดี
- เศรษฐกิจพอเพียงในองค์กรธุรกิจ เพื่อความยั่งยืน
โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชสรรค์ กันตะบุตร
- การบริหารทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร เพื่อความพอเพียง
โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ กุสุมาวลี
- การบริหารการเงินบุคคล เพื่อความพอเพียง
โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณดา จันทร์สม
- การวิเคราะห์ความคุ้มค่าของโครงการ เพื่อความพอเพียง
โดย รองศาสตราจารย์ ดร.อดิษฐ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา

ศูนย์ศึกษาเศรษฐกิจพอเพียงหวังว่าเอกสารวิชาการชุดนี้จะเป็นประโยชน์กับนักศึกษาและประชาชนทั่วไปที่ประสงค์จะเรียนรู้และเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากตัวอย่างต่าง ๆ และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปทดลองปรับใช้กับสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อการปรับเปลี่ยนการดำเนินชีวิตที่เน้นทางสายกลางมากขึ้น และทำให้หน่วยงานหรือองค์กรเกิดความสมดุลและยั่งยืนพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

รองศาสตราจารย์ ดร.อดิษฐ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา

ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาเศรษฐกิจพอเพียง

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

พิมพ์ที่: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, พ.ศ. 2553
โทรศัพท์ 0-2564-3105 ถึง 11 โทรสาร 0-2564-3119
<http://www.tu.ac.th/org/tuprint>

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	(1)
บทที่ 1 แนวทางการบริหารการเงินบุคคลเพื่อความพอเพียง	1
บทที่ 2 การบริหารการเงิน	3
บทที่ 3 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง: หลักคิดเพื่อการตัดสินใจสู่ความสมดุลและยั่งยืน	8
บทที่ 4 การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กับการบริหารการเงินบุคคล	16
- การสำรวจทรัพย์สินสุทธิของบุคคลหรือครัวเรือน	24
- การบันทึกรายได้และค่าใช้จ่ายของบุคคลหรือครัวเรือน	28
- การจัดสรรเงินเพื่อการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน	39
- การจัดสรรเงินเพื่อใช้จ่ายหาทรัพย์สินและค่าใช้จ่าย ที่รู้อย่างชัดเจนว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต	43
- การจัดสรรเงินเพื่อใช้จ่ายในภาวะฉุกเฉินและเหตุจำเป็น	44
- การจัดสรรเงินออมเพื่อการใช้จ่ายในวัยเกษียณ	45
- การลงทุนอย่างเพียงพอ เทคนิคเพื่อสร้างความมั่นคงทางการเงิน	52
- จัดหาทรัพย์สินอย่างพอเพียงและใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ	69
- รู้จักความเสี่ยง ประเมินความเสี่ยง และเตรียมการรับมือ	70
บรรณานุกรม	85
ภาคผนวก	86

บทที่ 1

แนวทางการบริหารการเงินบุคคลเพื่อความพอเพียง

โคตวิภาค 4 (หลักการแบ่งทรัพย์สินโดยจัดสรรเป็น 4 ส่วน)

1. **เอเกน โภค ภูมฺุชเยย** (1 ส่วน ใช้จ่ายเลี้ยงตน เลี้ยงคนที่ควรบำรุง และทำประโยชน์)
- 2-3. **ทวิทิ กมฺมํ ปโยชเย** (2 ส่วน ใช้จ่ายลงทุนประกอบการงาน)
4. **จตุตถญจ นิธาเปยเย** (อีก 1 ส่วน เก็บไว้ใช้ในคราวจำเป็น)

ที่มา: พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตฺโต). 2532. **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**. กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. หน้า 150. หัวข้อลำดับที่ 162

หลักคำสอนในพระพุทธศาสนาที่เป็นหลักธรรมเพื่อความอยู่ดีทางเศรษฐกิจ ธรรมหนึ่ง คือ การจัดสรรทรัพย์สินใช้ 4 หรือ โคตวิภาค 4 ที่ให้จัดสรรทรัพย์สินที่หา มาได้เป็น 4 ส่วน **ส่วนที่หนึ่ง** ให้ใช้จ่ายเลี้ยงตน เลี้ยงคนที่ควรบำรุง และทำประโยชน์ **ส่วนที่ 2** และ **3** ใช้จ่ายลงทุนประกอบการงาน และ**ส่วนที่ 4** เก็บไว้ใช้ในคราวจำเป็น ซึ่งการนำธรรมโคตวิภาค 4 มาประยุกต์ใช้ในอดีตที่ผ่านมาอาจมีการผิดเพี้ยนไปบ้าง เช่น มีการกล่าวกันว่า เมื่อได้ทรัพย์สินมาครั้งใดจึงจัดสรรทรัพย์สินนั้นออกเป็น 4 ส่วน ตามหลักโคตวิภาค ได้แก่ ส่วนหนึ่งเอาไปใช้หนี้เก่า ส่วนที่สองเอาไว้ใช้เลี้ยงงูเห่า ส่วนที่สามให้เอาไปทิ้งน้ำ และส่วนที่สี่ให้เอาไปฝังดินไว้ อธิบายโดยสรุป¹ ดังนี้ ส่วนที่หนึ่ง - **ใช้หนี้เก่า** คือ ให้นำไปบำรุงบิดามารดา ผู้เป็นเจ้าหนี้ผู้ให้ชีวิต เรียก “หนี้ชีวิต” ซึ่งพระคุณของท่านทั้งสองทำให้เราได้มีโอกาสที่สร้างคุณงาม ความดีทางพระศาสนา หากไม่บำรุงท่านจะไม่มีเป็นมงคลแก่ชีวิต ส่วนที่สอง - **เลี้ยงงูเห่า** คือ ให้นำไปเลี้ยงภรรยาและบุตร คือ บำรุงครอบครัวให้ดี เพราะหาก

¹ ที่มาจาก ศูนย์ประสานการปฏิบัติที่ 1 (ศปป.1) กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ราชาอาณาจักร (กอ.รมน.) www.nccd.go.th/upload/content/3.doc

ครอบครัวมีปัญหาย่อมเป็นภัยแก่ตนได้ คล้ายงูเห่าที่พร้อมที่จะฉกกัดเราได้ คือ อาจทำให้เราเสียเกียรติได้ ส่วนที่สาม - **เอาไปทิ้งน้ำ** คือ เมื่อได้ทรัพย์มาคราใด จงจัดสรรทรัพย์ ส่วนหนึ่งไปทำบุญทำทาน ซึ่งดูเหมือนไม่ได้อะไรกลับคืนมาเหมือน เอาไปทิ้งน้ำ แต่ตามหลักพุทธศาสนาหลักในเบื้องต้นทรัพย์นั้นย่อมเป็นเสียบึงใน โลกหน้า และในที่สุดการบริจาคทานก็มีผลให้จิตใจตนเองได้ละความโลภ ส่วนที่สี่ - **นำไปฝังดินไว้** คือ จัดสรรทรัพย์ส่วนหนึ่งเพื่อการออมไว้ทุกครั้งที่มีรายได้ ซึ่ง ทรัพย์ส่วนนี้ย่อมมีผลขั้นต้นในการเป็นทุนรอน หากมีปัญหาก็ได้กู้ตัวเอง และใน บั้นปลายก็จะเป็น “บ้านอายุชีวิต” เอาไว้ใช้เลี้ยงดูตนเองยามแก่เฒ่า

การน้อมนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตจะด้วยการตีความ อย่างไรก็ตาม เห็นได้ว่าการจัดสรรทรัพย์ที่หามาได้นั้นเป็นหลักค่าสอนที่มีมา ตั้งแต่สมัยพุทธกาล จึงไม่ใช่เรื่องแปลกอย่างไรที่บุคคลแต่ละคนจะต้องมีการวางแผน ในการใช้จ่ายหรือจัดการทรัพย์สินที่มีอยู่ให้สามารถใช้เป็นทรัพย์เพื่อดำรงชีวิต และ สร้างความสมดุลและความยั่งยืนในความเป็นอยู่ที่ดี ซึ่งเป็นเรื่องของการบริหาร การเงินบุคคลที่จะกล่าวในรายละเอียดต่อไป

อย่างไรก็ดี การบริหารการเงินเป็นเรื่องที่มีแนวทางและเครื่องมือที่เกี่ยวข้อง มากมาย ประเด็นสำคัญเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ การตัดสินใจ ที่มีวิธีคิดที่แตกต่างกัน ย่อมนำไปสู่ผลลัพธ์ที่แตกต่างกันไป ดังนั้น จำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องมีการวางกรอบแนวคิด ที่จะช่วยให้ผู้ตัดสินใจเป็นหลักเพื่อให้การตัดสินใจ นำไปสู่ผลลัพธ์ที่ต้องการได้

การจัดทำหนังสือเล่มนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อนำเสนอการประยุกต์ใช้ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อการตัดสินใจในประเด็นสำคัญในการบริหารการ เงินบุคคล เพื่อให้บุคคลสามารถน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ ให้เกิดผล อันได้แก่ ความมั่นคงทางการเงิน ความยั่งยืนในการดำรงชีวิตที่เป็นสุข ปราศจากข้อกังวลทางการเงิน และยังสามารถนำไปสู่ความเป็นอิสระทางการเงิน ในระยะยาวได้

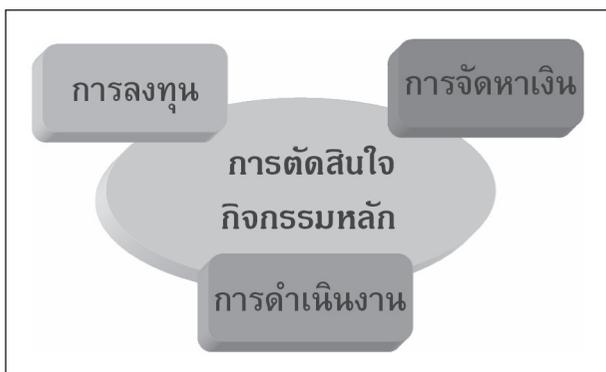

บทที่ 2

การบริหารการเงิน

“การบริหารการเงิน” องค์การธุรกิจ ครั้วเรือน บุคคล: ความเหมือนและความต่าง

การบริหารการเงินโดยทั่วไปเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในกิจกรรมหลัก 3 กิจกรรม ได้แก่ **กิจกรรมการดำเนินงาน** เป็นเรื่องของการจัดหาและบริหารรายได้ การควบคุมค่าใช้จ่าย เพื่อให้มีส่วนเหลือจ่ายที่จะมีไว้เก็บสะสมเพื่ออนาคต **กิจกรรมการลงทุน** เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจลงทุนในทรัพย์สิน เพื่อให้ได้ผลตอบแทนที่คุ้มค่ากับความเสี่ยงของการลงทุนนั้น และ**กิจกรรมการจัดหาเงิน** เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเพื่อเลือกสรรแหล่งเงินที่จะนำมาใช้เพื่อการได้มาหรือจัดหา (หรือลงทุน) ในทรัพย์สินต่าง ๆ ที่ต้องการนั้น โดยไม่ว่าจะเป็นองค์กรธุรกิจ ครั้วเรือน หรือบุคคล กิจกรรมทั้งสามดังกล่าวไม่แตกต่างกัน (ภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 การตัดสินใจในการบริหารการเงินที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมหลัก 3 กิจกรรม

โดยในองค์กรธุรกิจต้องตัดสินใจเกี่ยวกับการลงทุนในทรัพย์สินต่างๆ ที่ จะนำมาใช้ในการดำเนินงาน (กิจกรรมการลงทุน) และต้องตัดสินใจว่าจะใช้เงินทุน จากแหล่งใดสำหรับการลงทุนในทรัพย์สินนั้น (กิจกรรมการจัดหาเงิน) แล้วจึง ตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดหารายได้และควบคุมค่าใช้จ่าย (กิจกรรมการดำเนินงาน) เช่นเดียวกัน บุคคลและครัวเรือนต้องตัดสินใจเกี่ยวกับการหารายได้และควบคุม ค่าใช้จ่าย (กิจกรรมการดำเนินงาน) แล้วเมื่อมีเงินเหลือเพื่อเก็บออมจึงจะตัดสินใจ เกี่ยวกับการลงทุนในเงินออมนั้น เมื่อมีแผนจะลงทุนในทรัพย์สินเพื่อความ มั่นคงในการดำรงชีวิต (กิจกรรมการลงทุน) และตัดสินใจเกี่ยวกับแหล่งเงินที่จะ นำมาเพื่อจัดหาทรัพย์สินเพื่อสร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตเหล่านั้นว่าควรมา จากการกู้ยืมหรือเก็บออมมากน้อยเพียงใด (กิจกรรมการจัดหาเงิน) จากที่กล่าว มาจะเห็นได้ว่า การบริหารการเงินเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในกิจกรรมหลัก ทั้งสามอย่างชัดเจน ทั้งในองค์กรธุรกิจ ครัวเรือน และบุคคล แม้ว่าจะมีความแตก ต่างกันที่ลำดับของการตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ ดังกล่าว และความแตกต่างใน รูปแบบรายได้ ค่าใช้จ่าย วัตถุประสงค์และทางเลือกในการลงทุน รวมถึงความ แตกต่างในเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ แต่หลักคิดในการตัดสินใจไม่แตกต่าง ที่สำคัญคือ การตัดสินใจต้องนำไปสู่เป้าหมายของการบริหารการเงินให้ได้

การบริหารการเงินเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างมากในองค์กรธุรกิจด้วย หน้าที่หลักประการหนึ่งขององค์กรธุรกิจ คือ การจัดการทางการเงิน หลักการ บริหารการเงินเป็นหลักการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับแหล่งที่มาของเงิน และ แหล่งใช้ไปของเงิน เพื่อให้เกิดความยั่งยืนขององค์กรธุรกิจนั้น โดยมีเป้าหมาย หลัก คือ เพื่อสร้างความมั่งคั่งที่ยั่งยืนให้แก่ผู้เป็นเจ้าของกิจการ หรืออีกนัยหนึ่งคือ ผู้ถือหุ้นของกิจการให้ได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนในกิจการนั้นสูงที่สุด ทั้งในรูป เงินปันผลที่ได้รับ และการเพิ่มขึ้นของมูลค่าหุ้นสามัญที่ถือครองอยู่ แต่อย่างไรก็ การที่จะได้ผลตอบแทนตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ ย่อมมีความเสี่ยงที่จะทำให้ไม่ได้รับ ผลตอบแทนที่คาดหวัง ด้วยปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ ทั้งปัจจัยภายในนอก เช่น การเปลี่ยนแปลง ของสภาวะเศรษฐกิจทั้งในประเทศและต่างประเทศ การเปลี่ยนแปลงทางสังคม

การบริหารการเงินเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในกิจกรรมหลักทั้งสามอย่างชัดเจน ทั้งในองค์ธุรกิจ ครัวเรือนและบุคคล แม้ว่าจะมีความแตกต่างกันที่ลำดับของการตัดสินใจ ในกิจกรรมดังกล่าว และความแตกต่างในรูปแบบรายได้ ค่าใช้จ่าย วัตถุประสงค์และทางเลือกในการลงทุน รวมถึงความแตกต่างในเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ แต่หลักคิดในการตัดสินใจไม่แตกต่างกัน ที่สำคัญคือ การตัดสินใจต้องนำไปสู่เป้าหมายของการบริหารการเงินให้ได้

สภาพความเป็นอยู่ของประชาชน ทิศนคติต่อการดำเนินชีวิตของประชาชน การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่ส่งผลกระทบต่อนโยบายของรัฐที่กระทบต่อการดำเนินธุรกิจ เป็นต้น และปัจจัยภายใน เช่น การเปลี่ยนแปลงนโยบายในการบริหารการเปลี่ยนแปลงผู้บริหาร และการเปลี่ยนแปลงจากโครงสร้างขององค์กร เป็นต้น ดังนั้น การตัดสินใจอย่างถูกต้องและเหมาะสม ในกิจกรรมต่าง ๆ ทางธุรกิจจึงเป็นเรื่องที่จำเป็นเพื่อลดความเสี่ยงและให้ได้รับผลตอบแทนตามความหวังไว้

การตัดสินใจทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมหลักทั้งสามกิจกรรมดังกล่าว นั้น เป็นการตัดสินใจที่จะส่งผลต่อการสร้างผลตอบแทนการลงทุนให้แก่ผู้ถือหุ้น และต้องการการวิเคราะห์เพื่อรองรับการตัดสินใจอย่างมาก ยกตัวอย่างเช่น การตัดสินใจเกี่ยวกับกิจกรรมการลงทุนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในการจัดหาสินทรัพย์ของกิจการ ทั้งสินทรัพย์ระยะสั้นและสินทรัพย์ระยะยาว ซึ่งสินทรัพย์หมายถึง ทรัพย์สินที่กิจการมีไว้ใช้เพื่อการหาผลตอบแทนให้แก่กิจการนั้น การลงทุนในสินทรัพย์ต้องอยู่ในระดับที่เหมาะสม ไม่มากเกินไปจนทำให้เกิดภาวะเงินจม เกิดการขาดสภาพคล่องในองค์กร และไม่น้อยเกินไปจนทำให้เกิดความไม่เพียงพอ

ในการดำเนินกิจการ การตัดสินใจในกิจกรรมการจัดการเงินเกี่ยวข้องกับการจัดหาแหล่งเงินทุนที่มีโครงสร้างทางการเงินที่เหมาะสม การกู้ยืมถึงแม้ว่าจะมีส่วนช่วยเพิ่มผลตอบแทนการลงทุนให้แก่ผู้ถือหุ้น จากการที่ดอกเบี้ยจ่ายสามารถช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายภาษีได้ รวมถึงผู้ถือหุ้นมีต้องลงทุนในเงินลงทุนทั้งหมด เนื่องจากมีการกู้ยืมเข้ามาช่วยลดภาระการลงทุนบางส่วน แต่หากมีการกู้ยืมมากเกินไปย่อมเป็นภาระทางการเงินแก่องค์กรธุรกิจ และเพิ่มความเสี่ยงทางการเงินแก่องค์กรธุรกิจอีกด้วย ส่วนการตัดสินใจในกิจกรรมการดำเนินงานเกี่ยวข้องกับการสร้างรายได้ การควบคุมค่าใช้จ่าย การกำหนดโครงสร้างของต้นทุนที่เหมาะสมสอดคล้องกับพันธกิจและกลยุทธ์ขององค์กรธุรกิจ เพื่อให้ได้ผลกำไรที่จะส่งผลตอบแทนในรูปแบบเงินปันผลให้แก่ผู้ถือหุ้น และการเจริญเติบโตขององค์กรธุรกิจเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มของราคาหุ้นต่อไปได้ จะเห็นได้ว่า การบริหารการเงินที่จะนำไปสู่เป้าหมายหลักขององค์กรธุรกิจได้นั้น ผู้ตัดสินใจจะต้องมีหลักคิดที่ดี ที่จะทำให้การตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ เป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสม และช่วยสร้างความเข้มแข็งของกิจการและบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ได้

การบริหารการเงินของบุคคลหรือของครัวเรือน อาจมีความแตกต่างจากการบริหารการเงินขององค์กรธุรกิจดังกล่าวข้างต้นอยู่บ้าง แต่อย่างไรก็ดี หลักการบริหารการเงินไม่แตกต่างกัน ยังคงยึดหลักของการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับแหล่งที่มาของเงินและแหล่งใช้ไปของเงิน เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการดำเนินชีวิตของ “บุคคล” และ “ครัวเรือน” ได้ และแน่นอนว่าจะต้องเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นการตัดสินใจเลือกอาชีพ ซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นแห่งรายได้และสร้างสมดุลในการดำเนินชีวิตและการทำงาน การตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการเงินหรือรายได้ที่ได้รับมา การตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรของครัวเรือน ไม่ว่าจะเป็นการจัดการที่อยู่อาศัย ยานพาหนะ การตัดสินใจเกี่ยวกับการลงทุน การจัดการหนี้สิน และการสร้างความมั่นคงทางการเงิน รวมถึงการจัดการความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น โดยหลักสำคัญคือ การบรรลุ

เป้าหมายตามที่กำหนด และสามารถสร้างความสมดุลและยั่งยืนในการดำเนินชีวิตได้ในที่สุด

ไม่ว่าจะเป็นการบริหารการเงินขององค์กรธุรกิจ คริวเรือน หรือบุคคล เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจทั้งสิ้น ดังนั้นจึงเกิดข้อคำถามหลักว่า “จะตัดสินใจอย่างไร” จึงจะทำให้องค์กรธุรกิจ คริวเรือน หรือบุคคลเกิดความสมดุลและยั่งยืน

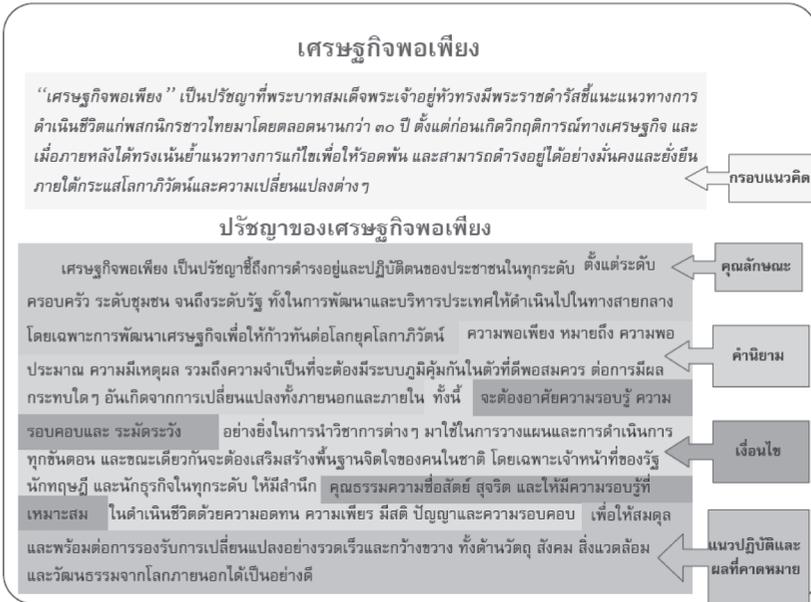
ถึงแม้ว่าศาสตร์ทางการบริหารจัดการจะมีทฤษฎีที่ว่าด้วยเรื่องการบริหารการเงินจำนวนมาก และมีเครื่องมือที่จะช่วยให้การวิเคราะห์เพื่อให้มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจมากมาย แต่การตัดสินใจภายใต้สถานการณ์ที่มีปัจจัยแวดล้อมที่แตกต่างกันย่อมแสดงถึงข้อจำกัดหลักที่ว่าไม่มีสูตรสำเร็จตายตัวต่อประเด็นในการตัดสินใจ ทั้งในองค์กรธุรกิจ คริวเรือน หรือบุคคล จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ทำหน้าที่ในการตัดสินใจจะต้องมีหลักยึดเพื่อใช้เป็นหลักคิดในการตัดสินใจเพื่อความอยู่รอด ความสมดุล และความยั่งยืนขององค์กร คริวเรือน หรือบุคคลนั้น ๆ

ไม่ว่าจะเป็นการบริหารการเงินขององค์กรธุรกิจ คริวเรือน หรือบุคคลเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจทั้งสิ้น ดังนั้นจึงเกิดข้อคำถามหลักว่า “จะตัดสินใจอย่างไร” จึงจะทำให้องค์กรธุรกิจ คริวเรือน หรือบุคคลเกิดความสมดุลและยั่งยืน

บทที่ 3

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง: หลักคิดเพื่อการตัดสินใจสู่ความสมดุลและยั่งยืน

ที่มา: ภัฏฐพงษ์ ท่องภักดี (2550)

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีองค์ประกอบหลักสามประการ คือ **ความมีเหตุมีผล** **ความพอประมาณ** และ**การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี** โดยการใช้หลักในองค์ประกอบทั้งสามต้องควบคู่กับสองเงื่อนไขการปฏิบัติ คือ **เงื่อนไขความรู้** ได้แก่ มีความรอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง และ**เงื่อนไขคุณธรรม** การใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักคิดในการตัดสินใจในการบริหารการเงินทั้งในองค์กรธุรกิจและการเงินบุคคล จะทำให้เกิดความสมดุลและอยู่รอดได้อย่างยั่งยืน (ภาพที่ 2)

ภาพที่ 2 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ที่มา: ฉันทะพรหม พงษ์ภักดี (2550)

องค์กรธุรกิจสามารถประยุกต์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อนำไปสู่ความสมดุลและยั่งยืนในการบริหารการเงินได้ ด้วยการตัดสินใจในกิจกรรมหลักทั้งสามกิจกรรมตามหลักปรัชญา คือ ด้วยความมีเหตุผล ด้วยความพอประมาณ และมีการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ตัวอย่างเช่น การตัดสินใจในกิจกรรมการลงทุนที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนในสินทรัพย์ทั้งระยะสั้นและระยะยาว องค์กรธุรกิจควรลงทุนเฉพาะที่มีความจำเป็นต่อการดำเนินธุรกิจที่เป็นอยู่หรือเพื่อการขยายกิจการเป็นเรื่องของ *ความมีเหตุผล* ในการตัดสินใจ โดยไม่ควรลงทุนในสินทรัพย์ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ หรือไม่ลงทุนในสินทรัพย์เพื่อการเก็งกำไรจนมากเกินไป หรือการตัดสินใจเพื่อขยาย

กิจการควรอยู่บนพื้นฐานของ*ความพอประมาณ* ไม่มากเกินไปจนเป็นภาระแก่ฐานะทางการเงินและความอยู่รอดขององค์กรธุรกิจในระยะยาว การลงทุนควรมี*ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี* โดยยึดหลักการกระจายความเสี่ยงในการลงทุน เช่น การลงทุนในสินทรัพย์ที่มีความหลากหลาย ควรมีการลงทุนทั้งตราสารหนี้และตราสารทุน หรือการลงทุนขยายตลาดควรมีการกระจายในหลายแหล่ง ไม่ผูกติดกับตลาดใดตลาดหนึ่งเพียงตลาดเดียว เป็นต้น และควรมีการป้องกันความเสี่ยงจากการลงทุนควบคู่ไปด้วย เช่น การใช้เครื่องมือทางการเงินที่ช่วยในการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนในกรณีของการจัดหาสินทรัพย์จากต่างประเทศ เป็นต้น โดยทั้งหมดของการตัดสินใจอยู่บนเงื่อนไขที่ว่า ผู้บริหารองค์กรจะต้องมี*ความรู้* ในการวิเคราะห์ความคุ้มค่าของการลงทุน ความเสี่ยงของการลงทุนและผลกระทบของการลงทุนต่อองค์กรธุรกิจโดยรวมได้ และต้องลงทุนอย่างไม่เอาर्डเอาเปรียบคู่สัญญา และดูแลผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้รอบด้าน ซึ่งประเด็นสุดท้ายเป็นเงื่อนไขในเรื่อง *คุณธรรม* (ตารางที่ 1)

จากที่กล่าวมาเป็นตัวอย่างของการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารการเงินขององค์กรธุรกิจ ซึ่งในที่นี้มีได้กล่าวถึงรายละเอียดมากนัก เนื่องจากหนังสือเล่มนี้มีเป้าหมายหลักที่จะเชื่อมโยงการบริหารการเงินบุคคลกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการตัดสินใจเพื่อให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนกับการดำรงชีวิตของบุคคลและครอบครัว ซึ่งจะกล่าวถึงการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมหลักทั้งสามกิจกรรมข้างต้นอย่างละเอียดในบทต่อไป

ตารางที่ 1 การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการตัดสินใจกิจกรรมหลักทางธุรกิจ

หัวข้อที่หนึ่ง: ความมีเหตุผลในการตัดสินใจ	
กิจกรรมลงทุน	<ul style="list-style-type: none"> ❖ ตัดสินใจลงทุนในสินทรัพย์หรือกิจการที่มีความคุ้มค่า เพื่อรักษาผลประโยชน์ให้แก่ผู้ถือหุ้นในการหาผลตอบแทนที่คุ้มค่ากับเงินลงทุน ❖ มีการวิเคราะห์ความคุ้มค่าการลงทุนอย่างถูกต้องหลักวิชาการ และเหมาะสม
กิจกรรมจัดหาเงิน	<ul style="list-style-type: none"> ❖ กำหนดโครงสร้างทางการเงินที่เหมาะสมกับประเภทของกิจการ ❖ การวางแผนการจัดหาแหล่งเงินทุนโดยยึดหลักการจับคู่ประเภทของสินทรัพย์และหนี้สิน (Asset-Liability Matching Fund) ❖ การจัดหาแหล่งเงินทุนโดยยึดหลักการจับคู่กระแสเงินในลักษณะที่จะไม่สร้างความเสี่ยงจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น อัตราแลกเปลี่ยน และความผันผวนของกระแสเงิน (Cash Flow Matching) เป็นต้น
กิจกรรมดำเนินงาน	<ul style="list-style-type: none"> ❖ กำหนดราคาขายสินค้าที่สมเหตุสมผล เหมาะสมกับต้นทุนการผลิต และการแข่งขันในตลาด ❖ กำหนดข้อตกลงทางธุรกิจที่มีเหตุผล ไม่เป็นภาระต่อการปฏิบัติตามสัญญากับลูกค้า คู่ค้า และพนักงาน

ตารางที่ 1 การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการตัดสินใจกิจกรรมหลักทางธุรกิจ (ต่อ)

ห่วงที่สอง: ความพอประมาณในการตัดสินใจ	
กิจกรรมลงทุน	<ul style="list-style-type: none"> ❖ วางแผนการลงทุนอย่างพอประมาณกับกำลังการขยายตัวทางธุรกิจ ❖ ไม่สะสมสินทรัพย์ที่ไม่จำเป็นเพื่อการเก็งกำไร และหวังกำไรเกินปกติจากกิจกรรมที่มีใช้ธุรกิจหลัก (Non-core business)
กิจกรรมจัดหาเงิน	<ul style="list-style-type: none"> ❖ กำหนดโครงสร้างทางการเงินที่เหมาะสม ❖ ไม่กู้ยืมมากเกินไปจนเป็นภาระต่อฐานะทางการเงิน และเพิ่มความเสี่ยงให้แก่กิจการ และไม่เป็นภาระต่อการปฏิบัติตามสัญญา
กิจกรรมดำเนินงาน	<ul style="list-style-type: none"> ❖ กำหนดราคาขายสินค้าที่พอประมาณเหมาะสมกับต้นทุนการผลิต ไม่เอาเปรียบหลอกลวงลูกค้า เพื่อหวังกำไรเกินกว่าปกติ ❖ ไม่เอาเปรียบพนักงานในการกำหนดค่าจ้างที่ไม่เป็นธรรม และให้สวัสดิการตามสมควร และปฏิบัติตามข้อกำหนดทางกฎหมาย
ห่วงที่สาม: การมีภูมิคุ้มกัน	
กิจกรรมลงทุน	<ul style="list-style-type: none"> ❖ คิดบวกและคิดลบในการวางแผนการลงทุน (scenario Analysis) เพื่อกำหนดมาตรการป้องกันล่วงหน้า สำหรับการดำเนินการที่ไม่เป็นไปตามแผน เพื่อลดความรุนแรงและโอกาสในการเกิดความเสียหาย

ตารางที่ 1 การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการตัดสินใจกิจกรรมหลักทางธุรกิจ (ต่อ)

ห่วงที่สาม: การมีภูมิคุ้มกัน (ต่อ)	
กิจกรรมจัดหาเงิน	<ul style="list-style-type: none"> ❖ ไม่เพิ่มส่วนเปิดทางการเงิน (Financial Leverage) อย่างไม่จำเป็น โดยเฉพาะในภาวะที่มีความไม่แน่นอนสูง ❖ นำเสนอข้อมูลที่เป็นจริงและเปิดเผยข้อมูลแก่ผู้ถือหุ้น เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจกับฐานะทางการเงินที่แท้จริงของกิจการ หากต้องมีการลดการจ่ายเงินปันผลเพื่อสะสมทุนมากขึ้น ❖ บริหารความเสี่ยงจากปัจจัยทางการเงินที่บริหารได้ เช่น อัตราแลกเปลี่ยน อัตราดอกเบี้ย ปฏิบัติตามสัญญาเงินกู้อย่างเคร่งครัด สร้างความเชื่อถือ (Trust) ให้เกิดขึ้นในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของกิจการ
กิจกรรมดำเนินงาน	<ul style="list-style-type: none"> ❖ วิเคราะห์ความต้องการของลูกค้าอย่างสม่ำเสมอ มีความพร้อมในการตอบสนอง มีความยืดหยุ่นในการผลิต สร้างความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ บริหารความเสี่ยงจากการดำเนินงาน (Operating Leverage) ❖ สร้างความซื่อสัตย์ในตราสินค้าของกลุ่มลูกค้า (Brand Loyalty) และความสัมพันธ์อันดีในกลุ่มลูกค้า ❖ สร้างขวัญกำลังใจให้แก่พนักงาน ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีกับคู่ค้า (Suppliers) สร้างความเชื่อถือในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับกิจการ (Trust)

ตารางที่ 1 การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการตัดสินใจกิจกรรมหลักทางธุรกิจ (ต่อ)

เงื่อนไข ความรู้ ที่กำหนดให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีความรู้ในการที่จะปฏิบัติตามกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมผู้ที่เกี่ยวข้องกับกิจการที่สำคัญ 3 ฝ่าย ได้แก่	
ฝ่ายจัดการ	ฝ่ายจัดการต้องมีความรู้ในการบริหารจัดการที่เพียงพอเพื่อการบริหารการเงินที่จะทำให้กิจการสร้างผลตอบแทนสูงสุดให้แก่ผู้ถือหุ้น เช่น การวางแผนธุรกิจ การวิเคราะห์ความคุ้มค่าของการลงทุน การกำหนดโครงสร้างเงินทุนที่เหมาะสม การวิเคราะห์และบริหารความเสี่ยง การวิเคราะห์ความต้องการ (Demand Analysis) การวิเคราะห์ฐานะทางการเงิน การบัญชีและรายงานผลการดำเนินงาน การตลาด และการวางแผนการผลิต เป็นต้น
กรรมการ	กรรมการ ซึ่งทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบายให้ฝ่ายจัดการตรวจตรา และตรวจสอบ (Monitor) ให้อุปสรรคผลประโชยชน์ให้แก่ผู้ถือหุ้น และสนองกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกิจการอย่างถูกต้องเหมาะสม ต้องมีความรู้เพียงพอในการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทดังกล่าว
ผู้ถือหุ้น	ผู้ถือหุ้นมีหน้าที่ในการติดตามประเมินผลการดำเนินการของกรรมการและฝ่ายจัดการ เข้าร่วมประชุมผู้ถือหุ้น ศึกษาข้อมูลทางธุรกิจ และซักถามในข้อมูลที่มีข้อสงสัย ลงคะแนนเสียงเลือกกรรมการ และอื่น ๆ จึงจำเป็นที่ผู้ถือหุ้นต้องศึกษาหาความรู้เพื่อเพิ่มพูนทักษะในการทำหน้าที่ตามบทบาทดังกล่าว

ตารางที่ 1 การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการตัดสินใจกิจกรรมหลักทางธุรกิจ (ต่อ)

เงื่อนไข คุณธรรม เป็นเงื่อนไขสำคัญที่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องยึดถือเป็นหลักสำคัญในการตัดสินใจ	
ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย	การปฏิบัติตนอย่างซื่อสัตย์ สุจริต ระมัดระวัง และไม่เอารัดเอาเปรียบผู้ที่เกี่ยวข้อง ด้วยเงื่อนไขนี้ หากทุกฝ่ายยึดถือเป็นหลักสำคัญในการตัดสินใจทางธุรกิจแล้ว จะช่วยทำให้การสร้าง confianza (Trust) เกิดขึ้นระหว่างกันได้โดยง่ายและส่งผลต่อการลดต้นทุนการดำเนินธุรกรรมต่าง ๆ ได้อีกด้วย

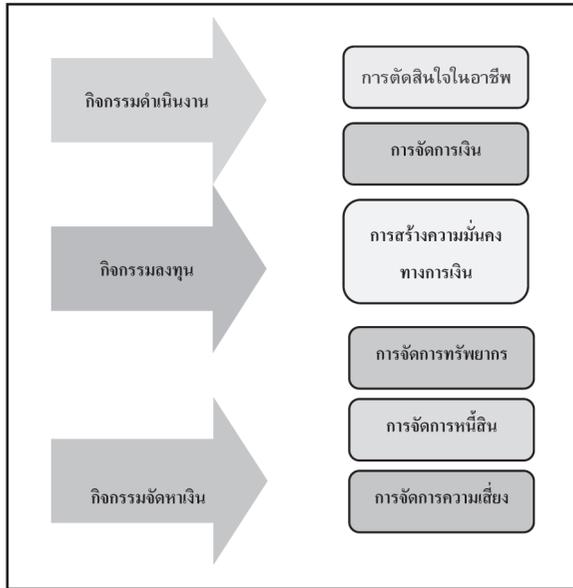

บทที่ 4

การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กับการบริหารการเงินบุคคล

การบริหารการเงินบุคคลเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะช่วยให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนในการดำรงชีวิตของบุคคลและครัวเรือน เช่นเดียวกับองค์กรธุรกิจ ในหนังสือเล่มนี้จะแบ่งการตัดสินใจหลักที่เกี่ยวข้องกับการเงินบุคคลไว้ 6 ประการ ซึ่งเชื่อมโยงได้กับกิจกรรมหลักทั้งสามกิจกรรมดังกล่าว (ภาพที่ 3) โดยการตัดสินใจทั้ง 6 ประการ ได้แก่ 1) **การตัดสินใจในอาชีพ** ซึ่งเกี่ยวกับอาชีพและการงานถือเป็นแหล่งรายได้หลักของบุคคล และเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการรายได้และค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในการประกอบอาชีพนั้น รวมถึงการตัดสินใจสร้างสมดุลในการดำเนินชีวิตและการทำงาน 2) **การจัดการเงิน** เกี่ยวข้องกับการจัดการเงินที่ได้รับมาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยคำนึงถึงภาระทั้งในปัจจุบันและอนาคต 3) **การสร้างความมั่นคงทางการเงิน** เกี่ยวข้องกับการลงทุนจากการออมเงินเพื่อค่าใช้จ่ายที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อภาวะฉุกเฉิน และเพื่อการเกษียณอายุ ตลอดจนนำไปสู่ความเป็นอิสระทางการเงินต่อไปในอนาคต 4) **การจัดการทรัพยากร** ไม่ว่าจะเป็นการตัดสินใจเพื่อจัดหาให้ได้มาซึ่งทรัพยากรสินต่าง ๆ เพื่อการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม เช่น ที่อยู่อาศัย ยานพาหนะ และทรัพยากรอื่น ๆ 5) **การจัดการหนี้สิน** เกี่ยวข้องกับการรู้จักช่องทางการกู้ยืม ความเสี่ยง และภาระที่จะเกิดขึ้น รวมถึงแนวทางในการบริหารจัดการที่จะทำให้สามารถกู้ยืมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสุดท้าย 6) **การจัดการความเสี่ยง** เกี่ยวข้องกับความไม่แน่นอนที่ทำให้การดำรงชีวิตมีความเสี่ยง การวางแผนและดำเนินการเพื่อเตรียมรับมือกับความเสี่ยง

ภาพที่ 3 การตัดสินใจในกิจกรรมหลักและ 6 องค์ประกอบ
ในการบริหารการเงินบุคคล

การตัดสินใจในอาชีพ : ก้าวแรกของการบริหารการเงินบุคคล อย่างพอเพียง

จุดเริ่มต้นของการบริหารการเงินบุคคลคงหนีไม่พ้นการเริ่มตัดสินใจเกี่ยวกับอาชีพ ซึ่งจะเป็นแหล่งรายได้สำคัญของคน และเมื่อถามถึงคำว่า “อาชีพ” ที่เหมาะสม แต่ละคนคงมีคำตอบที่แตกต่างกันในใจ บางคนอาจกำลังนึกถึงอาชีพนักบิน นักวิทยาศาสตร์ นักธุรกิจ ข้าราชการ ทหาร ตำรวจ แอร์โฮสเตส พนักงานโรงแรม หรือนักการเมือง ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และการรับรู้ข้อมูลที่แต่ละคนเคยได้รับหรือสั่งสมมา การเลือกอาชีพที่ดีเหมาะสมกับตัวเองจะมีส่วนช่วยให้การทำงาน

มีความสุข และเป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิตในด้านอื่น ๆ ได้อย่างสมดุล อย่างไรก็ตาม ใจ
การตัดสินใจเลือกอาชีพต้องมิตุณธรรมเป็นเงื่อนไขที่สำคัญ ตามหลักพระพุทธศาสนา
ได้ให้แนวทางในการดำรงชีวิตของคนไว้ให้ยึดหลักสัมมาอาชีวะองค์หนึ่งในมรรคมี
องค์ 8¹ คือ การเลี้ยงชีพชอบ ประกอบสัมมาชีพ หลีกเลี้ยงมิจจอาชีวะ และมิจจาวณิชชา
5 (การค้าขายที่ผิดหรือไม่ชอบธรรม 5 อย่าง)² และเมื่อมีเงื่อนไขคุณธรรมเป็น
พื้นฐานแล้ว การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประกอบการตัดสินใจจะช่วย
ในการเลือกอาชีพที่ดีให้แก่บุคคลนั้นได้

**จุดเริ่มต้นของการบริหารการเงินบุคคลคงหนีไม่พ้น
การเริ่มตัดสินใจเกี่ยวกับอาชีพ การเลือกอาชีพที่ดี
เหมาะสมกับตัวเอง จะมีส่วนช่วยให้การทำงานมีความสุข
และเป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิตในด้านอื่น ๆ ได้อย่าง
สมดุล อย่างไรก็ตาม ใจ การตัดสินใจในอาชีพต้องมีการสร้าง
สมดุลชีวิตและการทำงานอย่างเหมาะสมด้วย**

¹ หรือ อัญญัคคิมรรค (เรียกเต็มว่า อริยอัญญัคคิมรรค แปลว่า ทางมีองค์แปดประการอันประเสริฐ)
องค์ 8 มรรค มีดังนี้ สัมมาทิฏฐิ (เห็นชอบ) สัมมาสังกัปปะ (ดำริชอบ) สัมมาวาจา (เจรจา
ชอบ) สัมมาภังคะ (กระทำชอบ) สัมมาอาชีวะ (เลี้ยงชีพชอบ) สัมมาวายามะ (พยายาม
ชอบ) สัมมาสติ (ระลึกชอบ) สัมมาสมาธิ (ตั้งจิตมั่นชอบ) รายละเอียดเพิ่มเติมศึกษาจาก
พระเทพเวที (ประยูรย์ ปยุตโต). 2532. **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**. กรุงเทพฯ:
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. หน้า 251. หัวข้อลำดับที่ 278.

² การค้าขาย 5 อย่างในที่นี้หมายถึง การค้าขายที่เป็นอภินิหารสำหรับอุบาสก คือ อุบาสกไม่
ควรประกอบ ได้แก่ สัตถวณิชชา (ค้าขายอาวุธ) สัตตวณิชชา (ค้าขายมนุษย์) มังสวณิชชา
(ค้าขายเนื้อสัตว์) มัชชวณิชชา (ค้าขายน้ำเมา) และวิสวณิชชา (ค้าขายยาพิษ) รายละเอียด
เพิ่มเติมศึกษาจาก พระเทพเวที (ประยูรย์ ปยุตโต). 2532. **พจนานุกรมพุทธศาสตร์
ฉบับประมวลธรรม**. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. หน้า 205. หัวข้อลำดับที่ 227.

การเลือกอาชีพให้เหมาะสมขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ แต่ผู้ตัดสินใจสามารถยึดหลัก 3 “รู้” ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญอีกประการหนึ่งในการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ บุคคลต้องมีความรู้เพียงพอในการตัดสินใจ ดังนี้

1. **รู้จักตัวเอง** การรู้จักตัวเองเป็นจุดเริ่มต้นของการตัดสินใจที่ดี การเข้าใจและรู้จักตัวเอง หลายครั้งก็ยากที่จะระบุให้ชัดเจนว่าตนเองมีความสนใจหรือชอบอาชีพใด อย่างไรก็ดี John L. Holland³ ได้เสนอ “ทฤษฎีการเลือกอาชีพ” ซึ่งเป็นผลจากการสังเกตลักษณะและพฤติกรรมของบุคคล สามารถแบ่งบุคลิกภาพของคนออกเป็น 6 กลุ่ม ได้แก่ **แบบจริงจัง (Realistic)** เป็นบุคลิกภาพของผู้มีความสนใจอาชีพประเภทงานช่างฝีมือและกลางแจ้ง **แบบยึดระเบียบแบบแผน (Conventional)** เป็นบุคลิกภาพของผู้มีความสนใจอาชีพประเภทงานสำนักงานและเสมียน **แบบกล้าเสี่ยง (Enterprising)** เป็นบุคลิกภาพของผู้มีความสนใจอาชีพประเภทงานด้านจัดการและค้าขาย **แบบคิดวิเคราะห์ (Investigative)** เป็นบุคลิกภาพของผู้มีความสนใจอาชีพประเภทงานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี **แบบมีศิลปะ (Artistic)** เป็นบุคลิกภาพของผู้มีความสนใจอาชีพประเภทงานศิลปะ ดนตรีและวรรณกรรม และ **แบบชอบสังคม (Social)** บุคลิกภาพของผู้มีความสนใจอาชีพประเภทงานบริการการศึกษาและสังคม จากทฤษฎีของฮอลแลนด์ได้มีการพัฒนาแบบสำรวจบุคลิกภาพ หรือแบบสำรวจความสนใจในอาชีพขึ้นมาหลายแบบ ซึ่งสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบบุคลิกภาพและรู้จักตัวเองให้มากขึ้น⁴

³ Holland, John L. 1966. **The Psychology of Vocational Choice**. Blaisdell Publishing.

⁴ ตัวอย่างแบบสำรวจความสนใจในอาชีพ ศึกษาเพิ่มเติมได้จาก

http://edu.tsi-thailand.org/index.php?option=com_wrapper&Itemid=76 หรือ

<http://www.watpon.com/test/hollandtest.htm>

นอกจากการรู้จักตัวเองในเรื่องบุคลิกภาพซึ่งจะเกี่ยวข้องกับความสุขและสนใจในอาชีพแล้ว ต้องรู้จักข้อจำกัดของตัวเอง ความถนัด ความรู้ที่มีเป็นข้อจำกัดหนึ่งในการเลือกอาชีพ การประกอบอาชีพที่ตรงกับสาขาที่เล่าเรียนศึกษามาจะทำให้ง่ายต่อการปรับตัวและเข้าใจงานที่จะทำมากกว่ากรณีที่ไม่ได้เรียนรู้มาก่อน แต่อย่างไรก็ดี ไม่ได้หมายความว่า หากประกอบการทำงานที่ไม่ตรงกับสาขาที่ศึกษา มาจะไม่สามารถประกอบอาชีพได้ เพียงแต่จะมีต้นทุนเพิ่มขึ้นจากการที่ต้องเรียนรู้ และศึกษาหาข้อมูลเพิ่มเติม ซึ่งปัญหาในลักษณะนี้จะลดลงได้ หากมีการตรวจสอบบุคลิกภาพ ความสนใจ และเลือกเรียนตามสาขาที่ชอบและสนใจนั้น จะเป็นการเริ่มต้นที่ดีและลดต้นทุนในลักษณะดังกล่าวได้ นอกเหนือจากข้อจำกัดในเรื่องความรู้ความถนัดแล้ว จุดอ่อนในทักษะที่จำเป็นต้องเพิ่มเติมจะช่วยเสริมการประกอบอาชีพที่สนใจ ยังเป็นเรื่องที่ต้องฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ ทักษะที่มักเป็นจุดอ่อนและอุปสรรคอยู่มาก ได้แก่ ทักษะทางด้านภาษา ทั้งการใช้ภาษาต่างประเทศและการสื่อสารด้วยภาษาให้เป็นที่เข้าใจทั้งการพูดและการเขียน รวมถึงทักษะในการใช้เทคโนโลยี และเครื่องมือสื่อสาร เป็นต้น

2. รู้จักอาชีพ การรู้จักอาชีพเป็นเรื่องที่ต้องเรียนรู้กันตั้งแต่วัยเด็ก และมีผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนของนักเรียน นักศึกษา เพื่อการประกอบอาชีพในอนาคต เพราะการลงทุนในการศึกษาเป็นการลงทุนในทรัพยากรจำนวนมาก ไม่ใช่ใช้ทรัพยากรของบุคคลเท่านั้น แต่เป็นทรัพยากรของประเทศชาติโดยรวมด้วย หากการประกอบอาชีพไม่ตรงกับสิ่งที่เรียนรู้สั่งสมมาย่อมทำให้ต้องมีการเรียนรู้ หรือเสริมสร้างความรู้ก่อนการทำงาน และระหว่างการทำงานเพิ่มขึ้น ทำให้การลงทุนในการศึกษาที่ผ่านมาเกิดความสูญเสียไปบางส่วน

อาชีพที่มีทิศทางการเจริญเติบโตที่ดีในอนาคตมักเป็นอาชีพที่เป็นที่นิยม และเป็นกระแสให้เกิดความต้องการเพื่อที่จะเลือกเรียนในสาขาที่จะได้ประกอบอาชีพเหล่านั้น แต่อย่างไรก็ดี การพิจารณาสถานการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต การติดตามการเปลี่ยนแปลงของสภาวะเศรษฐกิจสังคมโลก ด้วยการศึกษาคำความรู้

ติดตามข่าวจากหนังสือพิมพ์ ค้นหาข้อมูลจากสื่อต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต และ รายงานการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวโน้มความต้องการแรงงาน โดยมุ่งประเด็น ความสนใจไปยังอาชีพที่จะเกิดขึ้นใหม่ตามการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคม ของโลกที่เกิดขึ้นจะช่วยให้การตัดสินใจไม่ยึดติดเพียงข้อมูลจากอดีตเท่านั้น ซึ่งอาจไม่ใช่ทิศทางสำหรับอนาคต และสามารถเป็นทางเลือกในการตัดสินใจ เพื่อศึกษาและประกอบอาชีพได้เพิ่มมากขึ้น

3. รู้จักวิเคราะห์และประมาณต้นทุน ความเสี่ยง และผลตอบแทน จากการประกอบอาชีพ การวิเคราะห์ระหว่างผลตอบแทนที่ได้รับกับต้นทุนในการประกอบอาชีพเป็นสิ่งที่จะต้องคำนึงถึง การวิเคราะห์ต้องพิจารณาให้รอบด้าน โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมที่จะส่งผลต่อต้นทุนในการประกอบกิจการนั้นด้วย ตัวอย่างเช่น สถานที่ตั้งของที่ทำงานและที่อยู่อาศัย จะส่งผลต่อระยะเวลาในการเดินทางและ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางอันเป็นต้นทุนในการประกอบอาชีพ ควรเป็นปัจจัยที่ต้อง คำนึงในการเลือกอาชีพที่เหมาะสมด้วย ความเสี่ยงจากการประกอบอาชีพเปรียบเทียบกับผลตอบแทน เช่น อาชีพที่มีความเสี่ยงสูงต้องมีค่าตอบแทนชดเชยความเสี่ยง ที่เพิ่มขึ้นเพื่อชดเชยความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการประกอบอาชีพ รวมถึง การพิจารณารูปแบบสวัสดิการที่จะได้รับจากการประกอบอาชีพด้วย แต่ทั้งนี้ ผลตอบแทนที่จะได้รับและต้นทุนที่คาดว่าจะเกิดขึ้นอาจไม่ได้อยู่ในรูปของตัวเงิน เพียงอย่างเดียว ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ความภาคภูมิใจในการปฏิบัติงาน การเป็นที่ยอมรับจากสังคม ฯลฯ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ถือเป็นผลตอบแทนรูปแบบหนึ่ง ที่ไม่ใช่ตัวเงินจึงควรต้องนำมาวิเคราะห์ร่วมด้วย

หลักในการเลือกอาชีพจากที่กล่าวมาข้างต้นเป็นการประยุกต์หลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงในการตัดสินใจเลือกอาชีพที่ดีและเหมาะสมกับบุคคล โดยต้องตัดสินใจอย่างมีเหตุมีผล พอประมาณ และมีภูมิคุ้มกัน ซึ่งแน่นอนว่า เงื่อนไขความรู้ตามหลักสาม “รู้” ข้างต้น และเงื่อนไขคุณธรรมในการเลือกอาชีพที่ สุจริต หลักเลี้ยงมิจฉาอาชีพ เป็นพื้นฐานหลักในการตัดสินใจ

แต่สำหรับผู้ที่ประกอบอาชีพอยู่แล้ว ประเด็นในการตัดสินใจเลือกอาชีพ จะลดความสำคัญลงอย่างมาก เนื่องจากเมื่อประกอบอาชีพอยู่แล้ว การตัดสินใจ เปลี่ยนแปลงอาชีพเพียงเพื่อต้องการทำอาชีพที่สอดคล้องกับบุคลิกภาพและ อุปนิสัยดังกล่าวข้างต้นนั้น อาจมีความยุ่งยากและมีความเสี่ยงในการที่จะไม่ได้งาน ที่ตรงกับปัจจัยเหล่านั้นจริง ๆ อีกทั้งในภาวะที่การหางานทำมีต้นทุนสูง การตัดสินใจ เปลี่ยนแปลงอาชีพจึงอาจจะเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ยาก ทั้งนี้ยกเว้นกรณีต้องการ เปลี่ยนแปลงอาชีพเพื่อหลีกเลี่ยงการประกอบมีจรรยาอาชีพที่ทำอยู่ในปัจจุบัน กรณี นั้นเป็นเรื่องที่ต้องเร่งตัดสินใจให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยเร็ว

อย่างไรก็ดี การตัดสินใจในเรื่องอาชีพสำหรับผู้ที่ประกอบอาชีพอยู่แล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่แต่ละบุคคลจะต้องมีวิธีการจัดการกับการประกอบอาชีพที่อาจจะไม่ สอดรับกับตัวตนที่แท้จริงของแต่ละบุคคล **การคิดเชิงบวก** เป็นหลักคิดประการ หนึ่งสำหรับผู้ประกอบอาชีพควรยึดไว้เป็นหลักในการปฏิบัติงาน การคิดเชิงบวกถือเป็นการใช้หลักความมีเหตุมีผลและหลักความพอประมาณตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงในการดำเนินชีวิตและการทำงาน ซึ่งแนวทางหลักของการคิดบวก คือ การ พยายามทำความเข้าใจเกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติอยู่ให้เกิดความถ่องแท้ เนื่องจากการ รู้จริงจะทำให้สามารถมองเห็นถึงข้อดีของการทำงานในอาชีพได้ดียิ่งขึ้น ทำให้เกิด ปรับตัวและเข้าใจปัญหาที่จะเกิดขึ้นได้ การยอมรับปัญหาและอุปสรรคในการ ประกอบอาชีพและมองปัญหาเป็นสิ่งที่ท้าทายในการที่จะแก้ไขให้ลุล่วงไปได้

นอกจากการตัดสินใจเลือกอาชีพอย่างเหมาะสม และการคิดเชิงบวก ดังกล่าวข้างต้นแล้ว อีกประเด็นที่สำคัญในการตัดสินใจในอาชีพตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง คือ **การสร้างสมดุลชีวิตและการทำงาน** เป็นประเด็นของ การบริหารทรัพยากรที่สำคัญ คือ **เวลา** การบริหารเวลาเพื่อให้เกิดความสมดุลกับ การทำงานเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการสร้างสมดุลและยั่งยืนในการ ดำเนินชีวิต การใช้หลักพอประมาณที่ผู้ปฏิบัติงานต้องรู้จักกำลังของตนเองทั้งทาง

กายและทางใจ การทำงานมากเกินไปจนเบียดเบียนเวลาซึ่งควรเป็นเวลาของการพักผ่อน หรือทำกิจกรรมอื่นที่จะส่งเสริมการพัฒนาทางด้านร่างกายและจิตใจ เช่น การออกกำลังกาย การนั่งสมาธิ ปฏิบัติธรรม ย่อมเป็นการทำร้ายร่างกายและจิตใจ ทำให้เกิดความเสื่อมโทรมได้เร็วกว่าที่สมควร การที่แต่ละบุคคลจะสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลตลอดช่วงชีวิตหนึ่ง จำเป็นต้องตัดสินใจอย่างมีเหตุผล และรู้จักพอประมาณในการดำรงชีวิต ณ ปัจจุบัน พร้อมทั้งต้องรู้จักการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวเพื่อเตรียมการรับมือกับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นได้ในอนาคต การยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การตัดสินใจอย่างมีเหตุมีผล การรู้จักพอประมาณในการดำเนินชีวิต และตระหนักถึงความเสี่ยงและเตรียมการรับมือเท่าที่จะทำได้ ย่อมนำไปสู่ความสมดุลและยั่งยืนต่อบุคคลได้ การตัดสินใจในเรื่องอาชีพ จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ของการสร้างสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงานไปไม่ได้ ซึ่งหากบุคคลตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างสมดุลชีวิตและงานแต่เนิ่น ๆ ย่อมจะได้ผลของการตัดสินใจอย่างพอเพียงได้ชัดเจนกว่า การปล่อยให้เวลาของการทำงานมากเกินไปจนขาดสมดุลล่วงเลยไปจนอาจมีผลในทางลบเกิดขึ้นต่อร่างกาย เช่น การเจ็บป่วยจากการทำงานหนัก และผลทางลบเกิดขึ้นต่อจิตใจ เช่น ความเครียด หรือแม้แต่ความไม่สมดุลในทางตรงกันข้ามที่ละเลยการทำงานอย่างเต็มที่ในช่วงวัยที่เหมาะสม จนมีผลในทางลบต่อความก้าวหน้าในอาชีพการเงิน และส่งผลต่อความมั่นคงทางการเงินของตนเองได้ในที่สุด

มองตัวเอง เริ่มวางแผน จุดเริ่มต้นของการจัดการเงินอย่างพอเพียง

การจัดการเงิน หรือ Money Management เป็นประเด็นสำคัญในการบริหารการเงินบุคคล รายได้ควรได้รับการจัดสรรอย่างไร จึงจะทำให้เกิดความสมดุลระหว่างรายได้และรายจ่าย เพื่อสร้างความยั่งยืนให้แก่บุคคลในการรักษาระดับความเป็นอยู่ที่เหมาะสม สามารถดำรงชีวิตในภาวะเสี่ยง เช่น การเจ็บไข้ได้ป่วย ภาวะที่ไม่มีรายได้และรองรับการเกษียณอายุในอนาคต เป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของการใช้หลักพอประมาณ มีเหตุมีผล และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีในการบริหารการเงินบุคคล

จุดเริ่มต้นของการบริหารเงินที่ดีต้องเริ่มจากการรู้จักสถานะภาพทางการเงิน

เงินของตนเอง การวิเคราะห์มูลค่าทรัพย์สินสุทธิหรือที่เรียกว่า Net Worth Analysis เป็นการวิเคราะห์สถานะทางการเงินของบุคคลที่เป็นการรวบรวมมูลค่าตลาดของทรัพย์สินทั้งหมด และหักด้วยภาระหนี้สินทั้งหมดที่มีอยู่ การวิเคราะห์ความสามารถในการชำระรายได้และควบคุมค่าใช้จ่ายของบุคคลหรือครัวเรือน อีกนัยหนึ่งคือ การจัดทำบัญชีรายได้-ค่าใช้จ่าย หรือ Income Statement Analysis ซึ่งต้องมีการจดบันทึกรายได้และค่าใช้จ่ายของบุคคลหรือครัวเรือนนั้นอย่างต่อเนื่องตลอดช่วงเวลาที่จะจัดทำรายงาน เช่น รายเดือน รายสัปดาห์ เป็นต้น โดยเมื่อนำทั้งสองส่วนรวมกัน คือ **การจัดทำบัญชีบุคคลหรือครัวเรือน** นั่นเอง

การสำรวจทรัพย์สินสุทธิของบุคคลหรือครัวเรือน

การวิเคราะห์สถานะทางการเงินของบุคคลด้วยการสำรวจมูลค่าทรัพย์สินสุทธิ หรือ Net Worth Analysis คือ การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสินทรัพย์หรือทรัพย์สินที่มีอยู่แล้วเปรียบเทียบกับหนี้สินที่มีอยู่ของบุคคลและครัวเรือนนั้น เป็นหลักการเบื้องต้นทางบัญชี ตามสมการทางบัญชี คือ

$$\text{มูลค่าทรัพย์สินสุทธิ} = \text{สินทรัพย์} - \text{หนี้สิน}$$

รายการทรัพย์สินที่สำคัญ ได้แก่ เงินฝากธนาคาร บ้าน ที่ดิน รถยนต์ เงินลงทุนในสินทรัพย์ทางการเงินต่าง ๆ เช่น พันธบัตร หุ้นกู้ หน่วยลงทุน หุ้นสามัญ ทองคำ เครื่องประดับ และทรัพย์สินอื่น ๆ รวมถึงกิจกรรมประจำวันชีวิต เป็นต้น การบันทึกรายการทรัพย์สินต่าง ๆ นั้นให้ระบุเป็นมูลค่าตลาด หรือมูลค่า ณ วันที่ทำการสำรวจ และรวบรวมเรียงลำดับตามสภาพคล่อง (หมายถึง ความสามารถในการเปลี่ยนเป็นเงินสด) ของสินทรัพย์เหล่านั้น และคำนวณยอดรวมของสินทรัพย์ทั้งหมดที่มีอยู่

ส่วนการบันทึกหนี้สินให้บันทึกเป็นภาระหนี้สินที่มีอยู่ในปัจจุบัน โดยให้ประมาณการภาระดอกเบี้ยที่เกี่ยวข้องด้วยและคำนวณเป็นมูลค่าปัจจุบันของภาระหนี้สินที่มีอยู่เหล่านั้น เมื่อทำการบันทึกแล้ว ยอดรวมของภาระหนี้สินที่มีอยู่เหล่านั้น การคำนวณมูลค่าทรัพย์สินสุทธิของบุคคลหรือครัวเรือน

การสำรวจรายการทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลหรือครัวเรือนจะเป็นข้อมูล ณ วันใดวันหนึ่ง ดังนั้นเมื่อเวลาผ่านไปจะต้องมีการสำรวจใหม่ เพื่อให้เห็นภาพการเปลี่ยนแปลง และแสดงสถานะทางการเงินที่ใกล้เคียงกับปัจจุบันมากที่สุด การสำรวจจึงต้องทำเป็นระยะและสม่ำเสมอ เช่น ทุกเดือน ทุกไตรมาส หรือทุกปี เป็นต้น แต่ทั้งนี้ ความถี่ในการสำรวจแตกต่างกันตามแต่ละครอบครัวและความจำเป็น โดยหากเมื่อมีธุรกรรมที่จะทำให้มีการเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์และหนี้สินของครัวเรือนแล้ว ก็ควรจะมีการสำรวจใหม่สักครั้งหนึ่ง และควรทำการสำรวจอย่างสม่ำเสมอ โดยกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมตามความจำเป็นของแต่ละบุคคลหรือครอบครัวนั้น ตัวอย่างการจัดทำรายการทรัพย์สินสุทธิแสดงในกรอบ 2

กรอบ 2 ตัวอย่างการจัดทำรายการสินทรัพย์และหนี้สินเพื่อคำนวณมูลค่าทรัพย์สินสุทธิ

รายงานมูลค่าทรัพย์สินสุทธิ กรอบครัว “อยู่อย่างพอเพียง” ณ วันที่ 30 พฤศจิกายน 2551	
รายการสินทรัพย์	จำนวนเงิน
เงินสดในมือ	9,800.25
เงินฝากธนาคาร	
SCB ออมทรัพย์ เลขที่ xxx-x-xxxx-x	45,236.12
KTB ออมทรัพย์ เลขที่ xxx-x-xxxx-x	33,655.39
BBL ประจำ 5 เดือน เลขที่ xxx-x-xxxx-x (ครบกำหนด 12/02/2552)	100,000.00
กองทุน SCBSFF	150,000.00
ทองคำ 10 บาท	100,000.00
พันธบัตรรัฐบาล (ครบกำหนด 02/09/2552)	500,000.00
SCB Premium Bonus 24 months เลขที่ xxx-x-xxxx-x (ครบกำหนด 27/09/2552)	300,000.00
หุ้นสามัญ	
PTT (1,000 หุ้น)	175,000.00
KBANK (1,000 หุ้น)	44,000.00
รถยนต์ Honda Jazz	250,000.00
รถยนต์ TOYOTA ALTIS	450,000.00
บ้านและที่ดิน (63 ตารางวา)	3,200,000.00
มูลค่ากรมธรรม์ประกันชีวิต ทุนประกัน 500,000 บาท	
ไทยประกันชีวิต กรมธรรม์เลขที่ xxxx-xxxx 1/	185,000.00
รวมสินทรัพย์	<u>5,542,691.76</u>

กรอบ 2 ตัวอย่างการจัดทำรายการสินทรัพย์และหนี้สินเพื่อคำนวณมูลค่าทรัพย์สินสุทธิ (ต่อ)

รายการหนี้สิน	
ยอดค้างชำระบัตรเครดิต เลขที่ xxxx-xxxx-xxxx-xxxx (ครบกำหนดจ่าย 4/12/2551)	31,565.50
ยอดคงค้างผ่อนชำระรถยนต์ 24 งวด งวดละ 12,000 บาท	288,000.00
ยอดคงเหลือจ่ายค่าเบี้ยประกันกรมธรรม์ประกันชีวิต 4 งวด งวดละ 84,000 บาท (ครบกำหนดทุกวันที่ 5 ก.ค. ทุกปี)	336,000.00
เงินต้นคงค้างผ่อนกู้บ้าน ธอส. บัญชีเงินกู้เลขที่ xxxx-xxxx 2/	2,869,303.00
รวมหนี้สิน	3,524,868.50
มูลค่าทรัพย์สินสุทธิ (สินทรัพย์รวม - หนี้สินรวม)	2,017,823.26

หมายเหตุ

1/ มูลค่าเวนคืนของกรมธรรม์ประกันชีวิต หมายถึง เมื่อผู้เอาประกันภัยได้ส่งเบี้ยประกันภัยเป็นระยะเวลาหนึ่ง โดยทั่วไปตั้งแต่ 2 หรือ 3 ปีขึ้นไป กรมธรรม์ประกันชีวิตฉบับนั้น จะเกิดมูลค่าขึ้นมูลค่านี้เรียกว่า มูลค่าเงินสด (cash value) ซึ่งถ้าผู้เอาประกันภัยบอกเลิกสัญญา ก่อนสัญญาถึงกำหนด ผู้รับประกันภัยจะจ่ายมูลค่าเงินสดคืนให้แก่ผู้เอาประกันภัย เงินที่จ่ายคืนนี้เรียกว่า มูลค่าเวนคืนกรมธรรม์ประกันชีวิต (cash surrender value หรือ surrender value)

2/ จำนวนจากมูลค่าปัจจุบันของเงินงวดที่ต้องผ่อนชำระงวดละ 24,000 บาท ที่อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 8 ต่อปี จำนวนงวดคงเหลือ 240 งวด (20 ปี) เท่ากับ 2,869,303.00 บาท ใช้สูตรจากฟังก์ชันใน MS-Excel ดังนี้ = PV(rate,nper,pmt,fv,type) โดยที่

rate = 8%/12 (อัตราดอกเบี้ย 8% ต่อปี ทหาร 12 เดือนต่อปี เท่ากับอัตราดอกเบี้ยต่อเดือน)

nper = 240 (จำนวนงวดคงเหลือคำนวณจากอายุคงเหลือ 20 ปี ผ่อนชำระรายเดือน)

pmt = 24,000 บาท (จำนวนเงินผ่อนชำระต่อเดือน ระบุให้เป็นลบเพื่อให้แสดงผลลัพธ์จากการคำนวณด้วยฟังก์ชันของ excel ให้เป็นบวก)

fv = 0 (มูลค่าอนาคตของเงินกู้เท่ากับ 0 หมายถึงผ่อนชำระจนหมด)

รายละเอียดการคิดมูลค่าปัจจุบันของเงิน (time value of money) ศึกษาจากภาคผนวก

จะเห็นได้ว่า การจัดทำรายการทรัพย์สินสุทธิของบุคคลหรือครัวเรือนนั้น จะทำให้เห็นถึงสถานะทางการเงินได้อย่างชัดเจนว่า ณ วันที่จัดทำรายการมีทรัพย์สินสุทธิเหลืออยู่เท่าไรโดยมีข้อคิดว่าการจัดทำรายการทรัพย์สินและหนี้สินเพื่อคำนวณมูลค่าทรัพย์สินสุทธินั้น ควรมีการบันทึกรายละเอียดของทรัพย์สินไว้อย่างละเอียดไม่ว่าจะเป็นเลขที่บัญชีเงินฝากธนาคาร เลขที่กรมธรรม์ประกันชีวิต เป็นต้น รวมถึงการจัดเก็บเอกสารสำคัญต่าง ๆ ไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผู้อื่นที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงและนำไปใช้ได้ไม่ยุ่งยากและควรแจ้งให้บุคคลอื่นในครอบครัวได้ทราบถึงระบบการจัดเก็บข้อมูลดังกล่าวด้วย โดยอาจทำเป็นเอกสารไว้ให้ชัดเจนและรวบรวมข้อมูลไว้ในที่เดียวกันให้สามารถสืบค้นได้ง่าย การจัดทำรายการทรัพย์สินและหนี้สิน เพื่อคำนวณมูลค่าทรัพย์สินสุทธิอย่างละเอียดครบถ้วน จะเป็นข้อมูลที่สำคัญเพื่อช่วยให้การตัดสินใจวางแผนทางการเงินทำได้รอบคอบและระมัดระวังอยู่บนพื้นฐานของความพอประมาณ และมีเหตุผลในการตัดสินใจ และสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ตัวเองและครอบครัวมากขึ้น

การบันทึกรายได้และค่าใช้จ่ายของบุคคลหรือครัวเรือน

การจัดทำบัญชีรายรับและรายจ่ายของบุคคลหรือครัวเรือน อาจเริ่มต้นจากการสำรวจเงินในกระเป๋าก่อนออกจากบ้าน และสำรวจอีกครั้งหนึ่งเมื่อกลับถึงบ้าน และจดบันทึกการใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตลอดทั้งวัน เพื่อให้ทราบว่าในแต่ละวันได้มีการใช้จ่ายอะไรไปบ้าง การจดบันทึกการใช้จ่ายของบุคคลและครัวเรือน จะช่วยให้สามารถวิเคราะห์โครงสร้างรายจ่ายและบริหารจัดการรายจ่ายที่ไม่จำเป็นออกไปได้ การจดบันทึกจะทำให้ได้ง่ายขึ้นเมื่อมีการเก็บใบสำคัญการจ่ายเงินต่าง ๆ ไว้เพื่อเป็นหลักฐาน เช่น ใบเสร็จรับเงิน สลิปบัตรเครดิต เป็นต้น

การบันทึกรายรับ-รายจ่าย ควรมีการจดบันทึกทุกรายการใช้จ่ายอย่างสม่ำเสมอ โดยจัดหมวดหมู่ค่าใช้จ่ายและกำหนดเลขที่บัญชีประจำหมวดให้ชัดเจน เมื่อสิ้นสุดงวดระยะเวลาหนึ่ง จะสามารถสรุปยอดรายการประจำงวดต่าง ๆ ได้โดยสะดวก

ตัวอย่างการจัดหมวดหมู่รายได้-ค่าใช้จ่าย เช่น

รายการ	เลขที่บัญชี
หมวดรายได้	
เงินเดือน	1100
รายได้อื่น	1900
หมวดค่าใช้จ่าย	
อาหาร	2100
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและค่าเดินทาง	2200
ของใช้ครัวเรือนและส่วนตัว	2300
ค่ารักษาพยาบาล	2400
เสื้อผ้า	2500
บันเทิง	2600
เงินออม	2700
เบ็ดเตล็ด	2900

เมื่อจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของครัวเรือนแล้วในแต่ละช่วงเวลาให้มีการสรุปยอดรวมค่าใช้จ่ายตามหมวด เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างการใช้จ่ายได้ดียิ่งขึ้น เป็นข้อมูลพื้นฐานการวางแผนทางการเงินของบุคคลและครัวเรือนนั้นต่อไป

การบันทึกรายรับ-รายจ่ายที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน จะทำได้สะดวกและง่ายขึ้น หากทำการบันทึกด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ MS-Excel ซึ่งมีใช้งานกันโดยทั่วไป

นอกจากนั้น การจัดบันทึกรายการรายรับ-รายจ่ายของครัวเรือน ควรสอดคล้องกับรายการทรัพย์สินสุทธิของครัวเรือนด้วย ซึ่งสามารถดำเนินการตาม 3 ขั้นตอน ดังรายละเอียดในกรอบ 3 เพื่อให้สะท้อนสถานะทางการเงินได้ครบทุกด้าน ทั้งด้านที่วัดฐานะทางการเงิน ด้านที่วัดโครงสร้างรายได้และค่าใช้จ่ายของครัวเรือน และตรวจสอบความถูกต้องทั้งสองรายการควบคู่กันอย่างสม่ำเสมอ

กรอบ 3 ตัวอย่างการจัดบันทึกการรายรับและรายจ่ายประจำเดือน

ขั้นตอนที่ 1 จัดบันทึกการรายรับและรายจ่ายอย่างสม่ำเสมอในช่วงระยะเวลาหนึ่ง สมมติครอบครัวอยู่อย่างพอเพียง จัดบันทึกค่าใช้จ่ายในช่วงระหว่างวันที่ 1-7 ธันวาคม 2551 มีรายการดังนี้

บันทึกการรายรับ รายจ่าย

ครอบครัว "อยู่อย่างพอเพียง"

ประจำเดือนวันที่ 1-7 ธันวาคม 2551

วันที่	รายการ	รหัสหมวด	ลักษณะการชำระ เงิน	จำนวนเงิน	เงินคงเหลือ ในมือ
1 ธ.ค. 2551	ยอดยกมา (เงินสดในมือ)				9,800.25
	อาหาร	2100	เงินสด	250.00	9,550.25
	ทางด่วน	2200	เงินสด	110.00	9,440.25
	ซื้อของใช้ส่วนตัวและในครัวเรือน	2300	บัตรเครดิต	1,100.00	
	เสื้อผ้า	2500	บัตรเครดิต	2,500.00	
2 ธ.ค. 2551	อาหาร	2100	บัตรเครดิต	650.00	
	ทางด่วน	2200	เงินสด	1,100.00	8,340.25
3 ธ.ค. 2551	อาหาร	2100	เงินสด	540.00	7,800.25
	จ่ายค่าเช่า	2400	เงินสด	1,200.00	6,600.25
	ทางด่วน	2200	เงินสด	110.00	6,490.25
	น้ำมัน	2200	บัตรเครดิต	1,000.00	

กรอบ 3 ตัวอย่างการจดบันทึกรายรับและรายจ่ายประจำเดือน (ต่อ)

วันที่	รายการ	รหัสหมวด	ลักษณะการชำระ เงิน	จำนวนเงิน	เงินคงเหลือ ในมือ
4 ธ.ค. 2551	อาหาร	2100	เงินสด	600.00	5,890.25
	ทางด่วน	2200	เงินสด	160.00	5,730.25
	ชำระค่าบัตรเครดิต		โอนจาก SCB	31,565.50	
	ผ่อนชำระรถยนต์	2200	โอนจาก KTB	12,000.00	
5 ธ.ค. 2551	อาหาร	2100	เงินสด	550.00	5,180.25
	รองเท้า	2500	บัตรเครดิต	2,400.00	
	ทางด่วน	2200	เงินสด	110.00	5,070.25
6 ธ.ค. 2551	อาหาร	2100	บัตรเครดิต	1,350.00	
	ค่าขี่ม้าที่หัวหิน	2600	เงินสด	360.00	4,710.25
	ค่าน้ำมัน	2200	บัตรเครดิต	2,000.00	
7 ธ.ค. 2551	อาหาร	2100	บัตรเครดิต	2,400.00	
	โรงแรมที่พัก (หัวหิน)	2600	บัตรเครดิต	3,600.00	
	รวม			65,655.50	4,710.25

ขั้นตอนที่ 2 สรุปรายรับและรายจ่ายในช่วงระยะเวลาหนึ่ง สรุปรายจ่ายที่เกิดขึ้น 2 ลักษณะ ได้แก่ ลักษณะการชำระเงิน และตามหมวดค่าใช้จ่าย

สรุปรายการตามลักษณะการชำระเงิน	
รวมยอดใช้จ่ายเงินสด	5,090.00
รวมยอดโอนจาก SCB	31,565.50
รวมยอดโอนจาก KTB	12,000.00
รวมยอดใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต	17,000.00
รวม	65,655.50

กรอบ 3 ตัวอย่างการจดบันทึกรายรับและรายจ่ายประจำเดือน (ต่อ)

สรุปรายการตามหมวดค่าใช้จ่าย		
อาหาร	2100	6,340.00
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและค่าเดินทาง	2200	16,590.00
ของใช้ครัวเรือนและส่วนตัว	2300	1,100.00
ค่ารักษาพยาบาล	2400	1,200.00
เสื้อผ้า	2500	4,900.00
โรงแรมที่พัก (หัวหิน)	2600	3,960.00
ชำระค่าบัตรเครดิต		31,565.50
รวม		65,655.50

ขั้นตอนที่ 3 จัดทำบัญชีครัวเรือน ประกอบด้วยสรุปรายการรายรับ-รายจ่าย (Income Statement) และรายการทรัพย์สินสุทธิ (Net Worth) ณ วันสุดท้ายของช่วงเวลาในการจดบันทึกรายรับและรายจ่าย

รายละเอียดต่อไปนี้จะแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างรายการทรัพย์สินสุติก่อนช่วงเวลาในการบันทึกบัญชีครัวเรือน และหลังจากปรับปรุงรายการที่เกิดจากการใช้จ่ายในระหว่างช่วงเวลาที่ผ่านมา

กรอบ 3 ตัวอย่างการจดบันทึกรายรับและรายจ่ายประจำเดือน (ต่อ)

รายงานมูลค่าทรัพย์สินสุทธิ ครอบครัว "อยู่อย่างพอเพียง" ณ วันที่ 30 พฤศจิกายน 2551	
<u>รายการทรัพย์สิน</u>	จำนวนเงิน
เงินสดในมือ	9,800.25
เงินฝากธนาคาร	
SCB ออมทรัพย์ เลขที่ xxx-x-xxxx-x	45,236.12
KTB ออมทรัพย์ เลขที่ xxx-x-xxxx-x	33,655.39
BBL ประจำ 5 เดือน เลขที่ xxx-x-xxxx-x (ครบกำหนด 12/02/2552)	100,000.00
กองทุน SCBSFF	150,000.00
ทองคำ 10 บาท	100,000.00
พันธบัตรรัฐบาล (ครบกำหนด 02/09/2552)	500,000.00
SCB Premium Bonus 24 months เลขที่ xxx-x-xxxx-x (ครบกำหนด 27/09/2552)	300,000.00
หุ้นสามัญ	
PTT (1,000 หุ้น)	175,000.00
KBANK (1,000 หุ้น)	44,000.00
รถยนต์ Honda Jazz	250,000.00
รถยนต์ TOYOTA ALTIS	450,000.00
บ้านและที่ดิน (63 ตารางวา)	3,200,000.00
มูลค่ากรมธรรม์ประกันชีวิต ทุนประกัน 500,000 บาท	
ไทยประกันชีวิต กรมธรรม์เลขที่ xxxx-xxxx 1/	185,000.00
รวมทรัพย์สิน	5,542,691.76

กรอบ 3 ตัวอย่างการจดบันทึกรายรับและรายจ่ายประจำเดือน (ต่อ)

<u>รายการหนี้สิน</u>	
ยอดค้างชำระบัตรเครดิต เลขที่ xxxx-xxxx-xxxx-xxxx (ครบกำหนดจ่าย 4/12/2551)	31,565.50
ยอดคงค้างผ่อนชำระรถยนต์ 24 งวด งวดละ 12,000 บาท	288,000.00
ยอดคงเหลือจ่ายค่าเบี้ยประกันกรมธรรม์ประกันชีวิต 4 งวด งวดละ 84,000 บาท (ครบกำหนดทุกวันที่ 5 ก.ค. ทุกปี)	336,000.00
เงินต้นคงค้างผ่อนกู้บ้าน ธอส. บัญชีเงินกู้เลขที่ xxxx-xxxx 2/	2,869,303.00
รวมหนี้สิน	<u>3,524,868.50</u>
มูลค่าทรัพย์สินสุทธิ (สินทรัพย์รวม - หนี้สินรวม)	<u>2,017,823.26</u>

กรอบ 3 ตัวอย่างการจดบันทึกรายรับและรายจ่ายประจำเดือน (ต่อ)

บันทึกรายการ รายรับ รายจ่าย ครอบครัว "อยู่อย่างพอเพียง" ประจำเดือนวันที่ 1-7 ธันวาคม 2551					
วันที่	รายการ	รหัสหมวด	ลักษณะการชำระ เงิน	จำนวนเงิน	เงินคงเหลือ ในมือ
	ยอดยกมา (เงินสดในมือ)				9,800.25
1 ธ.ค. 2551	อาหาร	2100	เงินสด	250.00	9,550.25
	ทางด่วน	2200	เงินสด	110.00	9,440.25
	ซื้อของใช้ส่วนตัวและในครัวเรือน	2300	บัตรเครดิต	1,100.00	
	เสื้อผ้า	2500	บัตรเครดิต	2,500.00	
2 ธ.ค. 2551	อาหาร	2100	บัตรเครดิต	650.00	
	ทางด่วน	2200	เงินสด	1,100.00	8,340.25
3 ธ.ค. 2551	อาหาร	2100	เงินสด	540.00	7,800.25
	จ่ายค่ายา	2400	เงินสด	1,200.00	6,600.25
	ทางด่วน	2200	เงินสด	110.00	6,490.25
	น้ำมัน	2200	บัตรเครดิต	1,000.00	
4 ธ.ค. 2551	อาหาร	2100	เงินสด	600.00	5,890.25
	ทางด่วน	2200	เงินสด	160.00	5,730.25
	ชำระค่าบัตรเครดิต		โอนจาก SCB	31,565.50	
	ผ่อนชำระรถยนต์	2200	โอนจาก KTB	12,000.00	
5 ธ.ค. 2551	อาหาร	2100	เงินสด	550.00	5,180.25
	รองเท้า	2500	บัตรเครดิต	2,400.00	
	ทางด่วน	2200	เงินสด	110.00	5,070.25
6 ธ.ค. 2551	อาหาร	2100	บัตรเครดิต	1,350.00	
	ค่าขี่ม้าที่สวนหิน	2600	เงินสด	360.00	4,710.25
	ค่าน้ำมัน	2200	บัตรเครดิต	2,000.00	
7 ธ.ค. 2551	อาหาร	2100	บัตรเครดิต	2,400.00	
	โรงแรมที่พัก (สวนหิน)	2600	บัตรเครดิต	3,600.00	
	รวม			65,655.50	4,710.25

กรอบ 3 ตัวอย่างการจดบันทึกรายรับและรายจ่ายประจำเดือน (ต่อ)

รายงานมูลค่าทรัพย์สินสุทธิ ครอบครัว "อยู่อย่างพอเพียง" ณ วันที่ 8 ธันวาคม 2551	
<u>รายการทรัพย์สิน</u>	จำนวนเงิน
เงินสดในมือ	4,710.25
เงินฝากธนาคาร	
SCB ออมทรัพย์ เลขที่ xxx-x-xxxx-x	13,670.62
KTB ออมทรัพย์ เลขที่ xxx-x-xxxx-x	21,655.39
BBL ประจำ 5 เดือน เลขที่ xxx-x-xxxx-x (ครบกำหนด 12/02/2552)	100,000.00
กองทุน SCBSFF	150,000.00
ทองคำ 10 บาท	100,000.00
พันธบัตรรัฐบาล (ครบกำหนด 02/09/2552)	500,000.00
SCB Premium Bonus 24 months เลขที่ xxx-x-xxxx-x (ครบกำหนด 27/09/2552)	300,000.00
หุ้นสามัญ	
PTT (1,000 หุ้น)	175,000.00
KBANK (1,000 หุ้น)	44,000.00
รถยนต์ Honda Jazz	250,000.00
รถยนต์ TOYOTA ALTIS	450,000.00
บ้านและที่ดิน (63 ตารางวา)	3,200,000.00
มูลค่ากรมธรรม์ประกันชีวิต ทุนประกัน 500,000 บาท	
ไทยประกันชีวิต กรมธรรม์เลขที่ xxxx-xxxx 1/	185,000.00
รวมทรัพย์สิน	5,494,036.26

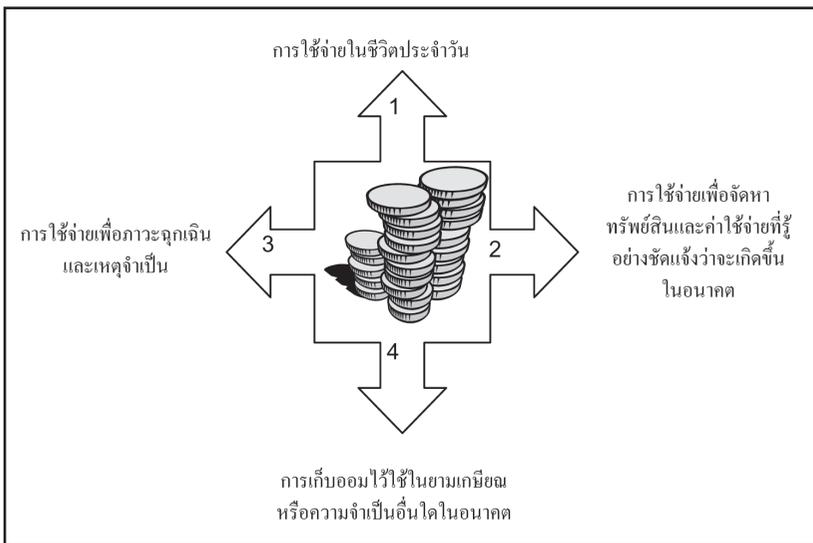
กรอบ 3 ตัวอย่างการจดบันทึกรายรับและรายจ่ายประจำเดือน (ต่อ)

รายการหนี้สิน	
ยอดค้างชำระบัตรเครดิต เลขที่ xxxx-xxxx-xxxx-xxxx	
(ครบกำหนดจ่าย 4/01/2552) ประมาณการ	17,000.00
ยอดคงค้างผ่อนชำระรถยนต์ 24 งวด งวดละ 12,000 บาท	276,000.00
ยอดคงเหลือจ่ายค่าเบียดประกันกรมธรรม์ประกันชีวิต 4 งวด งวดละ 84,000 บาท	
(ครบกำหนดทุกวันที่ 5 ก.ค. ทุกปี)	336,000.00
เงินต้นคงค้างผ่อนบ้าน ธอส. บัญชีเงินกู้เลขที่ xxxx-xxxx 2/	2,869,303.00
รวมหนี้สิน	3,498,303.00
มูลค่าทรัพย์สินสุทธิ (ทรัพย์สินรวม - หนี้สินรวม)	1,995,733.26

จากตัวอย่างการจดบันทึกรายรับ-รายจ่ายประจำเดือนตามที่แสดงในกรอบ 3 ข้างต้น จะเห็นได้ว่า บัญชีรายรับ-รายจ่าย จะมีความสัมพันธ์กับบัญชีแสดงฐานะทางการเงินของบุคคลและครัวเรือน (Net worth analysis) การใช้จ่ายในแต่ละช่วงเวลาของบุคคลหรือครัวเรือน จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงฐานะทางการเงินของบุคคลหรือครัวเรือนนั้น แต่ทั้งนี้แต่ละบุคคลและครัวเรือนไม่จำเป็นต้องสะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างบัญชีรายรับ-รายจ่าย และบัญชีแสดงฐานะทางการเงินอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากอาจเป็นภาวะที่มากเกินไปจนเกิดความจำเป็นจนเกิดการเสียสมดุลได้ แต่ที่สำคัญคือ การทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ เพื่อให้สามารถมีข้อมูลที่จะใช้วิเคราะห์โครงสร้างรายรับและรายจ่าย หรืออีกนัยหนึ่งสะท้อนถึงพฤติกรรมการใช้จ่ายของแต่ละบุคคลหรือครัวเรือนนั้นได้ และต้องจัดทำบัญชีแสดงฐานะทางการเงินของบุคคลหรือครัวเรือนเป็นครั้งคราว เช่น กำหนดเป็นรายเดือน หรือรายไตรมาส เป็นต้น ทั้งนี้ขึ้นกับสถานะรายรับและการใช้จ่ายของบุคคลหรือครอบครัวนั้นมีการเปลี่ยนแปลงมากน้อยเพียงใด

การทำบัญชีของบุคคลหรือครัวเรือน จะช่วยให้สามารถวิเคราะห์สถานะทางการเงินที่เป็นอยู่ในปัจจุบันได้และเป็นจุดเริ่มต้นสำหรับการจัดการขั้นต่อไป คือ การวางแผนทางการเงิน หรือการทำงานประมาณรายจ่าย ซึ่งเป็นขั้นตอนที่แต่ละคนมีการวางแผนการใช้จ่ายเงิน เพื่อจัดสรรเงินรายได้ที่ได้รับมาเป็นสัดส่วน โดยครอบคลุม 4 ส่วนหลัก คือ **ส่วนที่หนึ่ง** การใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน (รวมถึง การดูแลครอบครัว บิดามารดา) **ส่วนที่สอง** การใช้จ่ายเพื่อจัดหาทรัพย์สินและค่าใช้จ่ายที่รู้อย่างชัดแจ้งว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต (เช่น การศึกษาบุตร ซื้อบ้านและรถยนต์) **ส่วนที่สาม** การใช้จ่ายเพื่อภาวะฉุกเฉินและเหตุจำเป็น (เช่น ค่ารักษาพยาบาลที่อาจเกิดขึ้นจากการเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นฉับพลัน หรืออุบัติเหตุ) และ **ส่วนที่สี่** การเก็บออมไว้ใช้ในยามเกษียณ หรือความจำเป็นอื่นใดในอนาคต

ภาพที่ 4 การวางแผนทางการเงิน: การจัดสรรเงินรายได้เป็น 4 ส่วน

การจัดเตรียมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์สถานะทางการเงินอย่างดี จะช่วยให้บุคคลสามารถตัดสินใจได้อย่างรอบคอบ และวางแผนการใช้จ่ายได้อย่างมีเหตุมีผล มีความพอประมาณตามอัตภาพ และมีภูมิคุ้มกันต่อสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อจะได้ไม่สร้างความเดือดร้อนต่อตนเองในระยะยาว โดยหากไม่มีการจัดทำข้อมูลดังกล่าวแล้ว บุคคลจะไม่เห็นสถานะทางการเงินที่แท้จริง และอาจทำให้การตัดสินใจไม่อยู่บนพื้นฐานแห่งความพอเพียงได้ การวางแผนการใช้จ่ายอย่างเป็นระบบ จะช่วยให้บุคคลกำหนดขอบเขตในการใช้จ่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยหลักการในการจัดสรรเงินทั้ง 4 ส่วนหลักดังกล่าวข้างต้น อาจพิจารณาแนวทางโดยยึดหลักเพื่อความพอเพียง ดังนี้

การจัดสรรเงินเพื่อการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน

การตัดสินใจในการจัดสรรเงินเพื่อการใช้จ่ายในชีวิตประจำวันนั้น ต้องอยู่บนพื้นฐานของความพอเพียง โดยยึดหลักความพอประมาณ และความมีเหตุมีผล โดยสัดส่วนของเงินที่จะใช้จ่ายเพื่อการดำรงชีวิตประจำวัน ควรเป็นเงินที่ปลอดจากการจัดสรรเพื่อวัตถุประสงค์อีก 3 ส่วนที่เหลือดังกล่าวแล้ว นั่นคือ การจัดสรรเพื่อการใช้จ่ายในการจัดหาทรัพย์สินและค่าใช้จ่ายที่รู้อย่างชัดเจนว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต (เช่น การศึกษาบุตร การซื้อบ้านและรถยนต์ ฯลฯ) การใช้จ่ายในภาวะฉุกเฉิน และเหตุจำเป็น (เช่น ค่ารักษาพยาบาลที่อาจเกิดขึ้นจากการเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นฉับพลัน หรืออุบัติเหตุ) และการเก็บออมไว้ใช้ในยามเกษียณ หรือความจำเป็นอื่นใดในอนาคต โดยหากเงินที่ปลอดจากภาวะ 3 ส่วนดังกล่าวนี้มีเหลือเป็นจำนวนมากพอ บุคคลหรือครัวเรือนนั้นสามารถที่จะใช้จ่ายได้มาก แต่หากเงินที่เหลืออยู่มีจำนวนน้อย การใช้จ่ายต้องอยู่บนพื้นฐานของความระมัดระวังและรอบคอบอย่างมากในการตัดสินใจใช้จ่าย และต้องเน้นรายจ่ายที่จำเป็นก่อน เพื่อให้มีเงินเพียงพอต่อการใช้จ่าย โดยหลักการสำคัญในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดสรรเงิน ควรยึดหลักความพอประมาณ และมีเหตุมีผลในการใช้จ่าย

การใช้จ่ายในชีวิตประจำวันยังไม่เพียงพอ แล้วจะจัดสรรเงินเพื่อการอื่นได้อย่างไร

เมื่อก้าวถึงการจัดสรรเงินเพื่อใช้ในชีวิตประจำวันที่ว่า ควรต้องจัดสรรเพื่อวัตถุประสงค์อื่นดังกล่าวก่อนแล้วก่อน จึงใช้ส่วนที่เหลือเพื่อการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน หลายครั้งมีข้อวิพากษ์ว่า การใช้จ่ายเงินในชีวิตประจำวันยังไม่เพียงพอ แล้วจะจัดสรรเงินเพื่อการอื่นได้อย่างไร ข้อโต้แย้งดังกล่าวมีนัยอยู่บ้างสำหรับผู้ที่มีรายได้น้อย ผู้ซึ่งมีลักษณะของการหารายได้แบบหาเช้ากินค่ำ โดยในกลุ่มผู้มีรายได้น้อยเหล่านั้น ย่อมต้องดิ้นรนเพื่อปากท้องก่อนสิ่งอื่นใด แน่แน่นอนว่าหลักการดังกล่าวจึงอาจไม่สอดคล้องกับวิถีการดำรงชีวิตของคนเหล่านั้นอยู่บ้าง แต่มิได้หมายความว่าไม่สามารถประยุกต์ใช้ได้ การจัดสรรเงินเพื่อวัตถุประสงค์ของการออมไว้ใช้เมื่อภาวะฉุกเฉิน เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในอนาคต หรือเมื่อยามเกษียณอายุอาจทำได้แต่ในวงจำกัด ไม่ต้องมากนัก แต่ควรต้องให้มีเงินเก็บออมไว้บ้าง ซึ่งไม่ต้องแยกเป็นหมวดหมู่ให้ชัดเจนดังที่กล่าวไว้ก็ได้ แต่สำหรับกลุ่มผู้มีรายได้ประจำ (โดยเฉพาะกลุ่มที่เรียกตัวเองว่า “มนุษย์เงินเดือน”) เป็นกลุ่มที่สามารถวางแผนการใช้จ่ายเงินได้ล่วงหน้า หลักการดังกล่าวสามารถประยุกต์ได้อย่างแน่นอน

การใช้ของราคาแพงหรือการมีของฟุ่มเฟือยสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหรือไม่

การใช้ของราคาแพงหรือการมีของฟุ่มเฟือยสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหรือไม่? คำถามนี้เป็นคำถามที่ได้ยินได้ฟังมาตลอดเมื่อมีการพูดถึงการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต อันที่จริงแล้วสิ่งที่เรียกว่าความฟุ่มเฟือยมีความแตกต่างตามอัตภาพ จึงกล่าวไม่ได้ว่าการใช้ของราคาแพงหรือการมีของฟุ่มเฟือยขัดแย้งกับความพอเพียง พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงพระราชทานให้ปวงชนชาวไทย เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 4 ธันวาคม 2541 ความตอนหนึ่งว่า

“ให้พอเพียงนี้ ก็หมายความว่า มีกิน มีอยู่ ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่ทรูทรากก็ได้ แต่ว่าพอ แม้บางอย่างจะดูฟุ้งเฟ้อ แต่ถ้าทำให้มีความสุข ถ้าทำได้ก็สมควรที่จะทำ”

และพระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 4 ธันวาคม 2543

“ทั้งหมดนี้พูดอย่างนี้ก็ คือ เศรษฐกิจพอเพียงนั่นเอง เศรษฐกิจพอเพียงที่ได้ย้าแล้วย้าอีกแปลเป็นภาษาอังกฤษว่า SUFFICIENCY ECONOMY ใครต่อใครก็ต่อว่า ว่าไม่มี SUFFICIENCY ECONOMY แต่ว่าเป็นคำใหม่ของเราก็ได้ หมายความว่า ประหยัดแต่ไม่ใช่ซีเหี่ยว ทำอะไรด้วยความอะลุ่มอล่วยกัน ทำอะไรด้วยเหตุและผล จะเป็นเศรษฐกิจพอเพียงแล้วทุกคนจะมีความสุขแต่พอเพียง”

จะเห็นได้ว่า ตามแนวทางที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานให้พลกนิกรชาวไทยของพระองค์นั้น การใช้ของราคาแพง และดูอาจจะฟุ้งเฟ้อไปบ้างมิใช่ของต้องห้าม แต่ทั้งนี้ต้องอยู่บนพื้นฐานของความพอประมาณ มีเหตุมีผล ตามอัตภาพของแต่ละคน หากผู้มีรายได้น้อย แต่นิยมใช้ของราคาแพงฟุ้งเฟ้อไม่คำนึงถึงอัตภาพของตน ทำให้ต้องเบียดเบียนเป็นหนี้เป็นสิน เพื่อให้ได้มาซึ่งของฟุ้งเฟ้อเหล่านั้น หรือทำให้ตนเองหรือครอบครัวต้องเดือดร้อนกับการใช้ของฟุ้งเฟ้อราคาแพงเหล่านั้นแล้ว ย่อมแสดงถึงความไม่พอเพียงอย่างแน่นอน แต่หากบุคคลนั้นหรือครัวเรือนนั้นมีรายได้มากเพียงพอ หลังจากจัดสรรไว้เพื่อใช้สอยตามวัตถุประสงค์อื่นอย่างครบถ้วนเพียงพอแล้ว จะมีของฟุ้งเฟ้อราคาแพงไว้ใช้สอยก็ย่อมทำได้ แต่ทั้งนี้ก็ต้องอยู่บนพื้นฐานของความพอประมาณ และมีเหตุมีผลในการจัดหาเช่นเดียวกัน

บ่อยครั้งมักจะมีข้อโต้แย้งว่าการใช้ของราคาแพง การใช้ของฟุ่มเฟือยเป็นเรื่องไม่ประหยัดไม่รู้จักรัศมีร์สธ์ อันที่จริงแล้วโดยระบบตลาดเสรีนิยม สินค้าจะต้องตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค หากไม่มีผู้ซื้อ ธุรกิจก็จะอยู่ไม่ได้ เมื่อพิจารณาแล้ว หากผู้ซื้อสินค้ามีศักยภาพในการใช้จ่าย หนึ่งหนึ่งเป็นการสร้างรายได้ให้แก่ธุรกิจ และเป็นฐานรายได้ให้แก่รัฐในการจัดเก็บภาษี เนื่องจากส่วนมากแล้วรายได้ของรัฐที่จัดเก็บในรูปภาษีจากสินค้าราคาแพง หรือสินค้าฟุ่มเฟือยจะมีอัตราสูงกว่าสินค้าจำเป็นอื่น ๆ เนื่องจากการจัดเก็บอยู่บนฐานที่ว่าผู้จ่ายมีศักยภาพในการจ่าย ดังนั้นการที่มีผู้ผลิตสินค้าที่มีราคาแพงจนดูเป็นการฟุ่มเฟือยเพื่อจำหน่ายให้แก่ลูกค้า นั้น ถือเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นได้ตามปกติทางเศรษฐกิจ โดยหากจะมองว่าเป็นการเบียดบังทรัพยากรไปมากกว่าปกติแล้ว บทบาทของรัฐจะทำหน้าที่ในการช่วยให้เกิดการกระจายประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรไปยังกลุ่มอื่น ๆ โดยการใช้เครื่องมือทางการคลังอย่างเช่น ภาษี เพื่อจัดเก็บเป็นรายได้เข้ารัฐ และรัฐนำรายได้เหล่านั้นไปจัดบริการสาธารณะต่าง ๆ เพื่อเป็นประโยชน์แก่สังคมส่วนอื่นต่อไป

นอกจากนั้น หากพิจารณาในเรื่องของคุณภาพแล้ว สินค้าราคาแพงมักจะเป็นสินค้าที่มีคุณภาพดี และมีความคงทนในการใช้งาน หากจะพิจารณาว่าการซื้อสินค้าราคาแพงหนึ่งชิ้นที่มีคุณภาพการใช้งานที่ดี อาจมีความคุ้มค่ากว่าสินค้าราคาถูกที่ต้องเปลี่ยนบ่อยครั้งก็เป็นไปได้ อย่างไรก็ตาม การตัดสินใจเพื่อเลือกซื้อสินค้าจึงต้องอยู่บนพื้นฐานของความพอเพียง ถึงแม้ว่าสินค้าจะมีความสูงแต่หากมีความพอประมาณ และมีเหตุผลในการตัดสินใจซื้อ ไม่เบียดเบียน และเป็นไปตามอัตภาพแล้ว ย่อมเป็นเรื่องที่สามารถทำได้และไม่ขัดแย้งกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การจัดสรรเงินเพื่อใช้จัดหาทรัพย์สินและค่าใช้จ่ายที่รู้อย่างชัดเจนว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต

การจัดสรรเงินเพื่อใช้สำหรับวัตถุประสงค์ในส่วนที่สองนี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนทางการเงินโดยเฉพาะ โดยหากบุคคลและครัวเรือนมีการวางแผนอย่างดี จะทำให้สามารถประเมินภาระทางการเงินที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภาระทางการเงินเหล่านั้น ได้แก่ ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาของบุตร ค่าใช้จ่ายเพื่อการซื้อทรัพย์สินต่าง ๆ เช่น ที่อยู่อาศัย รถยนต์ เป็นต้น โดยในส่วนของจัดหาทรัพย์สินทั้งหลาย ต้องอยู่ภายใต้สภาพของแต่ละคน และแต่ละครอบครัว ความพอประมาณและมีเหตุมีผลในการจัดหาทรัพย์สินเป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงเช่นกัน สำหรับการวางแผนค่าใช้จ่ายที่รู้อย่างชัดเจนว่าจะเกิดขึ้น การบังคับตัวเองให้จัดสรรเงินส่วนหนึ่งจากรายได้เพื่อภาระค่าใช้จ่ายเหล่านั้น จะช่วยลดความเสี่ยงในการจัดหาเงินเป็นจำนวนมาก ในกรณีที่ต้องใช้จ่ายตามภาระทางการเงินเหล่านั้นลงได้ ตัวอย่างเช่น การวางแผนเกี่ยวกับเรื่องค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาของบุตร มักจะเกิดภาระค่าใช้จ่ายในช่วงเดือนพฤษภาคมและตุลาคม ซึ่งเป็นช่วงเวลาก่อนเปิดภาคเรียน ค่าใช้จ่ายเพื่อชำระค่าเบี้ยประกันชีวิต ซึ่งเป็นงวดการชำระเป็นรายปี การผ่อนชำระค่างวดสำหรับที่อยู่อาศัยหรือยานพาหนะต่าง ๆ เป็นต้น โดยอาจประมาณการภาระค่าใช้จ่ายเหล่านั้นไว้ก่อน แล้วจึงจัดสรรเงินเป็นงวดจากรายได้ประจำ เพื่อสะสมไว้ให้ครอบคลุมยอดเงินทั้งหมด เมื่อถึงเวลาต้องชำระเงิน จะลดภาระการจัดหาเงินมาเพื่อชำระค่าใช้จ่ายจำนวนมากในช่วงเวลาครบกำหนดชำระเงินดังกล่าวออกไปได้

การวางแผนทางการเงินที่ดีทำให้รู้ภาระผูกพันทางการเงินที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และมีการจัดเตรียมเงินเพื่อชำระภาระผูกพันทางการเงินเหล่านั้น ถือเป็น การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การจัดสรรเงินในส่วนนั้นนอกจากชำระภาระผูกพันที่เกิดขึ้นแล้ว ยังรวมถึงการสร้างภาระผูกพัน

เพื่อการชำระค่าใช้จ่ายที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตด้วย เช่น การวางแผนด้านการศึกษาให้แก่บุตร นอกจากนี้จะเตรียมเพื่อชำระค่าใช้จ่ายที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้ยังรวมถึงการจัดสรรเงินเพื่อการออมสำหรับการศึกษาของบุตรในระยะยาวด้วย ดังนั้นการวางแผนทางการเงินและประมาณการค่าใช้จ่ายอย่างระมัดระวัง และจะสะท้อนความต้องการในอนาคตจะทำให้บุคคลหรือครัวเรือนนั้น เกิดความพอประมาณและมีเหตุมีผลในการใช้จ่ายเงินในชีวิตประจำวัน รวมถึงเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เพื่อเตรียมความพร้อมรับมือกับสิ่งที่ไม่คาดถึงในอนาคตได้

การจัดสรรเงินเพื่อใช้จ่ายในภาวะฉุกเฉินและเหตุจำเป็น

การจัดสรรเงินในส่วนนี้เป็นการสะท้อนถึงความเสี่ยง ซึ่งเป็นภาวะความไม่แน่นอนของสถานการณ์ที่ไม่เป็นไปตามที่คาดไว้ที่ทุกคนมีโอกาสดังจะต้องเผชิญ ซึ่งเป็น**หลักการสร้างภูมิคุ้มกัน**ให้แก่การดำรงชีวิต ภาวะความเสี่ยง เช่น ความเสี่ยงจากการเจ็บไข้ได้ป่วย ความเสี่ยงจากอุบัติเหตุ ความเสี่ยงจากการสูญเสียบุคคลในครอบครัว เป็นต้น แต่ทั้งนี้ความเสี่ยงเหล่านี้มีเครื่องมือที่สามารถช่วยลดภาระในการบริหารจัดการลงได้ เช่น การทำประกัน ซึ่งจะได้กล่าวถึงในรายละเอียดต่อไป อย่างไรก็ตาม การประเมินภาวะความเสี่ยงและเตรียมการเพื่อรับมือกับความไม่แน่นอนเหล่านี้เป็นกระบวนการหนึ่งของการวางแผนทางการเงินที่จำเป็น

หลักของการเตรียมการจัดสรรเงินเพื่อใช้จ่ายในภาวะฉุกเฉิน จะยึดหลักการบริหารจัดการความเสี่ยงที่แบ่งเป็นขั้นตอนตามกระบวนการบริหารความเสี่ยง โดยทั่วไป เนื่องจากภาวะฉุกเฉินเป็นสภาพของความเสี่ยงที่อาจเกิดแก่บุคคลหรือครัวเรือนใดก็ได้ บุคคลหรือครัวเรือนจึงต้องมีการเตรียมการวางแผนทางการเงินเพื่อจัดสรรเงินสำหรับใช้จ่ายในภาวะฉุกเฉินและเหตุจำเป็น การจัดสรรเงินจะมากหรือน้อยสำหรับความเสี่ยงใด จะต้องมีการวิเคราะห์และเตรียมการสำหรับการ

บริหารจัดการไว้ล่วงหน้า ซึ่งรายละเอียดขั้นตอนในการบริหารจัดการความเสี่ยงจะ
ได้กล่าวถึงในหัวข้อสุดท้ายที่ว่าด้วยเรื่องการ “รู้จักความเสี่ยง ประเมินความเสี่ยง
และเตรียมการรับมือ” ต่อไป

การจัดสรรเงินออมเพื่อการใช้จ่ายในวัยเกษียณ (ภูมิคุ้มกันความยากจนวัยชรา)

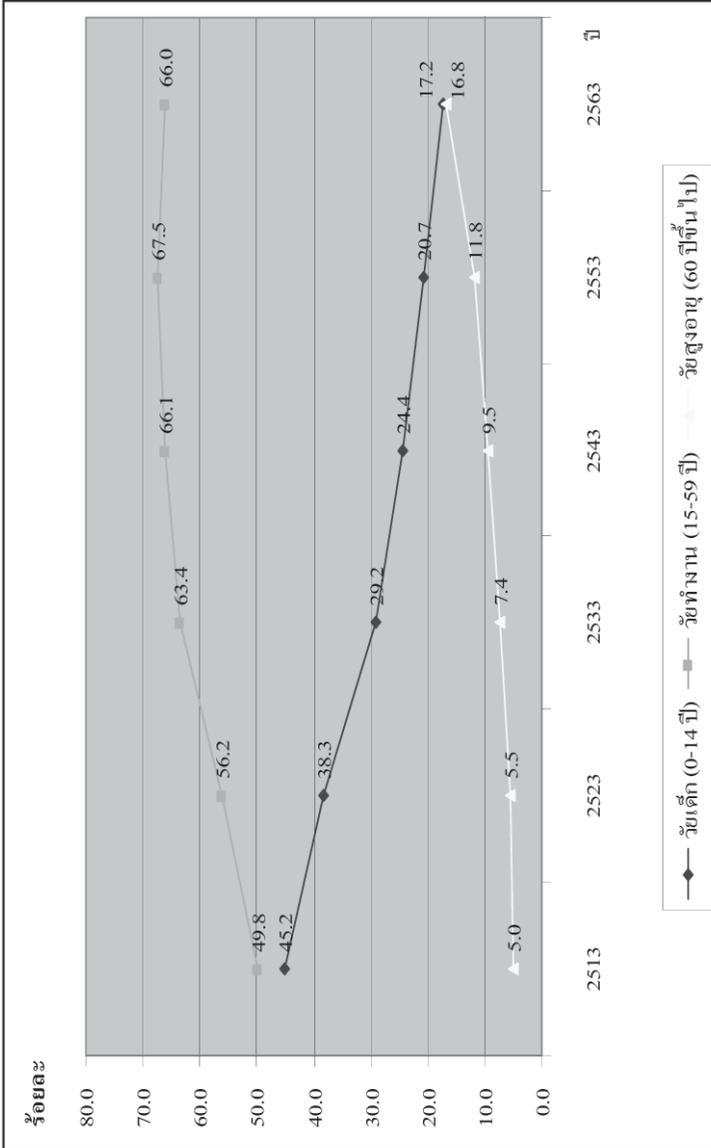
การจัดสรรเงินออมเพื่อการใช้จ่ายในวัยเกษียณเป็นอีกส่วนหนึ่งของการวางแผนทางการเงินที่สำคัญ ด้วยประเทศไทยกำลังจะกลายเป็นสังคมสูงอายุ เมื่อพิจารณาโครงสร้างประชากรที่เปลี่ยนแปลง จากการศึกษาโครงสร้างประชากรไทยในช่วงปี พ.ศ. 2513 - 2563 พบว่า ประชากรไทยจำนวน 34 ล้านคนในปี พ.ศ. 2513 เพิ่มขึ้นเป็น 62 ล้านคนในปี พ.ศ. 2543 และคาดว่าจะมีประชากรประมาณ 70 ล้านคนในปี พ.ศ. 2563 ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นการเพิ่มขึ้นของประชากรในอัตราที่ลดลง และเมื่อพิจารณาในรายละเอียดจะพบว่า ในปี พ.ศ. 2503 ประชากรไทยที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีจำนวนประมาณ 1.2 ล้านคน และได้เพิ่มจำนวนเป็นประมาณ 7 ล้านคนในปี พ.ศ. 2548 ซึ่งเพิ่มขึ้นประมาณ 6 เท่าตัวจากเมื่อประมาณ 45 ปีก่อน จากการฉายภาพประชากรของประเทศไทย พบว่า จำนวนประชากรวัยสูงอายุของไทยจะเพิ่มขึ้นเป็น 12.4 ล้านคนในปี พ.ศ. 2563

เมื่อพิจารณาในเชิงโครงสร้างของประชากรระหว่างกลุ่มประชากรวัยเด็ก (0-14 ปี) ประชากรวัยทำงาน (15-59 ปี) และประชากรวัยสูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า ประเทศไทยมีสัดส่วนของประชากรวัยเด็ก (0-14 ปี) ลดลงจากร้อยละ 45.2 ในปี พ.ศ. 2513 เป็นร้อยละ 24.4 ในปี พ.ศ. 2543 และคาดว่าจะเหลือเพียงร้อยละ 17.2 ในปี พ.ศ. 2563 ในขณะที่ประชากรวัยทำงาน (15-59 ปี) ถึงแม้ว่ายังคงมีสัดส่วนสูง เนื่องจากประชากรในกลุ่มนี้เกิด

ในช่วงที่ประเทศไทยมีอัตราการเกิดสูง โดยเพิ่มจากร้อยละ 49.8 ในปี พ.ศ. 2513 เป็นร้อยละ 66.1 ในปี พ.ศ. 2543 แต่แนวโน้มจะเริ่มลดลงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 เป็นต้นไป และสัดส่วนของประชากรวัยสูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) จะมีแนวโน้มสูงขึ้น ทำให้สัดส่วนของคนวัยทำงานต่อคนสูงอายุและเด็กจะลดลงไปเรื่อย ๆ หมายความว่า จะมีประชากรวัยทำงานเพื่อเลี้ยงดูคนชราและเด็กจะลดลงไปในอนาคต (ภาพที่ 5)

ภาพที่ 5 โครงสร้างประชากรจำแนกตามวัย พ.ศ. 2513 - 2563

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ อ้างอิง กิตติพัฒน์ แสงทวีสุข (2550)

การเตรียมการสำหรับวัยเกษียณเป็นเรื่องที่ทุกคนต้องให้ความสำคัญเพื่อให้เป็นภาระแก่ผู้อื่น และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างไม่เดือดร้อน รายได้ประจำส่วนหนึ่งควรถูกจัดสรรไว้เพื่อการออมสำหรับวัยเกษียณ และเป็นการออมที่ต้องมีสภาพคล่องต่ำมาก (เปลี่ยนเป็นเงินสดได้ยาก) เพื่อให้แน่ใจว่าเงินออมเหล่านั้นจะมีได้ถูกนำมาใช้เพื่อการอื่นใด นอกจากนี้เพื่อให้มีใช้จ่ายอย่างเพียงพอในวัยชราโดยปกติแล้ว เพื่อมีให้ฐานะความเป็นอยู่แตกต่างจากที่เคยเป็นอยู่ เมื่อเข้าสู่วัยเกษียณไม่ต้องทำงาน รายได้ของครอบครัวต่อเดือนไม่ควรน้อยกว่าร้อยละ 40 ของรายได้ที่เคยได้รับในระหว่างทำงาน ด้วยเหตุผลที่ว่าค่าใช้จ่ายในวัยเกษียณจะน้อยกว่าในช่วงที่เป็นวัยทำงาน เนื่องจากไม่ต้องเดินทางเพื่อไปทำงานทุกวัน ค่าใช้จ่ายสามารถลดลงได้จำนวนมาก แต่อย่างไรก็ตามความต้องการใช้เงินในวัยเกษียณของแต่ละคนย่อมมีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับรูปแบบในการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันไปตามความต้องการของแต่ละคนด้วย ดังนั้นจึงไม่อาจกล่าวได้ว่าจะมีกฎตายตัวอย่างไรที่ว่าคนแต่ละคนจะมีความต้องการใช้เงินจำนวนเท่าไรในแต่ละเดือน

หากจะเริ่มต้นการวางแผนเพื่อวัยเกษียณแล้วคงต้องเริ่มต้นจากการกำหนดเป้าหมายที่จะมีเงินออมในวัยเกษียณเท่าไร และควรเป็นเท่าไรจึงจะเพียงพอหลักการตัดสินใจด้วยความพอประมาณ มีเหตุมีผล และมีภูมิคุ้มกัน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งจะช่วยให้บุคคลแต่ละคนสามารถที่จะกำหนดความต้องการใช้จ่ายได้อย่างพอเพียง แต่ทั้งนี้ต้องอยู่บนพื้นฐานของการวิเคราะห์ข้อมูลการใช้จ่ายจากการบันทึกรายได้-รายจ่าย (Income Statement Analysis) และวิเคราะห์มูลค่าทรัพย์สินสุทธิ (Net Worth Analysis) ที่ดี

ข้อมูลของสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดลชี้ว่าคนไทยมีอายุขัยเฉลี่ยประมาณ 71 ปี โดยผู้หญิงมีอายุขัยเฉลี่ย 75 ปี ผู้ชาย 68 ปี อายุขัยเฉลี่ยของคนไทยคงที่มาหลายปี และมีแนวโน้มที่จะยืนยาวขึ้นจากการ

พัฒนาเทคโนโลยีที่เพิ่มขึ้น⁵ โดยหากสมมติว่าบุคคลหนึ่ง เพศหญิง ตัดสินใจที่จะเกษียณอายุเมื่อวัย 60 ปี นั้นหมายความว่า จะต้องมียุ้ยยืนยาวไปอีก 15 ปี ในช่วง 15 ปีนั้นเป็นช่วงที่ต้องมีเงินทุนเพียงพอที่จะรองรับวัยเกษียณให้อยู่อย่างมีความสุขตลอด 15 ปี (หรือมากกว่านั้น) การจัดเตรียมเงินทุนเพื่อใช้จ่ายในวัยเกษียณจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่แต่ละคนต้องตระหนักอย่างจริงจังในวัยหนุ่มสาว ผู้ที่เริ่มต้นออมเงินเพื่อวัยเกษียณได้เร็วเท่าไร จะเพิ่มพูนทรัพย์สินที่มีไว้ใช้ได้มากเท่านั้น โดยหากแต่ละคนเริ่มกำหนดจำนวนเงินต่อเดือนที่คาดว่าจะใช้จ่ายในวัยเกษียณจนถึงช่วงสุดท้ายของชีวิต (ในที่นี้กำหนดไว้ที่ 75 ปี ซึ่งอาจจะนานกว่าหรือสั้นกว่าได้) และให้จำนวนเงินนั้นเพิ่มขึ้นตามอัตราเงินเฟ้อทุกปี (ในที่นี้กำหนดไว้ 5% ต่อปี) และเงินก้อนที่ออมไว้เพื่อใช้ในยามเกษียณนั้นสามารถลงทุนได้ผลตอบแทนตั้งแต่ 1% - 3% ต่อปีแล้ว จะพบว่า มูลค่าปัจจุบันของจำนวนเงินที่ต้องการใช้ต่อเดือนคิดจากอัตราดอกเบี้ย 1% - 3% ตลอดอายุ 60 ปี ถึง 75 ปี ที่เพิ่มขึ้นตามอัตราเงินเฟ้อ 5% ต่อปี แสดงได้ดังตารางที่ 2

---

⁵ http://www.bangkokhealth.com/healthnews__htdoc/healthnews__detail.asp?Number=13294

ตารางที่ 2 ประมาณการจำนวนเงินออกที่ต้องมีไว้เพื่อใช้ในยามเกษียณตามจำนวนเงินต่อเดือนที่คาดว่าจะใช้ในวัยเกษียณ

- ข้อสมมติ**
- 1) จำนวนเงินที่ต้องการเพิ่มขึ้นทุกปีตามอัตราเงินเฟ้อในที่นี่กำหนด 5% ต่อปี
  - 2) อัตราคิดลดของเงินก้อนที่ออมไว้เพื่อใช้ในการเกษียณ ณ อายุ 60 ปี คิดที่ 1%-3% ต่อปี

หน่วย : บาท

จำนวนเงินต่อเดือนที่คาดว่าจะใช้จ่ายในวัยเกษียณ	มูลค่าปัจจุบันของจำนวนเงินต่อเดือนที่คาดว่าจะใช้จ่ายในวัยเกษียณอายุ 60 ปีจนถึงอายุ 75 ปี		
	คำนวณที่อัตราคิดลดต่อปี		
	1%	2%	3%
5,000.00	1,297,792.30	1,189,130.85	1,091,939.99
10,000.00	2,595,584.60	2,378,261.69	2,183,879.98
15,000.00	3,893,376.89	3,567,392.54	3,275,819.98
20,000.00	5,191,169.19	4,756,523.38	4,367,759.97
25,000.00	6,488,961.49	5,945,654.23	5,459,699.96
30,000.00	7,786,753.79	7,134,785.07	6,551,639.95
35,000.00	9,084,546.09	8,323,915.92	7,643,579.95
40,000.00	10,382,338.39	9,513,046.76	8,735,519.94
45,000.00	11,680,130.68	10,702,177.61	9,827,459.93
50,000.00	12,977,922.98	11,891,308.45	10,919,399.92

ที่มา: จากการคำนวณโดยใช้หลักการหา NPV และคิดมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินที่คาดว่าจะใช้จ่ายในวัยเกษียณ ศึกษาเพิ่มเติมเรื่องค่าตามเวลาของเงินได้ในภาคผนวก

จะเห็นได้ว่า หากพิจารณาตามหลักการที่ว่า บุคคลควรมีเงินเพื่อการใช้จ่ายเฉลี่ยประมาณ 40% ของรายได้สุดท้ายก่อนการเกษียณนั้น หากในขณะที่จะเกษียณได้รับเงินเดือน 60,000 บาท หมายความว่าจำนวนเงินที่ควรจะมีการใช้จ่ายหลังการเกษียณ เพื่อมิให้ความเป็นอยู่มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก ไม่ควรจะน้อยกว่า 24,000 บาท ซึ่งในกรณีนี้ เมื่อพิจารณาตารางที่ 2 พบว่า จำนวนเงินที่คาดว่าจะใช้จ่ายหลังเกษียณ 25,000 บาทในตารางที่ 2 บุคคลนั้นต้องมีเงินออมไม่น้อยกว่า 6.5 ล้านบาท โดยจำนวนเงินอาจลดลงได้ หากอัตราดอกเบี้ยที่เงินก้อนนั้นได้รับผลตอบแทนต่อปีสูงกว่า 1% ต่อปี

โดยจำนวนเงินที่ต้องเตรียมไว้เพื่อการใช้จ่ายในวัยเกษียณอาจจะน้อยลงได้ หากบุคคลนั้นประกอบอาชีพที่มีสวัสดิการรองรับหลังเกษียณอายุ เช่น ข้าราชการที่มีระบบเงินบำนาญ เป็นต้น แต่ทั้งนี้มิได้หมายความว่ากลุ่มคนเหล่านั้นจะไม่ต้องวางแผนเพื่อการเกษียณ แต่ภาระในการจัดสรรเงินเพื่อการเกษียณอาจไม่สูงมากนัก เนื่องจากคนกลุ่มนี้มักจะมีเงินเดือนน้อยกว่าบุคคลที่ประกอบอาชีพอื่น โดยเฉพาะในภาคเอกชน ซึ่งจะมีเงินเดือนสูงกว่ามาก ดังนั้นระบบบำนาญจึงช่วยชดเชยผลตอบแทนที่ต่ำกว่า แต่อย่างไรก็ดี ไม่มีหลักเกณฑ์ตายตัวในการกำหนดความเพียงพอของจำนวนเงินที่จะต้องมิไว้รองรับการเกษียณอายุ จึงขึ้นอยู่กับปัจจัยของแต่ละบุคคล แต่หากบุคคลนั้นยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตที่เน้นหลักความพอประมาณ ความมีเหตุผล และสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตนเองแล้ว หากวิเคราะห์ฐานะทางการเงินและการใช้จ่ายในชีวิตอย่างรอบคอบ จะสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสมเมื่อเข้าสู่วัยเกษียณ และการเตรียมการเพื่อไว้ใช้จ่ายในยามเกษียณจึงไม่ใช่เรื่องยากลำบากนัก

เมื่อประมาณการจำนวนเงินที่คาดว่าจะต้องมีเพื่อรองรับการเกษียณอายุแล้ว นั่นคือ เป้าหมายในการออมเพื่อการเกษียณ ซึ่งจำนวนเงินออมจะมีมากหรือน้อย ขึ้นกับ

2 ปัจจัยหลัก ได้แก่ 1) จำนวนเงินที่จัดสรรเพื่อการออมในแต่ละเดือน⁶ และ 2) ทางเลือกการลงทุนในเงินออมเหล่านั้น โดยหากบุคคลใดสามารถจัดสรรเงินเพื่อการออมในแต่ละเดือนได้มาก ย่อมทำให้สามารถบรรลุเป้าหมายได้เร็วขึ้น หรืออาจจะทะลุเป้าหมายไปเลยก็เป็นได้ แต่ทั้งนี้ต้องขึ้นกับภาวะผูกพันในค่าใช้จ่ายส่วนอื่นที่บุคคลนั้นมีด้วย สำหรับปัจจัยที่สองเปรียบเสมือนตัวช่วยที่จะทำให้เงินออมที่มีอยู่เพิ่มพูนขึ้นได้ ซึ่งหากสามารถเลือกสรรทางเลือกการลงทุนที่ให้ผลตอบแทนที่ดี ทำให้เงินเพิ่มพูนได้อย่างรวดเร็วแล้วก็จะช่วยลดแรงกดดันในการจัดสรรเงินรายได้เพื่อเป็นเงินออมเพื่อวัยเกษียณไปได้มาก แต่ทั้งนี้ การตัดสินใจทางเลือกการลงทุนขึ้นอยู่กับความเสี่ยงของทางเลือกการลงทุนเหล่านั้นด้วย ซึ่งจะได้กล่าวถึงในรายละเอียดในส่วนต่อไป

“การลงทุนมีความเสี่ยง ผู้ลงทุนควรศึกษาข้อมูลก่อนการตัดสินใจลงทุนทุกครั้ง”

การลงทุนอย่างเพียงพอ เทคนิคเพื่อสร้างความมั่นคงทางการเงิน

การลงทุนเพื่อหวังผลตอบแทนมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับคำว่า “ความเสี่ยง” การตัดสินใจทางเลือกการลงทุนใด ๆ ก็ตามจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลตอบแทนที่ได้รับกับความเสี่ยงที่ต้องการเผชิญจากทางเลือกการลงทุนนั้น รวมถึงการตัดสินใจลงทุนในทางเลือกต้องเหมาะสมกับระดับของความเสี่ยงที่ยอมรับได้ของผู้ได้รับประโยชน์จากการลงทุนนั้นด้วย

---

⁶ การคำนวณจำนวนเงินที่ควรจะต้องออมในแต่ละเดือน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายจำนวนเงินออมเพื่อการเกษียณที่กำหนดนั้น สามารถศึกษารายละเอียดเรื่องการคิดค่าตามเวลาของเงินในภาคผนวก

ก่อนอื่นจะได้กล่าวถึง ความสัมพันธ์ระหว่างความเสี่ยงและผลตอบแทน ให้เข้าใจตรงกันว่า ผลตอบแทนที่คาดหวังจากทางเลือกการลงทุนใด ๆ จะมีความสัมพันธ์กับความเสี่ยงของทางเลือกการลงทุนนั้น โดยอาจเขียนเป็นสมการง่าย ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{อัตราผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับ} &= \text{อัตราผลตอบแทนที่ไม่มีความเสี่ยง} \\ &+ \text{ส่วนชดเชยความเสี่ยง} \\ k &= k_{rf} + \text{Risk Premium} \end{aligned}$$

หรือ หากพิจารณาในรายละเอียดลึกกลงไปจะพบว่า อัตราดอกเบี้ยแต่ละประเภทที่แตกต่างกัน เนื่องมาจากความเสี่ยงที่แตกต่างกันของแต่ละหลักทรัพย์ ได้แก่ ความเสี่ยงจากเงินเฟ้อ (inflation risk) ความเสี่ยงที่จะไม่ได้รับชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ย (default risk) ความเสี่ยงจากอายุของหลักทรัพย์ (maturity risk) ความเสี่ยงจากสภาพคล่อง (liquidity risk) เป็นต้น ซึ่งอัตราดอกเบี้ยต่าง ๆ จะเริ่มต้นจากอัตราดอกเบี้ยที่ไม่มีความเสี่ยงแท้จริง (real risk free rate: k^*) และเพิ่มส่วนชดเชยความเสี่ยงด้านต่าง ๆ เข้าไป ดังนี้

$$k_i = k^* + IP + DRP + MRP + LRP$$

- โดย
- k^* = อัตราดอกเบี้ยที่ไม่มีความเสี่ยงแท้จริง (real risk free rate)
  - IP = ส่วนชดเชยความเสี่ยงจากเงินเฟ้อ (inflation risk premium)
  - DRP = ส่วนชดเชยความเสี่ยงจากการไม่ได้รับชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ย (default risk premium)
  - MRP = ส่วนชดเชยความเสี่ยงจากอายุของหลักทรัพย์ (maturity risk premium)
  - LRP = ส่วนชดเชยความเสี่ยงจากสภาพคล่อง (liquidity risk premium)

เมื่อกล่าวถึง อัตราดอกเบี้ยที่ไม่มีความเสี่ยง (risk free rate) ซึ่งเป็นอัตราดอกเบี้ยอ้างอิง (benchmark) ที่จำเป็นสำหรับกำหนดอัตราดอกเบี้ยของหลักทรัพย์ต่าง ๆ โดยปกติจะหมายถึงอัตราดอกเบี้ยที่ได้จากการลงทุนในตราสารของรัฐบาล เช่น ตั๋วเงินคลัง พันธบัตรรัฐบาล ซึ่งถือว่าไม่มีความเสี่ยงในด้านการได้รับชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ย และไม่มีความเสี่ยงในด้านของสภาพคล่องของตราสาร แต่ยังคงมีความเสี่ยงในเรื่องของอายุของตราสาร โดยปกติตราสารระยะยาวควรจะให้ผลตอบแทนมากกว่าตราสารระยะสั้น ดังนั้นเมื่อกล่าวถึงอัตราดอกเบี้ยที่ไม่มีความเสี่ยง k_{rf} จะแสดงได้ดังนี้

$$k_{rf} = k^* + IP$$

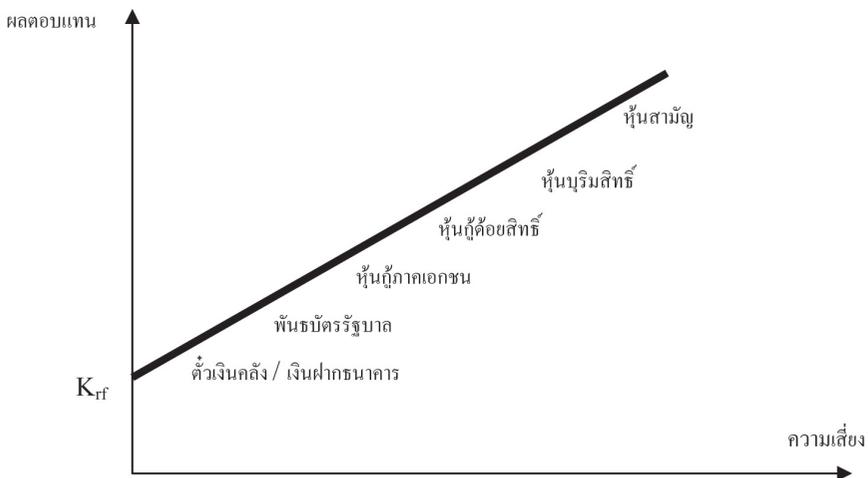
โดย k^* = อัตราดอกเบี้ยที่ไม่มีความเสี่ยงแท้จริง (real risk free rate)
 IP = ส่วนชดเชยความเสี่ยงจากเงินเฟ้อ (inflation risk premium)

แสดงว่าอัตราดอกเบี้ยที่ไม่มีความเสี่ยง ไม่ได้หมายความว่าไม่มีความเสี่ยงทั้งหมด แต่มีความเสี่ยงจากเงินเฟ้อ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงอำนาจซื้อของผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุนได้ พุดอีกนัยหนึ่ง คือ เงินเพื่อทำให้ค่าของเงินลดลง โดยจากสมการข้างต้น จะเห็นได้ว่า หากอัตราเงินเฟ้อสูงมาก ๆ เป็นไปได้ว่า ผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุนจะลดน้อยลงมาก จนถึงอาจอยู่ในระดับติดลบก็ได้ ตัวอย่างเช่น อัตราดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารที่ท่านได้รับจากเงินออมของท่านเท่ากับร้อยละ 2 ต่อปี ในขณะที่อัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 3 ต่อปี แสดงว่าอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงที่ท่านได้รับติดลบร้อยละ 1 ต่อปี แสดงถึงว่า แม้ท่านจะมีเงินออมเพิ่มขึ้นจากอัตราดอกเบี้ยที่ได้รับเมื่อสิ้นปี แต่ค่าเงินออมของท่านจะลดน้อยลง หรือสะท้อนว่าเงินที่ท่านมีจะซื้อสินค้าได้น้อยกว่าเดิม เนื่องจากราคาของสินค้าสูงขึ้นกว่าการเพิ่มขึ้นของเงินของท่านจากอัตราดอกเบี้ยนั่นเอง

นอกเหนือจากความเสี่ยงเหล่านี้แล้ว ยังมีปัจจัยอีกหลายปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตราดอกเบี้ย ซึ่งนักลงทุนต้องพิจารณาปัจจัยที่จะส่งผลต่ออัตราดอกเบี้ยและคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงของปัจจัยเหล่านี้ล่วงหน้า รวมถึงผลต่อการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยในอนาคต เพื่อช่วยในการประเมินราคาของหลักทรัพย์ต่าง ๆ ได้ การศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องเหล่านี้ จึงเป็นเสมือนเงื่อนไขความรู้ที่นักวางแผนทางการเงินที่ดีควรศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ เพื่อให้การลงทุนเงินออม ที่มีอยู่ได้รับการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

โดยเมื่อพิจารณาประเภทของทางเลือกการลงทุนที่มีอยู่ในท้องตลาดแล้ว อาจแบ่งประเภททางเลือกการลงทุนไว้หลายประเภทตามระดับความเสี่ยงของการลงทุน ซึ่งสามารถแสดงดังภาพที่ 6

ภาพที่ 6 เปรียบเทียบหลักทรัพย์แต่ละประเภทที่มีความเสี่ยงและผลตอบแทนแตกต่างกัน

โดยจะเห็นได้ว่า ทางเลือกการลงทุนที่มีความเสี่ยงต่ำ จะให้ผลตอบแทนน้อย อย่างเช่น เงินฝากธนาคาร/ตัวเงินคลัง พันธบัตรรัฐบาล เป็นต้น ในขณะที่ทางเลือกการลงทุนที่ให้ผลตอบแทนสูง อย่างเช่น หุ้นกู้ภาคเอกชน หุ้นบุริมสิทธิ หุ้นสามัญ จะเป็นทางเลือกการลงทุนที่มีความเสี่ยงมาก

นอกจากการพิจารณาทางเลือกการลงทุนโดยพิจารณาจากความเสี่ยงแล้ว จำเป็นที่จะต้องเข้าใจระดับการยอมรับความเสี่ยง (level of risk aversion) ของแต่ละบุคคลด้วย โดยปกติคนแต่ละคน จะมีทัศนคติต่อความเสี่ยง (risk-take attitude) แตกต่างกัน โดยสามารถแยกทัศนคติต่อความเสี่ยงออกเป็น 3 กลุ่มหลักได้แก่ **กลุ่มที่หนึ่ง กลุ่มที่ชอบความเสี่ยง (risk-seeker)** โดยมากจะพบในผู้ที่นิยมกิจกรรมหรือกีฬาที่มีความท้าทายสูงหรือเสี่ยงสูง เช่น กีฬาแข่งรถ กีฬาผาดโผนต่าง ๆ ซึ่งคุณลักษณะเฉพาะของทัศนคติของคนกลุ่มนี้ต่อความเสี่ยง คือ การได้เสี่ยงโดยไม่ได้อะไรถึงผลตอบแทนจากการดำเนินกิจกรรมเหล่านั้น **กลุ่มที่สอง กลุ่มที่เป็นกลางกับความเสี่ยง (risk-neutral)** คุณลักษณะเฉพาะของคนกลุ่มนี้ คือ ผู้ที่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับความเสี่ยง แต่พิจารณาจากผลตอบแทนจากการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เป็นหลัก โดยมากจึงมิได้ชั่งน้ำหนักระหว่างความเสี่ยงและผลตอบแทนเพื่อตัดสินใจ แต่เลือกจากผลตอบแทนเป็นสำคัญ **และกลุ่มที่สาม กลุ่มที่หลีกเลี่ยงความเสี่ยง (risk-aversion)** คุณลักษณะเฉพาะของคนในกลุ่มนี้ คือ การตัดสินใจบนพื้นฐานของการพิจารณาความเสี่ยงและผลตอบแทนควบคู่กันไป โดยหากต้องเผชิญความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้นจะต้องได้รับผลตอบแทนที่เพิ่มขึ้นตามไปด้วย นักลงทุนโดยทั่วไปจะจัดอยู่ในกลุ่มที่สามนี้ทั้งหมด เพราะการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลของนักลงทุนจะต้องอยู่บนพื้นฐานของการชั่งน้ำหนักระหว่างความเสี่ยงและผลตอบแทน เพียงแต่ว่าระดับการยอมรับความเสี่ยงของนักลงทุนแต่ละคนแตกต่างกัน ขึ้นกับปัจจัยพื้นฐานสำคัญ เช่น เพศ อายุ อาชีพ รายได้ สถานภาพสมรส จำนวนบุตร และความมั่นคงทางการเงินที่เป็นอยู่ เป็นต้น ดังนั้นการวิเคราะห์ระดับการยอมรับ

ความเสี่ยงของแต่ละบุคคลประกอบการวางแผนทางการเงินจึงเป็นเรื่องที่ควรจะต้องทำ⁷ แต่ทั้งนี้แต่ละบุคคลสามารถประเมินระดับการยอมรับความเสี่ยงได้ด้วยตัวของตนเอง เพราะอันที่จริงคงไม่มีแบบประเมินใดจะสามารถสะท้อนระดับการยอมรับความเสี่ยงของบุคคลได้ดีไปกว่าการประเมินจากตัวเองเป็นหลัก

ระดับของการยอมรับความเสี่ยงไม่ได้ขึ้นกับบุคคลเพียงอย่างเดียว แต่ต้องประเมินบนพื้นฐานของวัตถุประสงค์ของเงินออมแต่ละประเภทด้วย โดยหากจะพิจารณาในรายละเอียดแล้ว จะพบว่าเงินที่ออมไว้เพื่อวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันย่อมต้องได้รับการลงทุนที่มีความเสี่ยงที่แตกต่างกัน รวมถึงระดับการยอมรับความเสี่ยงแต่ละประเภทไม่ว่าจะเป็นความเสี่ยงสภาพคล่อง ความเสี่ยงจากอายุของหลักทรัพย์ ความเสี่ยงการไม่ได้รับชำระคืน ย่อมแตกต่างกันด้วย

โดยหลักการดังกล่าวข้างต้นผนวกกับหลักการตัดสินใจของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จะสะท้อนให้เห็นว่า เงินออมทั้งในส่วนที่ออมไว้เพื่อใช้ในยามเกษียณเงินที่เตรียมไว้เพื่อใช้จ่ายในอนาคต เงินที่เตรียมไว้เพื่อใช้จ่ายในภาวะฉุกเฉินและเหตุจำเป็น หรือแม้แต่เงินที่มีไว้เพื่อใช้จ่ายในชีวิตประจำวันต้องได้รับการลงทุนอย่างมีประสิทธิภาพ การถือเงินสดมากเกินไป ย่อมมีต้นทุนค่าเสียโอกาสจากผลตอบแทนที่ควรจะได้รับจากการลงทุนในทางเลือกการลงทุนที่เหมาะสม การตัดสินใจในการลงทุนต้องยึดหลักการมีเหตุมีผล การพอประมาณ และ

---

⁷ โดยปกติจะมีแบบทดสอบระดับความเสี่ยงจัดไว้ให้แก่นักลงทุนที่สนใจจะประเมินระดับการยอมรับความเสี่ยงของตนเองไว้ก่อนการตัดสินใจการลงทุนในทางเลือกการลงทุนต่าง ๆ ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับแบบทดสอบระดับความเสี่ยงได้ในเว็บไซต์ของ Thailand Securities Institute (TSI)

http://edu.tsi-thailand.org/index.php?option=com_wrapper&Itemid=76

หรือจากเว็บไซต์ของบริษัทหลักทรัพย์หรือบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวมต่าง ๆ อาทิ

http://www.ingfunds.co.th/TH/GettingStarted_GettingStarted.asp

มีภูมิคุ้มกันในการคัดเลือกทางเลือกการลงทุนที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของเงินที่เก็บออมไว้ และบุคคลผู้ตัดสินใจต้องมีความรู้ในการคัดเลือกทางเลือกการลงทุนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของเงิน ตัวอย่างเช่น เงินที่มีไว้ใช้ในยามเกษียณหรือเป็นเหตุจำเป็นอื่นใดนอกเหนือจากที่คาดการณ์ไว้แล้ว (ส่วนที่สี่) ควรลงทุนในทางเลือกการลงทุนระยะยาว ซึ่งอาจมีสภาพคล่องต่ำ และให้ผลตอบแทนสูงในระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ สอดคล้องกับระดับการยอมรับความเสี่ยงของบุคคลด้วย ทางเลือกการลงทุนอาจเป็นทองคำ กองทุนรวมตราสารหนี้ หรือกองทุนรวมตราสารทุน ลงทุนตราสารหนี้ระยะยาวโดยตรง ลงทุนหุ้นสามัญในกิจการที่มีความมั่นคง ทั้งนี้ต้องยึดหลักการกระจายความเสี่ยงให้มีประเภทสินทรัพย์ที่หลากหลาย

เงินลงทุนสำหรับที่เตรียมไว้เพื่อใช้จ่ายในอนาคต (ส่วนที่สอง) หรือเงินที่เตรียมไว้เพื่อใช้จ่ายในภาวะฉุกเฉินและเหตุจำเป็น (ส่วนที่สาม) อาจพิจารณาลงทุนในทางเลือกการลงทุนที่มีสภาพคล่องปานกลางถึงสูง และมีความเสี่ยงต่ำถึงปานกลาง เช่น เงินฝากประจำของธนาคารพาณิชย์ที่มีระยะเวลาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของเงิน กองทุนรวมตราสารหนี้ระยะยาวที่สามารถซื้อขายเปลี่ยนมือได้ในเวลาที่กำหนด หุ้นสามัญที่มีสภาพคล่องปานกลางถึงสูงและราคาไม่ผันผวนมาก เป็นต้น

สำหรับเงินที่มีไว้ใช้จ่ายในชีวิตประจำวันไม่ควรเก็บเงินทั้งหมดไว้ในบัญชีที่ไม่มีผลตอบแทนหรือให้ผลตอบแทนต่ำ เช่น บัญชีกระแสรายวัน หรือบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ แต่ควรมีการบริหารจัดการให้ดำรงเงินฝากไว้เพียงบางส่วนในบัญชีเหล่านั้นที่เพียงพอต่อการใช้จ่ายระยะสั้น และบางส่วนเก็บไว้ในบัญชีหรือการลงทุนที่มีสภาพคล่องสูงมาก เช่น กองทุนรวมประเภทที่ลงทุนตราสารหนี้ระยะสั้น (โดยปกติมักมีระยะเวลาจ่ายเงินเมื่อขายคืนกองทุนประมาณ 1 วัน หรือ $t+1$)^๑ และ

---

^๑ กองทุนรวมในลักษณะที่เป็น Money Market fund ศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมจากบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน (บลจ.) ต่างๆ หรือสอบถามจากธนาคารพาณิชย์ทุกแห่ง

เมื่อถึงกำหนดต้องใช้จ่ายเงินก็ดำเนินการเคลื่อนย้ายเงินจากบัญชีที่ให้ผลตอบแทนมายังบัญชีที่เป็นบัญชีเพื่อการใช้จ่าย ทั้งนี้การดำเนินการดังกล่าวควรต้องมีการวางแผนและบริหารเงินสด หรือที่เรียกว่า Cash Budgeting เพื่อให้สามารถวางแผนการใช้จ่ายเงินได้อย่างแม่นยำ

ทั้งนี้ มีข้อคำนึงประการหนึ่ง คือ การบริหารเงินที่ดีไม่ควรมิต้นทุนสูง เพราะฉะนั้นการดำเนินการไม่ควรให้มีบัญชีที่เกี่ยวข้องมาก การฝากเงินในหลายบัญชีจะทำให้เกิดต้นทุนในการรักษาและดูแลบัญชี รวมถึงต้นทุนในการบริหารจัดการมากเกินไป และเทคนิคที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ต้องมีการตรวจสอบสถานะทางการเงินอย่างสม่ำเสมอ การวิเคราะห์มูลค่าทรัพย์สินสุทธิต้องทำทุกช่วงเวลา เพื่อประเมินสถานการณ์ทางการเงินของบุคคลและครอบครัวอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวมาไม่หนีไปจากหลักการตัดสินใจที่อยู่บนพื้นฐานของความพอประมาณ มีเหตุมีผล และสร้างภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิตของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงดังกล่าวมาแล้ว

การซื้อเครื่องประดับ เช่น ทองคำ หรือเพชร จัดเป็นการลงทุนหรือไม่

การซื้อเครื่องประดับ เช่น ทองคำ หรือเพชร จัดเป็นการลงทุนหรือไม่ คำถามนี้มีสินทรัพย์อยู่ 2 ประเภท คือ ทองคำ และเพชร สินทรัพย์ทั้งสองตัวนี้มีคุณสมบัติในการเป็นเครื่องประดับได้ทั้งคู่ แต่ก็สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการลงทุนได้เช่นกัน เมื่อพูดถึง ทองคำ จัดเป็นการลงทุนโดยเฉพาะทองคำแท่ง ซึ่งมีราคาซื้อขายชัดเจน และเป็นราคาตลาดที่สามารถซื้อขายได้โดยทั่วไป แน่นอนว่าอาจมีผันผวนขึ้นลงตามภาวะตลาดได้ สำหรับทองรูปพรรณอาจมีต้นทุนในการซื้อหาที่เพิ่มขึ้นจากค่ากำเหน็จ ซึ่งขึ้นอยู่กับรูปแบบและลวดลายมีความเป็นแฟชั่นอยู่มาก ทำให้ราคาของทองรูปพรรณมีความหลากหลาย แต่ด้วยคุณลักษณะของความเป็น

ทองคำที่สามารถตีค่าและราคาได้ไม่ยาก ทำให้การซื้อขายเปลี่ยนมือทำได้ง่าย ถึงแม้ว่าราคาอาจจะผันผวนไปบ้างสำหรับทองรูปพรรณ จึงถือว่าเป็นการลงทุนที่ได้

สำหรับ เพชร มีคุณสมบัติเป็นเครื่องประดับเช่นเดียวกับทองคำ และมีความเลอค่าอ้อมตะในความเป็นเพชร แต่คุณสมบัติของการเป็นเครื่องมือนในการลงทุนของเพชรอาจดีกว่าทองคำ ด้วยเหตุที่ว่าราคาของเพชรมีความหลากหลายตามคุณภาพ ซึ่งขึ้นอยู่กับ 4 Cs ได้แก่ CUT-Proportions หมายถึง การเจียรระโน เปล่งประกายเงางาม CARAT-Weight หมายถึง ขนาดของเพชร CLARITY-Grade หมายถึง ความสะอาดใส ไร้ตำหนิ และ COLOR-Grade หมายถึง ความขาวและสีของเพชร⁹ ถึงแม้ว่าจะมีราคามาตรฐานของเพชร¹⁰ แต่ราคามาตรฐานที่มีอยู่จะเป็นราคาต่อกะรัต โดยเพชรที่มีขนาดเล็กกว่า 1 กะรัตจึงไม่มีราคามาตรฐานตายตัว ดังนั้นการซื้อเพชรเพื่อให้เป็นเครื่องมือในการลงทุนที่ดี ควรเป็นเพชรที่มีการตรวจสอบคุณภาพ มีใบรับรองคุณสมบัติของเพชรนั้นที่ออกโดยสถาบันต่าง ๆ และควรมีขนาดตั้งแต่ 1 กะรัตขึ้นไป สำหรับเพชรที่เป็นเครื่องประดับและมีขนาดเล็กกว่า 1 กะรัต มีราคาเช่นกันเพียงแต่สภาพคล่องและราคาซื้อขายอาจไม่มีมาตรฐานที่ใช้อ้างอิงได้เช่นเดียวกับทองคำ

สำหรับอัญมณีอื่น ๆ เช่น ทับทิม ไพลิน มรกต เป็นต้น จัดเป็นสินทรัพย์ที่มีมูลค่าเช่นกัน แต่ด้วยเหตุที่ไม่มีราคาอ้างอิงที่แน่นอนทำให้การประเมินมูลค่าทำได้ยากขึ้นกับความพอใจของผู้ซื้อและผู้ขายเป็นหลัก ดังนั้นจึงขาดคุณสมบัติที่ดีของการเป็นสินทรัพย์เพื่อการลงทุน แต่ทั้งนี้ก็คงไม่ได้หมายความว่า ไม่ควรซื้อหา

---

⁹ ข้อมูลเบื้องต้นความรู้เกี่ยวกับเพชร รายละเอียดเพิ่มเติม

http://www.geleediamond.com/diamond_knowledge.html

¹⁰ ราคามาตรฐานของเพชร ดูรายละเอียดได้จากเว็บไซต์ของสถาบันวิจัยและพัฒนาอัญมณีและเครื่องประดับแห่งชาติ (องค์การมหาชน) http://www.git.or.th/thai/gem_and_jewelry_database/gems_price_list/diamond_prices_index.htm

สินค้าเหล่านี้ แต่ควรเป็นการตัดสินใจบนฐานของการใช้สอยมากกว่าที่จะเป็นการตัดสินใจซื้อหาเพื่อการลงทุนเป็นหลัก

ประเด็นทางภาษีกับการตัดสินใจทางเลือกการลงทุน การตัดสินใจเลือกทางเลือกการลงทุนจะต้องคำนึงถึงประเด็นภาษีที่เกี่ยวข้องด้วย ได้แก่

เงินลงทุนบางประเภทสามารถที่จะนำมาใช้ลดหย่อนภาษีเงินได้ เช่น การลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (Retirement Mutual Fund: RMF) และกองทุนรวมหุ้นระยะยาว (Long Term Equity Fund: LTF) ซึ่งจะมีเงื่อนไขในการลงทุนเพื่อสิทธิประโยชน์ทางภาษีของกองทุนแต่ละประเภทแตกต่างกัน กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ หรือกองทุน RMF มีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการออมระยะยาวเพื่อการเกษียณของผู้ถือหน่วยลงทุน และผู้ที่ลงทุนจะได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีเพื่อเป็นแรงจูงใจในการลงทุน เงื่อนไขในการลงทุนกับกองทุน RMF ได้แก่ ระยะเวลาในการถือหน่วยลงทุนเพื่อสิทธิประโยชน์ทางภาษี ต้องไม่น้อยกว่า 5 ปี นับตั้งแต่วันที่ซื้อหน่วยลงทุนครั้งแรก และถือหน่วยลงทุนได้เมื่อลงทุนมีอายุไม่ต่ำกว่า 55 ปีบริบูรณ์ มีการลงทุนต่อเนื่องทุกปี โดยเว้นได้ไม่เกิน 1 ปี แต่ถ้าปีนั้นไม่มีเงินได้ ไม่ต้องลงทุน และไม่ถือว่าผิดเงื่อนไข จำนวนเงินขั้นต่ำของการลงทุนในแต่ละปี ไม่น้อยกว่าร้อยละ 3 ของเงินได้ต่อปี หรือ 5,000 บาท (ขึ้นอยู่กับจำนวนได้ต่ำกว่า) โดยจำนวนเงินสูงสุดที่ใช้ลดหย่อนภาษีได้ในการลงทุนแต่ละปี ไม่เกินร้อยละ 15 ของเงินได้ต่อปี ซึ่งต้องไม่เกิน 500,000 บาท เมื่อรวมกับเงินสะสมที่จ่ายเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพหรือกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) แล้ว ประเด็นสำคัญ คือ กองทุน RMF ผู้ลงทุนสามารถเลือกได้ว่าจะลงทุนในกองทุนประเภทตราสารแห่งหนึ่ง ตราสารแห่งทุน หรือกองทุนที่มีลักษณะผสม จึงต้องตัดสินใจอย่างรอบคอบบนพื้นฐานของการประเมินระดับการยอมรับความเสี่ยงของตนเองด้วย

สำหรับกองทุนรวมหุ้นระยะยาว หรือกองทุน LTF มีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการลงทุนระยะยาวของผู้ลงทุนประเภทบุคคลธรรมดา เพื่อเป็นการพัฒนา

ตลาดทุน ซึ่งเป็นกองทุนรวมตราสารแห่งทุน มุ่งหาผลตอบแทนในหุ้นเป็นหลัก มีเงื่อนไขในการลงทุนกับกองทุน LTF ได้แก่ ระยะเวลาในการถือหน่วยลงทุนเพื่อสิทธิประโยชน์ทางภาษี โดยเงินลงทุนในแต่ละครั้งต้องอยู่ในกองทุนไม่น้อยกว่า 5 ปีปฏิทิน และสิทธิประโยชน์ทางภาษีที่ได้รับจากเงินลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาวจะมีผลใช้ได้จนถึงยอดเงินลงทุนซื้อหน่วยลงทุนของปี 2559 เท่านั้น สำหรับจำนวนเงินสูงสุดที่ใช้ลดหย่อนภาษีได้ในการลงทุนแต่ละปี คือ ร้อยละ 15 ของเงินได้ต่อปี ซึ่งต้องไม่เกิน 500,000 บาท และกำไรจากการขายคืนหน่วยลงทุน ไม่ต้องนำไปคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ ไม่กำหนดมูลค่าขั้นต่ำในการลงทุน และไม่จำเป็นต้องลงทุนต่อเนื่อง การลงทุนควรพิจารณาอย่างรอบคอบ และกำหนดเวลาในการลงทุนอย่างเหมาะสม เพื่อให้ได้รับผลตอบแทนที่ดีจากการลงทุน แต่ทั้งนี้ การลงทุนในกองทุน LTF จะเป็นการลงทุนในตราสารแห่งทุน จึงมีความเสี่ยงสูง ผู้ลงทุนควรพิจารณาระดับการยอมรับความเสี่ยงของตนเองอย่างรอบคอบ ก่อนการตัดสินใจลงทุน

ค่าเบี้ยประกันชีวิตสามารถนำมาลดหย่อนภาษีได้ การทำประกันชีวิตถือเป็นทางเลือกในการลงทุนและมีคุณสมบัติเพื่อช่วยในการบริหารการเงินได้ด้วย ซึ่งจะได้กล่าวถึงส่วนต่อ ๆ ไป การทำประกันชีวิตมีหลายประเภท และเบี้ยประกันชีวิตประเภทที่มีระยะเวลาคุ้มครองไม่น้อยกว่า 10 ปี สามารถนำมาลดหย่อนภาษีเงินได้ประจำปีได้ไม่เกิน 100,000 บาท

การลงทุนในตราสารหนี้ต้องเสียภาษีหัก ณ ที่จ่ายร้อยละ 15 เช่นเดียวกับการฝากเงินประเภทประจำของธนาคารพาณิชย์ ยกเว้นประเภทเงินฝากปลอดภาษี โดยหากนักลงทุนชำระภาษีเงินได้ในอัตราน้อยกว่าร้อยละ 15 สามารถนำเงินได้ดอกเบี้ยไปรวมคำนวณกับเงินได้อื่น และขอคืนภาษีจากดอกเบี้ยจ่าย โดยเมื่อครบกำหนดสิ้นปี ให้ขอเอกสารรับรองการหักภาษี ณ ที่จ่ายจากธนาคาร หรือสถาบันที่ออกตราสารหนี้ นั้น เพื่อนำไปประกอบการขอคืนภาษีกับกรมสรรพากรด้วยกรณียื่นแบบ ภงด.90

การลงทุนในหุ้นสามัญที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เงินปันผลที่ได้รับ จะหักภาษี ณ ที่จ่ายร้อยละ 10 ในขณะที่กำไรส่วนต่างราคาไม่ต้องเสียภาษี แต่ถ้าเป็นการลงทุนนอกตลาดหลักทรัพย์ต้องเสียภาษีกำไรจากการขายด้วย โดยหากนักลงทุนเสียภาษีเงินได้ในอัตราต่ำกว่าร้อยละ 37 ควรต้องนำเงินได้ปันผลไปคำนวณรวมกับรายได้อื่น เพื่อขอเครดิตภาษีเงินปันผลคืนได้ เช่นเดียวกับกองทุนรวมทุกประเภท เงินปันผลรับจากกองทุนจะถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายร้อยละ 10 และกำไรจากส่วนต่างราคาได้รับการยกเว้นภาษี

ดังนั้น การวิเคราะห์ที่เปรียบเทียบผลตอบแทนทางเลือกการลงทุน จะต้องนำประเด็นภาษีเข้ามารวมพิจารณาด้วย มิฉะนั้นจะทำให้การตัดสินใจเกิดความผิดพลาดได้

สร้างหนี้อย่างพอเพียง ไม่เป็นทุกข์

การกู้ยืมไม่ใช่ความไม่พอเพียง แต่การกู้ยืมเป็นเครื่องมือในการสร้างรากฐานทางการเงินได้ ประเด็นสำคัญอยู่ที่ว่ากู้ยืมอย่างไรจึงจะไม่เป็นภาระต่อตนเองมากเกินไป การกู้ยืมอย่างมีเหตุผล พอประมาณ และมีภูมิคุ้มกัน ถือเป็นหลักคิดสำคัญในการตัดสินใจกู้ยืมอย่างเหมาะสม

การวิเคราะห์สถานะทางการเงินและประเมินความสามารถในการกู้ยืมจะทำให้แต่ละคนสามารถประเมินศักยภาพในการกู้ยืมของตนได้ และไม่ก่อหนี้จนเกินกำลังนั้น อัตราส่วนที่นิยมใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจ คือ อัตราส่วนภาระการจ่ายหนี้ต่อรายได้ (Debt to Income Ratio) โดยจะเป็นการรวบรวมภาระของการจ่ายหนี้ทั้งหมดต่อเดือนเทียบกับรายได้สุทธิต่อเดือน โดยอัตราส่วนที่เหมาะสมไม่มีกฎหมายตัวกำหนดไว้ ในระดับปกติภาระหนี้ไม่ควรเกินร้อยละ 30 ของรายได้

สุทธิ และหากเมื่อไรก็ตามที่ภาระหนี้ต่อเดือนสูงกว่าร้อยละ 40 ของรายได้ ถือเป็นสัญญาณอันตรายและสะท้อนถึงภาวะการก่อหนี้มากเกินไป (กรอบ 1)

อัตราส่วนภาระการจ่ายหนี้ต่อรายได้ (Debt to Income Ratio) เป็นการรวบรวมภาระของการจ่ายหนี้ทั้งหมดต่อเดือนเทียบกับรายได้สุทธิต่อเดือน ในระดับปกติภาระหนี้ไม่ควรเกินร้อยละ 30 ของรายได้สุทธิ

การกู้ยืมทำได้หลายวัตถุประสงค์ การกู้ยืมเพื่อการจัดหาทรัพย์สิน เช่น การกู้ยืมเพื่อการซื้อบ้าน และรถยนต์ เป็นการกู้ยืมที่มีความเสี่ยงน้อย ในแง่ที่ว่าทรัพย์สินค้ำประกันเงินกู้นั้น แต่อย่างไรก็ดี การตัดสินใจกู้ยืมต้องอยู่บนพื้นฐานของความพอประมาณ และประเมินความสามารถในการชำระคืนให้สอดคล้องกันด้วย สำหรับการกู้ยืมเพื่อการบริโภค เช่น บัตรเครดิต ถือเป็นการกู้ยืมที่มีความเสี่ยงสูง ดังนั้นอัตราดอกเบี้ยในการกู้ยืมก็จะสูง จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ใช้บัตรเครดิตต้องมีวินัยในการใช้จ่ายและคำนึงถึงภาระทางการเงินในการใช้จ่ายอย่างเข้มงวด

บัตรเครดิต เป็นเครื่องมือทางการเงินที่อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ใช้ในการที่ไม่ต้องพกพาเงินสด เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้จ่าย และชะลอการจ่ายเงินสดออกไปในทันที โดยปราศจากดอกเบี้ยหากอยู่ในระยะเวลาที่กำหนดไว้ ถือเป็นเครื่องมือในการก่อหนี้ชนิดหนึ่ง แต่คำว่า “หนี้” ในที่นี้ต้องเข้าใจว่าเป็นหนี้ที่จะต้องชำระคืนในระยะเวลาอันสั้น เป็นการใช้จ่ายเงินในระยะเวลาสั้นที่ต้องชำระคืนทันทีเมื่อถึงกำหนดชำระเงิน หากไม่ชำระคืนในเวลาที่กำหนดจะเป็นการเพิ่มต้นทุนดอกเบี้ยในอัตราที่สูง ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ควรทำอย่างยิ่งในการใช้บัตรเครดิต

ข้อคำนึงที่สำคัญในการใช้บัตรเครดิต คือ หลีกเลี่ยงการเป็นหนี้บัตรเครดิตโดยสิ้นเชิง เพราะการเป็นหนี้บัตรเครดิตถ้าไม่สามารถชำระคืนได้ทั้งหมดในระยะเวลาที่กำหนด ย่อมแสดงถึงการใช้จ่ายเกินตัว ไม่อยู่บนความพอประมาณ และหากพิจารณาลงไปในระยะยาวของการใช้จ่ายแล้ว อาจจะสะท้อนถึงความไม่มีเหตุผลในการใช้จ่ายได้อีกด้วย จึงต้องระมัดระวังและมีวินัยอย่างมากในการใช้บัตรเครดิต ซึ่งการมีวินัยทางการเงินจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการสั่งสอนกันมาตั้งแต่วัยเด็ก เพื่อให้เกิดการตระหนักรู้ถึงวินัยในการใช้เงิน และใช้เครื่องมือทางการเงินต่าง ๆ ด้วยความรอบรู้เท่าทัน ซึ่งบิดามารดาต้องเป็นตัวอย่างที่ดีในการสร้างวินัยทางการเงินให้เกิดขึ้นในครอบครัว

กรอบ 1 สัญญาณอันตรายที่แสดงถึงการมีหนี้สินมากเกินไปของบุคคลหรือครัวเรือน

- ภาระหนี้ต่อเดือนสูงกว่าร้อยละ 40 ของรายได้สุทธิต่อเดือน
- ไม่มีเงินออม
- จ่ายยอดชำระบัตรเครดิตด้วยยอดขั้นต่ำเสมอ
- ใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตอย่างต่อเนื่องโดยไม่สามารถจ่ายคืนหนี้ได้
- มีบัตรเครดิตแม้เพียงบัตรเดียวที่มียอดใช้จ่ายเต็มวงเงิน
- จ่ายใบแจ้งหนี้ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ช้ากว่ากำหนดอยู่บ่อยครั้ง
- ไม่รู้ยอดหนี้ที่แท้จริงที่มีอยู่
- เบิกเงินสดจากบัญชีบัตรเครดิตเพื่อจ่ายใบแจ้งหนี้ค่าใช้จ่ายอื่น
- เบิกเงินเกินบัญชีจากกระแสรายวัน
- ถูกปฏิเสธการให้สินเชื่อ
- เริ่มไม่กล้าพูดความจริงเรื่องการใช้เงินกับคนในครอบครัวและเพื่อน

สัญญาณอันตรายดังกล่าวข้างต้น แม้พบเพียงสัญญาณเดียวก็แสดงถึงความไม่มีวินัยทางการเงินที่แสดงสถานะการเป็นหนี้มากเกินไปของบุคคลหรือครัวเรือนได้ ซึ่งต้องเร่งหาทางแก้ไขปัญหาให้หลุดพ้นจากวงจรการเป็นหนี้มากเกินไปโดยเร็ว

การซื้อสินค้าด้วยเงินผ่อนผิดหลักความพอเพียงหรือไม่? บ่อยครั้งที่การซื้อสินค้าต้องตัดสินใจเลือกระหว่างการซื้อด้วยเงินสดหรือซื้อด้วยเงินผ่อน หากจะรอให้เก็บเงินซื้อได้ครบจำนวนแล้วจึงค่อยซื้อ กับการซื้อสินค้านั้นมาใช้ก่อนและเป็นการผ่อนส่งค่าสินค้า ทางเลือกไหนจะดีกว่ากัน คำถามในลักษณะนี้ไม่มีคำตอบตายตัว จากที่กล่าวไว้ว่า การก่อหนี้ไม่ใช่ความไม่พอเพียง แต่ขึ้นอยู่กับความจำเป็นในการก่อหนี้นั้นมากกว่า หากสินค้าที่ต้องการมีความจำเป็นที่ต้องใช้ มีเหตุมีผลรองรับเพียงพอในการตัดสินใจซื้อ แต่ยังไม่อยู่ในสถานะที่จะซื้อสินค้านั้นได้ด้วยเงินสด จึงต้องพึ่งพาเครื่องมือทางการเงินด้วยการผ่อนชำระอันนี้อาจจะยอมรับได้ เช่น การซื้อที่อยู่อาศัย หากมีกำลังเพียงพอที่จะผ่อนในระยะเวลาที่ไม่นานเกินไปนัก

(ปกติการผ่อนชำระไม่ควรเกินรายได้ของผู้นั้น) บุคคลหรือครัวเรือนสามารถตัดสินใจซื้อด้วยการกู้ยืมจากสถาบันการเงินเพื่อผ่อนชำระ ทั้งนี้เพราะหากจะรอเก็บเงินให้เพียงพอต่อการซื้อที่อยู่อาศัยแล้ว อาจไม่สามารถซื้อหาได้เลย เพราะราคาของบ้านก็จะปรับตัวสูงขึ้นไปเรื่อยๆ และทำให้เสียโอกาสในการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่จะได้อยู่อาศัยได้บ้านของตนเองอีกด้วย แต่ทั้งนี้ผู้นั้นต้องพิจารณาถึงความสามารถในการผ่อนชำระของตนเองอย่างรอบคอบ มีเหตุผล และมีความพอประมาณ ไม่ใช่ตัดสินใจอย่างเกินความพอดี พอประมาณ จนนำไปสู่ภาวะทางการเงินที่ไม่สามารถชำระคืนได้ ส่งผลเสียต่อความยั่งยืนในการดำเนินชีวิตในที่สุด

สำหรับการตัดสินใจเพื่อซื้อยานพาหนะ เช่น รถมอเตอร์ไซด์ รถยนต์ ด้วยเงินผ่อนก็ยึดหลักการเช่นเดียวกัน ควรอยู่บนฐานของความมีเหตุมีผล ซึ่งน้ำหนักความจำเป็น และมีความพอประมาณในการเลือกซื้อรถยนต์ที่เหมาะสมความต้องการใช้และกำลังในการจัดหาต้องให้แน่ใจว่า ภาระหนี้ที่ก่อขึ้นใหม่นั้น ไม่เป็นภาระที่ทำให้ตกอยู่ในภาวะเป็นหนี้มากเกินไป

แต่อย่างไรก็ดี มีบางกรณีที่ตัดสินใจซื้อด้วยความอยากได้และคิดไปเองว่าเป็นสิ่งจำเป็นต้องซื้อ เพียงเพราะมีโปรโมชั่นที่จูงใจ และทำให้เกิดการตัดสินใจที่ขาดความรอบคอบ และความระมัดระวังตามหลักความมีเหตุมีผลและความพอประมาณในการตัดสินใจซื้อ เช่น การซื้อสินค้าด้วยเงินผ่อนเพียงเพราะมีโปรโมชั่น เช่น ผ่อน 0% ระยะเวลา 6 เดือน เป็นต้น ซึ่งทำให้เกิดความไขว่เขวในการตัดสินใจซื้อ ทั้ง ๆ ที่ยังไม่มีความจำเป็นในการซื้อสินค้านั้นมาใช้ ลักษณะนี้ไม่เรียกว่าพอเพียง เพราะขาดกระบวนการในการตัดสินใจที่มีการพิจารณาเหตุผลในการซื้ออย่างรอบคอบ และอาจจะไม่พอประมาณด้วย หากเป็นสินค้าที่ไม่จำเป็นจริง ๆ แต่ตัดสินใจเพียงเพราะความอยากได้ และมีโปรโมชั่นดี อันที่จริงแล้ว ต้องเข้าใจก่อนว่า การมีโปรโมชั่นในลักษณะเช่นนี้ไม่ใช่ว่าเป็นโอกาส แต่ต้องรู้ว่าราคาสินค้านั้นได้บวกดอกเบี้ยที่ควรเกิดขึ้นไว้ด้วยแล้ว จึงทำให้สามารถที่จะจัดโปรโมชั่นในลักษณะนี้ได้

เพราะไม่มีธุรกิจใดที่ต้องการดำเนินกิจการแล้วเสียผลประโยชน์ ซึ่งประเด็นนี้มักลืมนึกกันไปเมื่อความอยากเข้าครอบงำ ทำให้ขาดหลักความมีเหตุมีผลในการตัดสินใจไป

หากอยู่ในภาวะที่เป็นหนี้มากเกินไปจะทำอย่างไรจึงจะหลุดพ้น? เป็นอีกคำถามที่มักจะได้ยินบ่อยครั้งเมื่อพูดถึงการก่อหนี้ เมื่อบุคคลหรือครัวเรือนใดเข้าสู่วงจรของการก่อหนี้มากเกินไปแล้ว มักจะหลุดพ้นลำบาก เนื่องจากภาระหนี้ที่มีอยู่ทำให้ต้องก่อหนี้เพิ่มขึ้นต่อเนื่อง จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีความตั้งใจในการที่จะหลุดพ้นจากภาวะดังกล่าวให้ได้ จุดเริ่มต้นที่สำคัญต้องเริ่มจากขั้นตอนแรกของการบริหารการเงิน คือ **การรู้จักตัวเองและเริ่มวางแผน** การวิเคราะห์สถานะทางการเงิน และจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายอย่างละเอียดต้องทำอย่างจริงจัง เพื่อให้สามารถเห็นภาพสะท้อนถึงการใช้จ่ายเงินของบุคคลนั้นหรือครัวเรือนนั้นว่าเป็นอย่างไร เป็นการใช้จ่ายในเรื่องที่จำเป็นจริง ๆ ต่อการดำเนินชีวิตมานาน้อยเพียงใด และเป็นเรื่องที่ไม่จำเป็นที่สามารถตัดทอนได้แค่ไหน ข้อมูลเหล่านี้จะช่วยให้คุณบุคคลนั้นเห็นถึงสภาพที่เป็นจริงของการใช้จ่ายได้เป็นอย่างดี จากนั้นต้องยึดความพอเพียงในการดำรงชีวิต การเปลี่ยนทัศนคติในการดำเนินชีวิตให้สะท้อนสภาพรายได้ที่แท้จริงของตนเองและครอบครัว มีความพอประมาณและมีเหตุมีผลในการใช้จ่าย และควบคุมวินัยทางการเงินอย่างจริงจัง เชื่อว่าการทำเช่นนี้จะช่วยให้คุณหลุดพ้นจากภาวะการมีหนี้มากเกินไปได้อย่างแน่นอน คำตอบที่จะมีให้สำหรับคำถามนี้คงต้องเน้นว่า **“เริ่มที่ตัวเองก่อน รู้จักตัวเอง เริ่มวางแผน และยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการตัดสินใจควบคุมค่าใช้จ่ายอย่างจริงจัง และต้องตั้งใจจริงที่จะหลุดพ้นจากความทุกข์แห่งปัญหานั้น”**

จัดการทรัพย์สินอย่างพอเพียงและใช้ทรัพยากร อย่างมีประสิทธิภาพ

ประเด็นสำคัญในการจัดการทรัพย์สินอย่างพอเพียงเกี่ยวข้องกับหลักการ 2 ประการ คือ มีความพอเพียงในการจัดหาทรัพย์สิน และใช้ทรัพย์สินที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ การตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินต้องอยู่บนพื้นฐานของการมีเหตุผล และความพอประมาณ การจัดหาทรัพย์สินต่าง ๆ ไม่ว่าจะที่บ้าน รถยนต์ ทรัพย์สินคงคร่อื่น ๆ ไม่ควรจัดหามากจนเกินความจำเป็น และเป็นภาระแก่ตนเองและผู้อื่น ตัวอย่างหนึ่งที่พบเห็นได้ คือ การมีรถยนต์หลายคัน ทั้งที่ไม่มีมีความจำเป็นซึ่งบ่อยครั้งเป็นภาระแก่ผู้อื่น ด้วยการไม่มีที่จอดในบ้านต้องจอดบนถนนนอกบ้าน เบียดเบียนทรัพย์สินที่เป็นของส่วนรวม อย่างไรก็ตาม ความเป็นพอเพียงไม่ใช่การไม่ใช้ของราคาแพง แต่ถ้าของราคาแพงหากมีคุณภาพดี มีอายุการใช้งานนานกว่าของราคาถูก ถ้าตัดสินใจซื้อหามาใช้มีเหตุผลในการตัดสินใจซื้อ และใช้ทรัพย์สินที่หามาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถือเป็นการจัดการทรัพย์สินอย่างพอเพียงเช่นกัน

ที่อยู่อาศัย หนึ่งในปัจจัย 4 ที่สำคัญ การตัดสินใจในการจัดหาที่อยู่อาศัยต้องสะท้อนความสามารถในการหารายได้ของครอบครัว รวมถึงต้องประเมินต้นทุนในการอยู่อาศัย ระยะทางระหว่างบ้านและที่ทำงาน สถานศึกษาของลูก รวมถึงปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ เช่น สภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย ความสะดวกในการจับจ่ายสินค้า เป็นต้น การมีที่อยู่อาศัยหลายแห่ง เช่น การซื้อบ้านไว้ที่หนึ่ง และไปเช่าหรือซื้อที่อยู่อีกที่หนึ่งเพื่อให้ใกล้ที่ทำงาน เป็นการเพิ่มต้นทุนในการดำรงชีวิตจริงอยู่ที่การย้ายที่อยู่อาศัยที่มีอยู่เดิมเป็นเรื่องยาก ดังนั้นหากจะต้องมีที่อยู่อาศัยหลายแห่ง ต้องตัดสินใจบนพื้นฐานที่ได้มีการวิเคราะห์ความคุ้มค่าของการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลและความพอประมาณอย่างจริงจัง มิใช่การตัดสินใจเพียงเพราะใช้หลักความสะดวกสบายเป็นพื้นฐานเท่านั้น เพราะความสะดวกสบายที่เพิ่มขึ้นย่อมมีต้นทุนเข้ามาเกี่ยวข้อง และอาจนำไปสู่การเบียดบังค่าใช้จ่ายส่วนอื่นที่จำเป็นต้องการดำเนินชีวิต รวมถึงการวางแผนทางการเงินเพื่อความจำเป็นอื่น ๆ และเพื่ออนาคตด้วย

ยานพาหนะ อีกหนึ่งปัจจัยที่มีความจำเป็นอย่างมากในชีวิตประจำวันของคน เช่นเดียวกับที่อยู่อาศัย การจัดหายานพาหนะต้องสะท้อนความสามารถในการ จัดหารายได้ของครอบครัว รวมถึงประเมินต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการใช้ยานพาหนะ เหล่านั้นอย่างรอบคอบว่า จะส่งผลต่อการเบียดบังค่าใช้จ่ายส่วนอื่น รวมถึงเพื่อการ วางแผนทางการเงินในอนาคตหรือไม่ การซื้อรถยนต์ที่มีราคาแพงอาจไม่ขัดกับ ความพอเพียง ถ้าการตัดสินใจอยู่บนพื้นฐานของความพอประมาณ ซึ่งขึ้นกับฐานะ และความสามารถของแต่ละคนที่แตกต่างกันได้ แต่ทั้งนี้ต้องพอประมาณใน ลักษณะที่ไม่เบียดบังการจัดสรรเงินไว้เพื่อความจำเป็นอื่น ๆ และเพื่ออนาคตด้วย

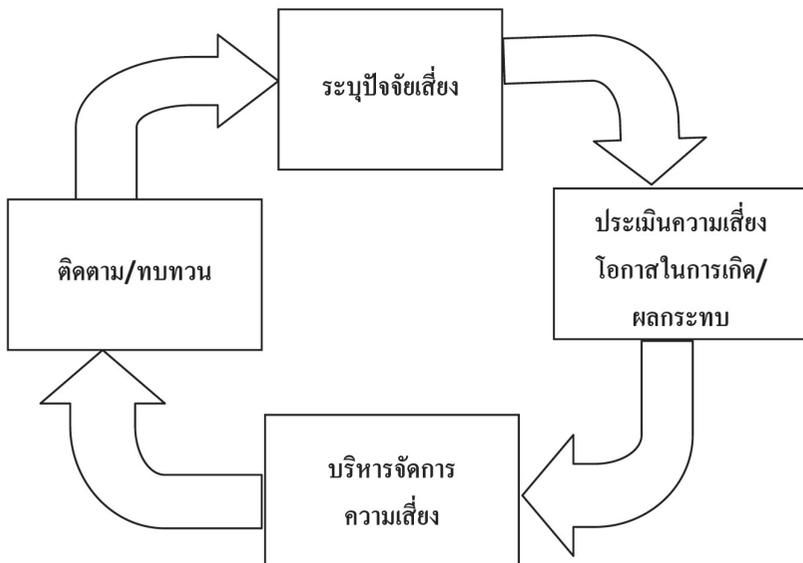
การจัดหาทรัพย์สินอื่น ๆ ก็สามารถยึดหลักการตัดสินใจในลักษณะ เดียวกันที่เน้นการจัดหามาโดยพื้นฐานของการตัดสินใจอย่างพอเพียง และใช้ ทรัพย์สินเหล่านั้นอย่างมีประสิทธิภาพในเกิดผลตามที่ต้องการอย่างคุ้มค่า โดยการ จัดหาทรัพย์สินอย่างพอเพียงต้องเน้นหลักการมีเหตุมีผลในการตัดสินใจในการจัดหา ยึดหลักความพอประมาณไม่มากเกินไปจนเป็นภาระทั้งกับตนเองและผู้อื่น รวมถึง ไม่เบียดบังค่าใช้จ่ายอื่นที่พึงจัดสรรไว้เพื่อใช้ในเหตุจำเป็น และเพื่อการวางแผน สำหรับอนาคต

รู้จักความเสี่ยง ประเมินความเสี่ยง และเตรียมการรับมือ

การจัดการความเสี่ยง เกี่ยวข้องกับความไม่แน่นอนที่ทำให้การดำรงชีวิต ของคนมีความเสี่ยง การวางแผนและดำเนินการเพื่อเตรียมรับมือกับความเสี่ยง การเรียนรู้ที่จะยอมรับความเสี่ยงและเตรียมการรับมือกับความเสี่ยงเหล่านั้น เป็นการ สร้างภูมิคุ้มกันในตัวตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งกระบวนการในการ บริหารจัดการความเสี่ยงโดยทั่วไปเป็นกระบวนการดังภาพที่ 7 จะเริ่มจาก **ขั้นตอนแรก การระบุปัจจัยเสี่ยง** หมายถึง การระบุความเสี่ยงที่คาดว่าจะเกิดขึ้น หรืออาจจะ เกิดขึ้นได้ โดยหากเกิดขึ้นแล้วจะมีผลทำให้การดำรงชีวิตของบุคคลหรือครัวเรือน

ได้รับผลกระทบในทางลบได้ ปัจจัยในการดำเนินชีวิตของคนและบุคคล ได้แก่ ความเสี่ยงในเรื่องการเจ็บไข้ได้ป่วย ความเสี่ยงในการขาดรายได้/ไม่มีงานทำ ความเสี่ยงจากอุบัติเหตุ ความเสี่ยงจากการสูญเสียบุคคลสำคัญในครอบครัว ความเสี่ยงจากการสูญหายของทรัพย์สิน ฯลฯ ซึ่งปัจจัยเสี่ยงแต่ละตัว เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะมีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของบุคคลหรือครัวเรือนได้

ภาพที่ 7 กระบวนการในการบริหารจัดการความเสี่ยง

ขั้นตอนที่สอง การประเมินความเสี่ยง หมายถึง การพยายามประเมินปัจจัยเสี่ยงในสองมิติว่า ปัจจัยเสี่ยงที่ระบุไว้นั้น จะมีโอกาสในการเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด และหากเกิดขึ้นแล้วจะมีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของบุคคลหรือครอบครัวมากน้อยเพียงใด โดยต้องพิจารณาทั้งสองมิติร่วมกัน พิจารณาภาพที่ 8 หากปัจจัยเสี่ยงใดมีโอกาสในการเกิดขึ้นสูง และมีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตสูง ความเสี่ยงในกลุ่มนี้ถือว่ามีความเสี่ยงสูงถึงปานกลาง (พื้นที่ A และ B) ต้องได้รับการบริหารจัดการ ในขณะที่ปัจจัยเสี่ยงที่โอกาสในการเกิดต่ำ และมีผลกระทบในการดำรงชีวิตต่ำ ความเสี่ยงในกลุ่มนี้จะถือว่าเป็นความเสี่ยงปานกลางถึงต่ำ (พื้นที่ C และ D) ซึ่งสามารถพิจารณาลักษณะของการบริหารจัดการที่เหมาะสมได้

การประเมินโอกาสในการเกิดความเสี่ยงมักจะต้องใช้หลักสถิติเข้ามาช่วย การประเมินความถี่ในการเกิดขึ้นของปัจจัยเสี่ยงนั้นจะเป็นตัวสะท้อนถึงโอกาสในการเกิดความเสี่ยง ถ้าปัจจัยเสี่ยงของแต่ละบุคคลหรือครัวเรือนบางรายการเกิดขึ้นบ่อยครั้ง เช่น การเกิดอุบัติเหตุ การเจ็บไข้ได้ป่วย แสดงว่าปัจจัยเสี่ยงเหล่านั้นควรได้รับความใส่ใจเป็นพิเศษ ร่วมกับการประเมินผลกระทบของการเกิดปัจจัยเสี่ยงในแต่ละครั้ง โดยหากมีผลกระทบค่อนข้างรุนแรงเมื่อเกิดปัจจัยเสี่ยงนั้นแต่ละครั้ง ย่อมแสดงว่าปัจจัยเสี่ยงนั้นมีความเสี่ยงในระดับมาก ที่ต้องได้รับการบริหารจัดการเพื่อลดโอกาสในการเกิด และผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตให้ลดลงให้ได้ แม้ว่าจะไม่สามารถบริหารจัดการให้ความเสี่ยงลดลงได้ทั้งหมดก็ตาม

ผลกระทบต่อการดำรงชีวิต

		สูง		ต่ำ		
โอกาสในการเกิดขึ้น ของปัจจัยเสี่ยง	สูง	A	A	B	C	C
		A	A	B	C	D
		B	B	B	C	D
		C	C	C	C	D
	ต่ำ	C	D	D	D	D

ภาพที่ 8 การประเมินความเสี่ยงตามมิติของโอกาสในการเกิดขึ้นของปัจจัยเสี่ยง และผลกระทบต่อการดำรงชีวิต

ขั้นตอนที่สาม การบริหารจัดการความเสี่ยง หมายถึง การกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการปัจจัยเสี่ยงที่ระบุ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยเสี่ยงที่ได้รับการประเมินว่ามีความเสี่ยงสูงถึงปานกลาง (พื้นที่ A และ B) ตามขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงดังกล่าวแล้วข้างต้น แต่ทั้งนี้ความเสี่ยงที่ได้รับการประเมินว่ามีความเสี่ยงปานกลางถึงต่ำ (พื้นที่ C และ D) ก็ควรต้องได้รับการพิจารณาแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงด้วยเช่นกัน การบริหารจัดการความเสี่ยงจะเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการด้วยเครื่องมือหรือกลยุทธ์ที่เป็นทางเลือกต่าง ๆ เช่น การหลีกเลี่ยง การยอมรับความเสี่ยง การควบคุม การถ่ายโอนความเสี่ยงไปยังบุคคลอื่น การสร้างกระบวนการติดตาม ฝ้าระวัง เป็นต้น

แนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงตามหลักการบริหารจัดการความเสี่ยงโดยทั่วไป จะมีวัตถุประสงค์สำคัญ คือ เพื่อลดโอกาสในการเกิดความเสี่ยง และ/หรือลดผลกระทบที่เกิดจากปัจจัยเสี่ยงนั้นต่อการดำรงชีวิต โดยอาจพิจารณาได้เป็น 4 แนวทาง ได้แก่

1) **การหลีกเลี่ยงกิจกรรมที่จะเป็นเหตุของการเกิดปัจจัยเสี่ยง** หมายถึง การหลีกเลี่ยงหรือยกเลิกกิจกรรมที่ต้องเผชิญกับปัจจัยเสี่ยงที่มีโอกาสในการเกิดสูง หรือสร้างความเสียหายที่มีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตอย่างรุนแรง ตัวอย่างเช่น การเล่นกีฬาที่มีความผาดโผน การใช้ยานพาหนะที่มีความเสี่ยงสูง เป็นต้น แต่ทั้งนี้ หากไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ จะต้องมีการบริหารจัดการตามแนวทางอื่นซึ่งจะได้กล่าวถึงในหัวข้อต่อไป แต่ทั้งนี้ บุคคลหรือครัวเรือนควรพิจารณาหาทางเลือกที่จะดำรงชีวิตเพื่อหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยงให้ได้มากที่สุด โดยการวางแผนการดำรงชีวิตอย่างรอบคอบจะช่วยให้หลีกเลี่ยงหรือยกเลิกกิจกรรมที่ต้องเผชิญกับปัจจัยเสี่ยงได้ดียิ่งขึ้น ยกตัวอย่างเช่น ความเสี่ยงจากการใช้ยานพาหนะที่มีความเสี่ยงสูง หลายคนต้องพึ่งพาการใช้รถมอเตอร์ไซด์รับจ้าง ด้วยเหตุที่มีความเร่งรีบในการเดินทาง แต่เป็นที่ทราบกันดีว่า การโดยสารรถมอเตอร์ไซด์จัดเป็นยานพาหนะที่มีความเสี่ยงสูงจึงควรหลีกเลี่ยง โดยหากมีการวางแผนเวลาอย่างเป็นระบบ จะสามารถเลือกใช้ยานพาหนะทางเลือกอื่นที่มีความปลอดภัยมากกว่าได้ จะเห็นได้ว่าการวางแผนการดำเนินชีวิตอย่างเป็นระบบ จะช่วยลดความเสี่ยงจากการหลีกเลี่ยงการดำเนินกิจกรรมที่มีความเสี่ยงสูงออกไปได้ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า จะสามารถหลีกเลี่ยงกิจกรรมที่จะเกิดความเสี่ยงได้เสมอไป จึงต้องมีแนวทางอื่นในการบริหารจัดการความเสี่ยงเพื่อลดโอกาสในการเกิด และผลกระทบของความเสี่ยงเหล่านั้นลงได้

2) **การยอมรับความเสี่ยง** หมายถึง การตัดสินใจไม่ลงมือจัดการความเสี่ยง เนื่องจากการมีข้อสันนิษฐานว่า ปัจจัยเสี่ยงเหล่านั้นมีความเสี่ยงที่ต่ำ ซึ่งอยู่ในระดับที่สามารถยอมรับได้ แต่ทั้งนี้ การยอมรับความเสี่ยง และรับผลกระทบ

ของการเกิดปัจจัยเสี่ยงนั้น ต้องอยู่บนฐานว่าปัจจัยเสี่ยงนั้นมีโอกาสในการเกิดต่ำ และเมื่อเกิดแล้วมีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของบุคคลหรือครัวเรือนนั้นในระดับต่ำด้วย และมีการสื่อสารให้ทุกคนในครอบครัวได้รับทราบร่วมกันว่า ปัจจัยเสี่ยงเหล่านี้สามารถเกิดขึ้นได้ จะได้มีการเตรียมความพร้อมในการรับมือตามสภาพที่เกิดขึ้นจริง ตัวอย่างเช่น ความเสี่ยงจากการเกิดอุบัติเหตุจากการขับขี่รถยนต์ หลายคนมีการใช้รถยนต์เป็นยานพาหนะในปริมาณที่น้อย เช่น แม่บ้านที่มีหน้าที่ขับรถไปรับส่งลูกที่โรงเรียน ที่ระยะทางไม่ห่างจากบ้านมากนัก และไม่ใช่ว่าผู้ขับขี่ด้วยความเร็วสูง ประวัติการขับรถที่ผ่านมาอาจไม่เคยเกิดอุบัติเหตุใดๆ ดังนั้นอาจประเมินได้ว่าโอกาสในการเกิดอุบัติเหตุจึงต่ำหรือไม่สูงมากนัก และความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นจากการเกิดอุบัติเหตุไม่น่ารุนแรง จึงไม่จำเป็นที่จะต้องบริหารจัดการความเสี่ยง โดยอาจจะใช้การยอมรับความเสี่ยงที่เกิดขึ้น และเพิ่มความระมัดระวังในการขับขี่ตามความจำเป็น หากเกิดอุบัติเหตุขึ้นก็รับผิดชอบความเสียหายตามที่เกิดขึ้นจริง หรือความเสี่ยงจากการสูญหายของทรัพย์สินที่ใช้ในชีวิตประจำวันมีโอกาที่จะเกิดขึ้นได้ และความเสียหายถูกประเมินได้ตามมูลค่าของทรัพย์สินที่สูญหายนั้น หากประเมินแล้วเห็นว่า โอกาสในการเกิดการสูญหายของทรัพย์สินนั้นไม่สูงมาก และมูลค่าของทรัพย์สินที่สูญหายไม่สูงจนถึงระดับที่ยอมรับไม่ได้ ปัจจัยเสี่ยงนี้ก็ไม่น่าจำเป็นต้องดำเนินการบริหารจัดการความเสี่ยงแต่อย่างใด เพียงเพิ่มความระมัดระวังในการรักษาทรัพย์สินตามความจำเป็น ยอมรับความเสี่ยงตามสภาพที่เป็นจริงหากเกิดความเสียหายขึ้น

3) **การควบคุม** หมายถึง การกำหนดมาตรการที่จำเป็นต่อการลดความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม โดยจะเป็นการดำเนินการเพื่อลดโอกาสในการเกิดปัจจัยเสี่ยง และ/หรือลดผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตจากการเกิดปัจจัยเสี่ยง เป็นการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะช่วยลดโอกาสในการเกิดความเสียหาย หรือลดผลกระทบหรือความเสียหายจากการเกิดปัจจัยเสี่ยงนั้น ตัวอย่างเช่น ความเสี่ยงในเรื่องการเจ็บไข้ได้ป่วย อาจควบคุมด้วยการใช้ชีวิตอย่างมีสติ สร้างสมดุล

ระหว่างการทำงานและการพักผ่อน มีเวลาดูแลตนเอง ออกกำลังกายเป็นประจำ ควบคุมการรับประทานอาหารอย่างระมัดระวัง และตรวจร่างกายอย่างสม่ำเสมอ กิจกรรมเหล่านี้จะมีส่วนช่วยลดโอกาสในการเกิดความเสี่ยงจากการเจ็บไข้ได้ป่วย หรือลดความเสียหายจากการเกิดขึ้นความเสี่ยงได้บ้าง

4) การถ่ายโอน หมายถึง การมอบภาระการจัดการความเสี่ยงให้ผู้อื่น ที่มีความถนัดในการจัดการความเสี่ยงแทน เพื่อลดโอกาสในการเกิดหรือลดผลกระทบจากการเกิดปัจจัยเสี่ยงนั้น ตัวอย่างเครื่องมือหนึ่งที่ถูกนิยมนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการถ่ายโอนความเสี่ยง คือ การทำประกัน ไม่ว่าจะเป็นการประกันชีวิต การประกันสุขภาพ การประกันอุบัติเหตุ การประกันอัคคีภัย เป็นต้น ข้อควรคำนึงสำคัญประการหนึ่ง คือ การประกันไม่ใช่เครื่องมือเพื่อลดโอกาสในการเกิดความเสี่ยง แต่เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการลดผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเกิดปัจจัยเสี่ยง เนื่องจากบริษัทประกันจะจ่ายเงินชดเชยความเสียหายอันเนื่องจากการเกิดปัจจัยเสี่ยง แต่ไม่ได้มีส่วนช่วยให้โอกาสในการเกิดปัจจัยเสี่ยงลดน้อยลง การลดโอกาสในการเกิดปัจจัยเสี่ยงจะขึ้นอยู่กับวิธีการดำเนินชีวิตของแต่ละบุคคลหรือครัวเรือนนั้น ที่จะต้องอยู่บนพื้นฐานของความไม่ประมาท มีเหตุมีผล และมีความพอประมาณในการตัดสินใจ และรู้จักการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

ขั้นตอนที่สี่ การติดตาม/ทบทวนปัจจัยเสี่ยง เป็นขั้นตอนที่สะท้อนให้เห็นว่า กระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นกระบวนการที่เป็นพลวัต ปัจจัยเสี่ยงต่อการดำเนินชีวิตมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การติดตาม/ทบทวนปัจจัยเสี่ยง หมายถึง การตรวจทานอย่างสม่ำเสมอว่าปัจจัยเสี่ยงที่กำหนดไว้ในขั้นตอนที่หนึ่ง ยังคงเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการดำเนินชีวิตหรือไม่ ดำเนินการประเมินความเสี่ยงตามกระบวนการในขั้นตอนที่สอง กำหนดวิธีการในการบริหารจัดการตามขั้นตอนที่สาม และดำเนินการตรวจทานความเสี่ยงเป็นประจำตามวงจรในภาพที่ 7 ข้างต้น

เครื่องมือทางการเงินตัวหนึ่งที่จะได้กล่าวถึงเป็นการเฉพาะสำหรับการจัดการความเสี่ยงต่าง ๆ สำหรับบุคคลและครัวเรือน คือ การประกัน ซึ่งจากที่ได้กล่าวไปข้างแล้วว่าเป็นเครื่องมือในการถ่ายโอนความเสี่ยงไปให้ผู้ที่มีความชำนาญกว่าเป็นผู้บริหารจัดการให้ ซึ่งในที่นี้ก็คือ บริษัทประกัน แต่ทั้งนี้ต้องตระหนักไว้เสมอว่า การทำประกันไม่ใช่เครื่องมือที่จะลดโอกาสในการเกิดความเสี่ยง แต่เป็นเครื่องมือที่ทำหน้าที่ช่วยลดผลกระทบจากการเกิดปัจจัยเสี่ยงต่อการดำเนินชีวิตของบุคคลและครัวเรือน ดังนั้น แม้ว่าจะมีการทำประกันไว้แล้วก็ไม่ได้หมายความว่าจะไม่เกิดปัจจัยเสี่ยงนั้น การลดโอกาสในการเกิดปัจจัยเสี่ยงจะขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการดำรงชีวิตด้วยความไม่ประมาทของแต่ละบุคคลและครัวเรือนเท่านั้น

การประกันชีวิต¹¹ แยกออกได้เป็น 3 ประเภทคือ

1. ประเภทสามัญ เป็นการประกันชีวิตที่มีจำนวนเงินเอาประกันภัยค่อนข้างสูง ตั้งแต่ 50,000 บาทขึ้นไป เหมาะสำหรับผู้ที่มียาได้ปานกลางขึ้นไป ในการพิจารณารับประกันชีวิตอาจจะมีการตรวจสอบสุขภาพหรือไม่ตรวจสอบสุขภาพ ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของบริษัท และมีการชำระเบี้ยประกันภัยเป็นรายปี ราย 6 เดือน ราย 3 เดือน หรือรายเดือน

---

¹¹ รายละเอียดเพิ่มเติมศึกษาได้จาก สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) กระทรวงการคลัง <http://www.oic.or.th/knowledge/life-insure-learning.htm>

2. ประเภทอุตสาหกรรม เป็นการประกันชีวิตที่มีจำนวนเงินเอาประกันภัยต่ำ โดยทั่วไปตั้งแต่ 10,000 - 30,000 บาท เหมาะสำหรับผู้ที่มีรายได้ปานกลางถึงรายได้ต่ำ การชำระเบี้ยประกันภัยจะชำระเป็นรายเดือน และไม่มี การตรวจสุขภาพ ฉะนั้นจึงมีระยะเวลารอคอย คือ ถ้าผู้เอาประกันภัยเสียชีวิตด้วยโรคภัยไข้เจ็บตามธรรมชาติ บริษัทจะไม่จ่ายจำนวนเงินเอาประกันภัยให้ แต่จะคืน เบี้ยประกันภัยที่ผู้เอาประกันภัยได้ชำระมาแล้วทั้งหมด

3. ประเภทกลุ่ม เป็นการประกันชีวิตที่กรมธรรม์หนึ่งจะมีผู้เอาประกันชีวิตร่วมกันตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป ส่วนมากจะเป็นกลุ่มของพนักงานบริษัท ในการพิจารณารับประกันอาจจะมีการตรวจสุขภาพหรือไม่ตรวจก็ได้ ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของบริษัท การประกันชีวิตกลุ่มนี้อัตราเบี้ยประกันชีวิตจะต่ำกว่าประเภทสามัญและประเภทอุตสาหกรรม

รูปแบบของกรมธรรม์ จะมีหลายรูปแบบและตั้งชื่อเป็นนามเฉพาะของแต่ละบริษัท ทุกรูปแบบพร้อมอัตราเบี้ยประกันภัยจะต้องได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนประกันชีวิต (เลขาธิการคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.)) ก่อนจะนำเสนอขาย แต่โดยหลักวิชาการ ไม่ว่าจะป็นกรมธรรม์รูปแบบใดหรือชื่ออะไรก็ตาม จะอยู่ภายใต้แบบของการประกันชีวิตรวม 4 แบบคือ

1. แบบชั่วระยะเวลา เป็นการประกันชีวิตที่บริษัทประกันชีวิตจะจ่ายเงินให้แก่ผู้รับประโยชน์เมื่อผู้เอาประกันภัยเสียชีวิตในระยะเวลาประกันภัย วัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองการเสียชีวิตก่อนวัยอันสมควร การประกันชีวิตแบบนี้ไม่มีส่วนของการออมทรัพย์ เบี้ยประกันภัยจึงต่ำกว่าแบบอื่น ๆ และไม่มีเงินเหลือคืนให้หากผู้เอาประกันภัยอยู่จนครบกำหนดสัญญา

2. แบบตลอดชีพ เป็นการประกันชีวิตที่ให้ความคุ้มครองตลอดชีพ ถ้าผู้เอาประกันภัยเสียชีวิต ในขณะที่กรมธรรม์มีผลบังคับอยู่ บริษัทประกันชีวิตจะจ่ายจำนวนเงินเอาประกันภัยให้แก่ผู้รับประโยชน์ วัตถุประสงค์เบื้องต้นของการประกันภัยแบบนี้เพื่อจัดหาเงินทุนสำหรับจุนเจือบุคคลที่อยู่ในความอุปการะเมื่อผู้เอาประกันภัยเสียชีวิต หรือเพื่อเป็นเงินทุนสำหรับการเจ็บป่วยครั้งสุดท้ายและค่าทำศพ ทั้งนี้เพื่อไม่ให้ตกเป็นภาระของคนอื่น บริษัทจะจ่ายเงินตามจำนวนเงินเอาประกันภัย ให้ผู้รับประโยชน์ในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยเสียชีวิต ไม่ว่าจะเสียชีวิตเมื่อใดก็ตาม

** ทั้งแบบ 1 และแบบ 2 เป็นการจ่ายเงินให้แก่ผู้รับประโยชน์ในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยเสียชีวิตแล้วเท่านั้น

3. แบบสะสมทรัพย์ เป็นการประกันชีวิตที่บริษัทจะจ่ายจำนวนเงินเอาประกันภัยให้แก่ผู้เอาประกันภัยเมื่อมีชีวิตอยู่ครบกำหนดสัญญา หรือจ่ายเงินเอาประกันภัยให้แก่ผู้รับประโยชน์ เมื่อผู้เอาประกันภัยเสียชีวิตลงภายในระยะเวลาประกันภัย การประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์เป็นส่วนผสมของการคุ้มครองชีวิตและการออมทรัพย์ ส่วนของการออมทรัพย์ คือ ส่วนที่ผู้เอาประกันภัยได้รับคืนเมื่อสัญญาครบกำหนด

4. แบบเงินได้ประจำ เป็นการประกันชีวิตที่บริษัทประกันชีวิตจะจ่ายเงินจำนวนหนึ่งเท่ากันอย่างสม่ำเสมอให้แก่ผู้เอาประกันภัยทุกเดือน นับแต่ผู้เอาประกันภัยเกษียณอายุ หรือมีอายุครบ 55 ปี หรือ 60 ปี เป็นต้นไป แล้วแต่เงื่อนไขในกรมธรรม์ที่กำหนดไว้ สำหรับระยะเวลาการจ่ายเงินได้ประจำนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้เอาประกันชีวิตที่จะเลือกซื้อ บริษัทจะจ่ายเงินได้ประจำ หรือเงินบำนาญให้แก่ผู้เอาประกันภัยโดยเริ่มจ่ายตั้งแต่วันที่ผู้เอาประกันภัยไม่สามารถประกอบอาชีพได้ตามปกติเนื่องจากความชรา ไปจนถึงวันที่กำหนดไว้ (อาจเป็นชั่วระยะเวลาหนึ่ง หรือตลอดอายุก็ได้)

** แบบ 3 ส่วนท้าย และแบบ 4 เป็นการจ่ายเงินโดยมีเงื่อนไขว่า ผู้เอาประกันภัยต้องมีชีวิตรอดอยู่จนพ้นระยะเวลาที่กำหนดไว้

จะเห็นได้ว่า รูปแบบของการทำประกันชีวิตมีหลายรูปแบบ การตัดสินใจเลือกลงทุนในแบบใดต้องขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการลงทุน ผู้สนใจอาจทำประกันชีวิตเพื่อใช้คุ้มครองความเสี่ยงในการเสียชีวิตก่อนวัยอันควร เพื่อเป็นหลักประกันให้แก่ผู้อยู่เบื้องหลังหากบุคคลที่เป็นหลักในครอบครัวเสียชีวิตลง ในลักษณะเช่นนี้ ประกันชีวิตแบบ 1 ชั่วระยะเวลา และแบบ 2 ตลอดชีพ จะตรงตามวัตถุประสงค์โดยมีต้นทุนที่เกิดขึ้นไม่สูงมากนัก ในขณะที่ประกันชีวิตแบบ 3 สะสมทรัพย์ จะมีคุณลักษณะที่ตรงตามวัตถุประสงค์เช่นกัน แต่ต้นทุนค่าเบี้ยประกันที่สูงกว่า 2 แบบแรกมาก เนื่องจากมีการจ่ายเงินคืนเมื่อผู้เอาประกันมีชีวิตรอดพ้นระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งแบบ 3 จะสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการวางแผนทางการเงินได้ หรือใช้การประกันชีวิตเป็นเครื่องมือในการออมเพื่อวัยเกษียณได้อีกด้วย โดยประกันชีวิตแบบ 4 เงินได้ประจำ จะช่วยลดภาระการจัดเตรียมค่าใช้จ่ายไว้ใช้ในยามเกษียณได้จำนวนหนึ่ง ซึ่งหากมีการทำประกันในลักษณะนี้ไว้ด้วย ภาระในการจัดเตรียมเงินไว้เพื่อการเกษียณอายุจะลดลงไปได้

อย่างไรก็ดี การตัดสินใจเลือกลงทุนในกรมธรรม์ของบริษัทใดต้องมีภาวพิจารณารายละเอียดของข้อเสนออย่างรอบคอบ มิควรตัดสินใจบนพื้นฐานของการถูกชักชวน โดยมีได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบให้เห็นว่า การประกันนั้นตรงตามวัตถุประสงค์และผลตอบแทนได้คุ้มค่าเงินที่จ่ายออกไปหรือไม่ ตัวอย่างการวิเคราะห์ที่เปรียบเทียบผลประโยชน์และต้นทุนของการทำประกัน แสดงในภาคผนวก เรื่อง ค่าตามเวลาของเงิน โดยเครื่องมือที่นิยมใช้ในการคำนวณเปรียบเทียบผลประโยชน์และต้นทุนของการทำประกัน คือ มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value: NPV) และ อัตราผลตอบแทนการลงทุน (Internal Rate of Return: IRR)

นอกจากนั้น การทำประกันชีวิตยังสามารถนำเบี้ยประกันมาหักลดหย่อน ในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้ไม่เกิน 100,000 บาทต่อปี จึงถือเป็น ช่องทางการออมที่มีสิทธิประโยชน์ทางภาษีเป็นเครื่องจูงใจตัวหนึ่ง นอกเหนือจาก กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (RMF) และกองทุนรวมหุ้นระยะยาว (LTF) ดังกล่าว มาแล้วข้างต้น

เด็ก ๆ ควรทำประกันชีวิตหรือไม่ การตัดสินใจในประเด็นนี้ต้องอยู่บน พื้นฐานของความพอประมาณ หลายครั้งที่ตัวแทนบริษัทประกันเมื่อขายประกันให้แก่ ผู้ที่เป็นพ่อแม่ได้แล้ว ยังอาจเสนอขายประกันให้แก่บุตรหลานในความปกครอง เพิ่มเติมด้วย โดยส่วนมากจะเป็นแบบสะสมทรัพย์ โดยให้เหตุผลว่าจะช่วยให้มีการ ออมเพื่อการศึกษาในอนาคต การตัดสินใจต้องอยู่บนพื้นฐานของการชั่งน้ำหนัก ระหว่างผลประโยชน์และต้นทุนที่เกิดขึ้นว่าคุ้มค่าหรือไม่ เปรียบเทียบกับทางเลือก การลงทุนอื่นที่ท่านสามารถเข้าถึงได้ และมีความเสี่ยงคล้ายคลึงกัน เช่น การฝาก เงินในบัญชีเงินฝากประจำแบบปลอดภาษีของธนาคารพาณิชย์ที่มีการฝากเป็นงวด ๆ ในระยะเวลา 24 เดือน หรือ 36 เดือน เป็นต้น เมื่อเปรียบเทียบผลตอบแทนที่ได้ ในแต่ละทางเลือกการลงทุนแล้วจึงตัดสินใจ

การประกันภัย เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งในการบริหารการเงินของบุคคล และครัวเรือน เพราะเป็นวิธีที่ทำให้บุคคลและครัวเรือนสามารถลดภาระค่าใช้จ่าย อันเนื่องมาจากเหตุการณ์ไม่คาดฝันที่อาจเกิดต่อบุคคลหรือบุคคลในครอบครัวหรือ ทรัพย์สินได้ทุกเมื่อ โดยบริษัทที่ผู้เสียหายทำประกันภัยไว้จะทดแทนค่าเสียหายให้ ตามวงเงินที่ระบุไว้ในกรมธรรม์ ดังนั้นในการสร้างความมั่นคงทางการเงินให้แก่บุคคล และครอบครัว การประกันภัยจึงมีประโยชน์อย่างมากและเป็นส่วนที่ไม่ควรมองข้าม อย่างไรก็ตาม ก่อนซื้อประกันภัย ต้องศึกษาทำความเข้าใจกับหลักการประกันภัยก่อน เพื่อจะได้สามารถเลือกซื้อประกันภัยแบบที่เหมาะสมในราคาที่เหมาะสมที่สุด

การประกันภัย คือ การจ่ายค่าเบี้ยประกันภัยในจำนวนที่เล็กน้อย (เมื่อเทียบกับความเสียหายแล้ว) เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดต้องเสียเงินเยอะในกรณีที่เกิดความเสียหายขึ้นจริง โดยบริษัทประกันภัยจะเป็นผู้รับผิดชอบต่อความเสียหายแทน การประกันภัยมิได้เป็นการทำให้ความเสี่ยงหรืออุบัติเหตุหายไป แต่การประกันภัยจะช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายและแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าด้านการเงินตลอดจนการดำเนินการต่าง ๆ อันเนื่องมาจากความเสียหายนั้น แต่อย่างไรก็ตามวิธีการป้องกันความเสียหายที่แท้จริงและดีที่สุด คือ การมีความระมัดระวังในการดำเนินชีวิตของตัวเอง ส่วนการประกันภัยนั้นควรมีไว้เพื่อเป็นแหล่งสำรองในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันขึ้น ประเภทของประกันภัย ได้แก่ ประกันรถยนต์ ประกันอุบัติเหตุ ประกันอัคคีภัย รวมถึงการประกันสุขภาพซึ่งเป็นภัยจากการเจ็บไข้ได้ป่วยด้วย

การตัดสินใจเลือกทำประกันภัยต่าง ๆ ต้องอยู่บนพื้นฐานของความพอเพียง โดยต้องมีเหตุมีผลและความพอประมาณในการตัดสินใจ การประกันภัยถือเป็นค่าใช้จ่ายที่จ่ายไปเพื่อคุ้มครองความเสียหายอันเกิดจากความเสี่ยง โดยหากบุคคลนั้นเป็นผู้ที่มีความเสี่ยงต่อภัยนั้นต่ำ อาจเลือกที่จะไม่ทำประกันภัยนั้นหรือลดขนาดความคุ้มครองลงได้ เช่น จากสถิติการขัรบรณนัตของบุคคลหนึ่งไม่เคยมีอุบัติเหตุหรือโอกาสเกิดต่ำ เป็นผู้มีความระมัดระวังสูง ไม่เคยเฉี่ยวชนใด ๆ เป็นเวลานาน ในลักษณะนี้บุคคลนั้นอาจลดความคุ้มครองโดยซื้อประกันภัยรถยนต์ชั้น 3 แทนประกันภัยชั้น 1 ที่มีค่าเบี้ยประกันสูงกว่ามาก เป็นต้น

การตัดสินใจเพื่อการทำประกันคุ้มครองความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินนั้น เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในการดำรงชีวิตของคน เป็นการวางแผนทางการเงินรูปแบบหนึ่งที่ดูแลความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต แต่ทั้งนี้การตัดสินใจต้องอยู่บนพื้นฐานของความพอประมาณ การทำประกันมากเกินไป อาจก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายจากเบี้ยประกันโดยไม่จำเป็น และต้องมีเหตุผลในการตัดสินใจเลือก การซึ่ง

น้ำหนักระหว่างผลประโยชน์และต้นทุนที่เกิดขึ้นเปรียบเทียบกับทางเลือกในการจัดการกับความเสี่ยงหรือเปรียบเทียบกับทางเลือกการลงทุนอื่น ต้องทำอยู่บนพื้นฐานของการวิเคราะห์ความคุ้มค่าในการลงทุนประกอบด้วย

บทส่งท้าย

การบริหารการเงินบุคคลใน 6 ประเด็นดังกล่าวข้างต้น มีจุดเริ่มต้นจากการต้องรู้จักตัวเอง รู้จักอาชีพ และเริ่มต้นวางแผนทางการเงิน ความสำคัญคือการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของครัวเรือนเป็นประจำ และวิเคราะห์สถานะทางการเงินของครัวเรือนด้วยการจัดทำมูลค่าทรัพย์สินสุทธิเป็นประจำ ข้อมูลเหล่านี้จะช่วยให้การวางแผนทางการเงินทำได้ดีขึ้น

การใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน การตัดสินใจลงทุนในทรัพย์สินต่าง ๆ ต้องอยู่บนพื้นฐานของหลักความพอประมาณตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และต้องมีเหตุผลเพียงพอในการจัดหาทรัพย์สินและใช้จ่าย รวมถึงต้องวางแผนสำหรับค่าใช้จ่ายที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ค่าใช้จ่ายฉุกเฉิน รวมถึงการวางแผนเพื่ออนาคตในยามเกษียณ ซึ่งเป็นกรวางแผนเพื่อให้เกิดภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิต

การบริหารการเงินบุคคลให้มีประสิทธิภาพ ผู้วางแผนจะต้องมีความรอบรู้เข้าใจเทคนิคการใช้เครื่องมือ เข้าใจทางเลือกการลงทุนที่เหมาะสมกับความต้องการของตนเอง มีความสามารถที่จะประเมินระดับการยอมรับความเสี่ยงของตนเองได้ และเลือกลงทุนในเงินออมของตนในทางเลือกที่มีการกระจายความเสี่ยงอย่างเหมาะสม รวมถึงต้องมีวินัยในการใช้จ่ายเงิน ไม่ก่อหนี้มากเกินไป ต้องอยู่บนพื้นฐานของความพอเพียง และตรวจสอบสถานะทางการเงินของตนเองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ปลอดภัยจากภาวะการก่อหนี้เกินพอดี

เทคนิควิธีการบริหารการเงินบุคคลที่กล่าวไว้ในหนังสือ การบริหารการเงินบุคคลเพื่อความพอเพียงนี้ เป็นเพียงเครื่องมือที่จะช่วยให้ได้ข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจ หัวใจสำคัญของการบริหารการเงินบุคคล คือ การมีหลักยึดในการตัดสินใจที่ทำให้อยู่บนความเหมาะสมพอดี เพื่อสร้างการดำรงชีวิตที่สมดุลและยั่งยืน ซึ่งหลักคิดที่จะนำไปสู่เป้าหมายสมดุลและยั่งยืนนั้น คือ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เน้นให้อยู่บนพื้นฐานของความพอประมาณ มีเหตุมีผล และมีภูมิคุ้มกันที่ดี โดยเงื่อนไขสำคัญต้องอยู่ที่การเป็นผู้รอบรู้ที่จะเรียนรู้เครื่องมือและเทคนิควิธีการต่าง ๆ ที่จะช่วยให้การบริหารการเงินบุคคลนั้นเกิดประสิทธิผล รวมทั้งเป็นผู้มีคุณธรรมในการดำเนินชีวิตด้วย

บรรณานุกรม

กลุ่มพัฒนากรอบแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (2546ก)
กรอบแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

_____. (2546ข) **ประมวลคำในพระบรมราโชวาท พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ตั้งแต่พุทธศักราช 2493-2542 ที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง** กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

กิตติพัฒน์ แสงทวีสุข (2550) **เงินทองต้องใส่ใจ**. กรุงเทพฯ: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ณัฐพงษ์ ทองภักดี (2550) ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง: ความเป็นมาและความหมาย. **วารสารพัฒนบริหารศาสตร์** ปีที่ 47 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มีนาคม): 1-26

Brigham, E. F., Gapenski, L. C. and Ehrhardt, M. C. (1999) **Financial Management: Theory and Practice**. 9th edition. Dryden Press Publishing.

Pratt, Jamie (2006) **Financial Accounting in an Economic Context**. 6th edition. Wiley Publishing.

Ryan, J. S. (2006) **Managing your Personal Finance**. 5th edition. Thomson Publishing.

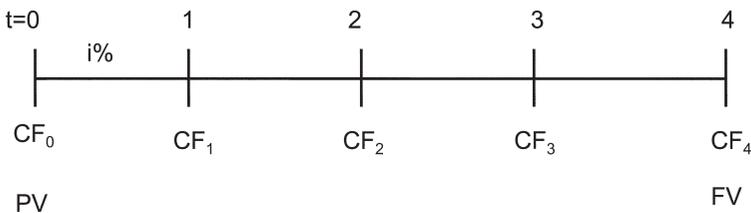

ภาพรวม

รู้จักค่าตามเวลาของเงิน

หลักสำคัญพื้นฐานของการบริหารการเงิน คือ ความเข้าใจเกี่ยวกับค่าตามเวลาของเงิน ด้วยความจริงที่เป็นที่ยอมรับกันว่า เงิน 100 บาทวันนี้ไม่เท่ากับเงิน 100 บาทในอีก 3 ปีข้างหน้า หรือเงิน 100 บาทในอีก 1 ปีข้างหน้า มีค่าไม่เท่ากับเงิน 100 บาทวันนี้ ทั้งนี้เพราะมีเรื่องของอัตราผลตอบแทนเข้ามาเกี่ยวข้อง ความเข้าใจในเรื่องของ “มูลค่าปัจจุบัน” หรือ “มูลค่าในอนาคต” เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการเรียนรู้หลักการบริหารการเงินในขั้นที่ซับซ้อนต่อไป

การทำความเข้าใจเกี่ยวกับค่าตามเวลาของเงิน ควรเริ่มจากการทำความเข้าใจเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์โจทย์ปัญหาเกี่ยวกับมูลค่าตามเวลาของเงินที่สำคัญ คือ เส้นเวลา (Time Line)

การใช้เส้นเวลาในการวิเคราะห์โจทย์ปัญหาจะทำให้เข้าใจประเด็นการวิเคราะห์ได้ดียิ่งขึ้น และช่วยลดความซับซ้อนของโจทย์ปัญหาให้เห็นภาพได้ชัดเจนขึ้น ณ เวลา $t = 0$ หมายถึง ณ วันปัจจุบันนี้ เมื่อ $t = 1$ หมายถึง เวลา 1 ช่วงเวลานับจากวันนี้ $t = 2$ หมายถึง เวลา 2 ช่วงเวลา แต่ละช่วงเวลาอาจจะหมายถึงระยะเวลาเป็น 1 วัน 1 เดือน 6 เดือน หรือ 1 ปีก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการศึกษา

ของโจทย์ปัญหา โดยที่อัตราผลตอบแทน (%) ในแต่ละช่วงเวลาต้องเป็นอัตราดอกเบี้ยของช่วงเวลา เช่น ถ้าหนึ่งช่วงเวลาเท่ากับ 6 เดือน อัตราผลตอบแทนที่แสดงไว้ในเส้นเวลาแต่ละช่วงเวลาจะหมายถึง อัตราผลตอบแทนในระยะเวลา 6 เดือน เป็นต้น

วิธีการคำนวณมูลค่าตามเวลาของเงินสามารถทำได้ 3 วิธี ได้แก่

- 1) การคำนวณจากการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์
- 2) การคำนวณจากตารางตัวบัจจัยค่าตามเวลาของเงิน
- 3) การคำนวณจากเครื่องคำนวณทางการเงิน (financial calculator) หรือโปรแกรมกระดานทำงาน เช่น MS-Excel เป็นต้น

การเริ่มต้นทำความเข้าใจเรื่องเกี่ยวกับค่าตามเวลาของเงิน จะต้องเริ่มจากความเข้าใจความแตกต่างระหว่างมูลค่าปัจจุบัน และมูลค่าในอนาคต หากพิจารณาจากเส้นเวลาแล้ว จะเห็นได้ว่า มูลค่าปัจจุบันและมูลค่าในอนาคตเป็นเงินจำนวนเดียวกัน เพียงแต่แตกต่างกันที่ช่วงเวลา และมูลค่าของเงินด้วยปัจจัยสำคัญ คือ อัตราผลตอบแทนที่เกิดขึ้นตลอดช่วงเวลา

การคำนวณมูลค่าในอนาคตของเงินก้อน (Future Value of Lump Sum)

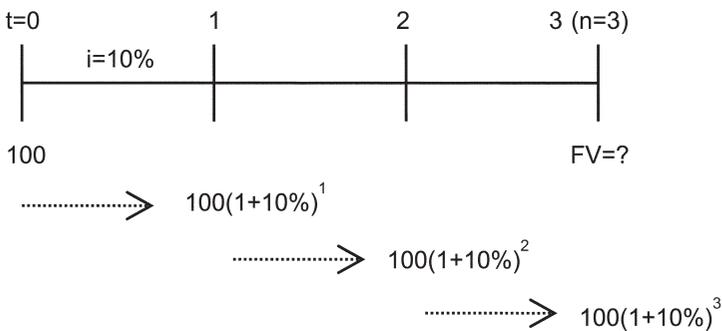
การคำนวณมูลค่าในอนาคตของเงินจะเกี่ยวข้องกับเรื่องของการคิดดอกเบี้ยจากอัตราดอกเบี้ย โดยคิดดอกเบี้ยแบบทบต้น (compounding) เป็นการคิดดอกเบี้ยจากการคิดดอกเบี้ยทบต้นกับเงินต้นในระยะเวลาหนึ่ง พิจารณาจากตัวอย่างดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 คุณฝากเงินธนาคาร ณ วันนี้ 100 บาท อัตราดอกเบี้ย 10% ต่อปี ระยะเวลา 3 ปี คิดดอกเบี้ยทบต้นทุกปี ณ สิ้นปีที่ 3 คุณจะได้เงินทั้งสิ้นเท่าไร

โจทย์ลักษณะนี้เป็นเรื่องของความคิดค่าตามเวลาเพื่อคำนวณหามูลค่าของเงินในอนาคต

เส้นเวลา

วิธีที่ 1 $FV = 100 (1+10\%)^3 = 133.1$ บาท

เพราะฉะนั้น

$FV = PV(1+i)^n$

----- (สมการที่ 1)

วิธีที่ 2 การใช้ตารางตัวคูณปัจจัย จากตารางผนวก 3 แสดงตัวปัจจัยในการคำนวณมูลค่าในอนาคตของเงิน 1 บาท คิดอัตราดอกเบี้ยทบต้น ที่อัตราดอกเบี้ยต่าง ๆ ณ ระยะเวลาที่แตกต่างกัน โดยคำนวณจากสมการค่าตัวปัจจัย

$$FV_{i,n} = (1+i)^n$$

โดยที่ i = อัตราดอกเบี้ย
 n = ระยะเวลา
 $FV_{i,n}$ = ตัวคูณปัจจัยที่ใช้ในการคำนวณมูลค่าในอนาคตของเงิน 1 บาท ที่อัตราดอกเบี้ย $i\%$ ระยะเวลา n งวด

ดังนั้น

$$FV = PV(FV_{i,n}) \text{ ----- (สมการที่ 2)}$$

ดังนั้น โจทย์ตัวอย่างที่ 1 จากตารางตัวคูณปัจจัย (ตารางผนวก 3)

$$FV_{10\%,3} = 1.331 \text{ เพราะฉะนั้น}$$

$$FV = 100 (1.331) \text{ บาท}$$

$$= 133.1 \text{ บาท}$$

วิธีที่ 3 การใช้เครื่องคำนวณทางการเงินหรือโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่เป็นกระดาษทำการ

เครื่องคำนวณทางการเงินที่มีฟังก์ชันคำนวณค่าตามเวลาของเงิน อาทิ HP-10B HP-12B HP-19BII Casio-FC100 Casio-FC200 Casio-FC1000 Casio-FC5000 เป็นต้น เนื่องจากเครื่องคิดเลขแต่ละรุ่นมีการทำงานที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงไม่ขออธิบายเป็นขั้นตอนในการใช้เครื่องคำนวณทางการเงิน ผู้สนใจสามารถอ้างอิงวิธีใช้จากคู่มือการใช้เครื่องแต่ละรุ่น แต่ในที่นี้จะแสดงในรูปแบบของการป้อนข้อมูลในการคำนวณด้วยเครื่องคำนวณ จะมีตัวแปรที่เกี่ยวข้องทั้งสิ้น 5 ตัวแปร ดังนี้

N	i%	PV	PMT	FV
---	----	----	-----	----

- N = จำนวนงวดเวลาในการคำนวณ แต่ละงวดเวลาอาจจะเท่ากับ 3 เดือน 6 เดือน หรือ 12 เดือน หรืออื่นๆ ขึ้นอยู่กับโจทย์ปัญหา เช่น ถ้าระยะเวลาในการฝากเงิน 3 ปี แต่คิดดอกเบี้ยทุกครึ่งปี เพราะฉะนั้นจำนวนงวดจะเท่ากับ 6 งวดเวลา
- i% = อัตราดอกเบี้ยของงวดเวลา เช่น อัตราดอกเบี้ยเท่ากับ 6% ต่อปี ถ้าคิดดอกเบี้ยทบต้นทุกครึ่งปี อัตราดอกเบี้ยของแต่ละครึ่งปีเท่ากับ 3%
- PV = ค่าของเงิน ณ ปัจจุบัน
- PMT = เงินที่ชำระหรือได้รับในแต่ละงวด ซึ่งจะหมายถึง กระแสเงินสด (Cash Flow: CF) ที่เกิดขึ้นในแต่ละงวดเวลา แต่ PMT จะเป็นกระแสเงินที่เท่ากันทุกงวด
- FV = ค่าของเงินในอนาคต

ข้อควรจำ ก่อนการป้อนข้อมูลทุกครั้งต้องทำการลบข้อมูลเก่าออกจากหน่วยความจำของเครื่องเสมอ

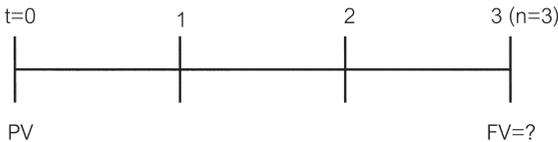
ในการใช้เครื่องคำนวณทางการเงิน ต้องเข้าใจว่าเงิน ณ ปัจจุบัน (PV) กับเงินที่เกิดขึ้นในอนาคต (FV หรือ PMT) เป็นจำนวนเดียวกัน แตกต่างกันแค่เพียงว่าเกิดขึ้น ณ เวลาที่แตกต่างกัน โดยมีอัตราดอกเบี้ยของแต่ละงวดเป็นตัวปัจจัยที่ทำให้มูลค่าของเงินทั้งสองจำนวนแตกต่างกัน เครื่องคิดเลขจะรับรู้กระแสเงินในลักษณะของการไหลเข้า (Cash inflow) และไหลออก (Cash outflow) โดยมีข้อสมมติเพื่ออำนวยความสะดวกเข้าใจว่า ถ้าใช้ตัวเราเองเป็นหลัก กรณีเงินออกจากกระเป๋าเราให้พิจารณาว่าเป็นกระแสเงินไหลออก ให้ป้อนข้อมูลเป็นลบ แต่ถ้าเงินไหลเข้ากระเป๋าเราให้พิจารณาว่าเป็นกระแสเงินไหลเข้า ให้ป้อนข้อมูลเป็นบวก

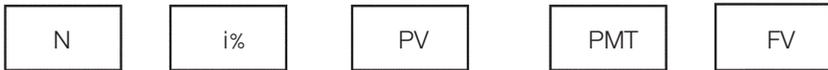
การพิจารณาลักษณะนี้จะทำให้ง่ายต่อการป้อนข้อมูลและเกิดความผิดพลาดได้น้อย ถ้าป้อนข้อมูลโดยไม่จำแนกให้เครื่องคิดเลขเข้าใจว่าเงินจำนวนใดเป็นกระแสเงินไหลเข้า เงินจำนวนใดเป็นกระแสเงินไหลออก เครื่องจะไม่สามารถเข้าใจได้

สำหรับโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่เป็นกระดานทำการ เช่น Microsoft Excel ก็ทำงานในลักษณะเดียวกับเครื่องคำนวณทางการเงิน เพียงแต่ผู้ใช้อต้องเข้าใจฟังก์ชันในการใช้งาน

จากตัวอย่างที่ 1 เส้นเวลาแสดงได้ดังนี้

การป้อนข้อมูลในเครื่องคิดเลข ดังนี้

N=3

i%=10

PV=100

PMT=0

FV=?

FV=-133.1

เมื่อสั่งให้เครื่องคำนวณจะได้คำตอบ FV = - 133.1 จะเห็นได้ว่า คำตอบที่ได้จะเป็นลบหมายความว่าเมื่อท่านป้อนข้อมูลค่า PV = 100 เป็นค่าบวก หมายถึงกระแสเงินสดเข้า มูลค่าในอนาคตจะออกมาเป็นลบ หมายถึง กระแสเงินสดออก จริง ๆ แล้ว จากโจทย์เนื่องจากท่านฝากเงินธนาคาร 100 บาท แสดงถึงกระแสเงินสดไหลออกจากท่าน 100 บาท ท่านควรจะป้อนข้อมูล PV = -100 เพื่อให้ได้คำตอบของการถอนเงินทั้งหมดเมื่อครบกำหนด 3 ปี แสดงถึงกระแสเงินสดไหลเข้า จากเครื่องคำนวณ FV = 133.1 ซึ่งเป็นค่าบวก

หลักการในการพิจารณากระแสเงินไหลเข้าและกระแสเงินไหลออกเช่นนี้จะช่วยให้ท่านป้อนข้อมูลเพื่อใช้เครื่องคำนวณทางการเงินได้อย่างถูกต้องขึ้น และเครื่องจะทำงานโดยไม่เกิดข้อผิดพลาด นอกจากนี้ หลักการเช่นนี้ ใช้กับการคำนวณโดยโปรแกรมทางคอมพิวเตอร์ เช่น MS-Excel หรือ Lotus 1-2-3 เช่นเดียวกัน

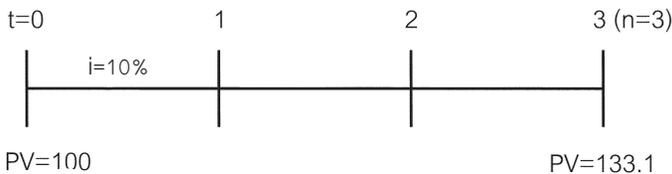
การคำนวณมูลค่าปัจจุบันของเงินก้อน (Present Value of Lump Sum)

การคำนวณมูลค่าปัจจุบันของเงินก้อน จะตรงกันข้ามกับการคำนวณมูลค่าในอนาคตของเงินก้อน เนื่องจากจะใช้หลักการของการหักส่วนลด (Discounting) จากอัตราส่วนลด (Discount rate) ในระยะเวลาหนึ่ง

ในความเป็นจริงแล้ว อัตราส่วนลดที่ใช้ในการคำนวณมูลค่าปัจจุบันของเงินก้อนก็คืออัตราดอกเบี้ยที่ใช้ในการคำนวณมูลค่าในอนาคตของเงินก้อน จากที่ได้เคยกล่าวไว้แล้วว่าเงินในอนาคตกับเงินในปัจจุบันเป็นเงินก้อนเดียวกัน แต่มูลค่าจะแตกต่างกันจากอัตราดอกเบี้ย พิจารณาตัวอย่างดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 2 ท่านคาดว่าจะได้รับเงินจำนวน 133.1 บาท ในอีก 3 ปีข้างหน้า เงินจำนวนนี้มีมูลค่าเท่ากับเท่าไร ณ วันนี้ ถ้าอัตราดอกเบี้ยที่ใช้เป็นอัตราส่วนลดเท่ากับ 10% ต่อปี

เส้นเวลา

วิธีที่ 1 $PV = 133.1 / (1+10\%)^3 = 100$ บาท

←.....
 $133.1 / (1+10\%)^3$

เพราะฉะนั้น

$$PV = FV / (1+i)^n \quad \text{----- (สมการที่ 3)}$$

วิธีที่ 2 จากตารางผนวก 1 แสดงตัวปัจจัยในการคำนวณมูลค่าของเงิน 1 บาท คิดอัตราส่วนลดที่อัตราต่าง ๆ ณ ระยะเวลาที่แตกต่างกัน โดยคำนวณที่ สมการตัวคูณปัจจัย $PV_{i,n} = 1 / (1+i)^n$

โดยที่ i = อัตราดอกเบี้ย

n = ระยะเวลา

$PV_{i,n}$ = ตัวคูณปัจจัยที่ใช้ในการคำนวณมูลค่าปัจจุบันของเงิน 1 บาท อัตราดอกเบี้ย $i\%$ ระยะเวลา n งวด

ดังนั้น

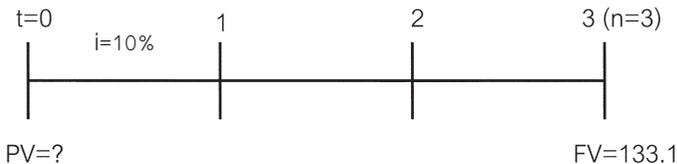
$$PV = FV (PV_{i,n}) \quad \text{----- (สมการที่ 4)}$$

ดังนั้น จากตารางผนวก 1 $PV_{10\%,3} = 0.7513$ เพราะฉะนั้น

$$\begin{aligned} PV &= 133.1 \times 0.7513 \\ &= 99.998 \approx 100 \text{ บาท} \end{aligned}$$

วิธีที่ 3 การคำนวณด้วยเครื่องคำนวณทางการเงิน

เส้นเวลา

การป้อนข้อมูล ดังนี้

N

N=3

i%

i%=10

PV

PV=?

PV=100

PMT

PMT=0

FV

FV=-133.1

เมื่อท่านสั่งให้เครื่องคำนวณ จะได้คำตอบคือ 100 นั่นคือ มูลค่าปัจจุบันของเงิน 133.1 บาท ในอีก 3 ปีข้างหน้า เท่ากับ 100 บาท ณ วันที่ ที่อัตราคิดลด 10% ต่อปี

ความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าปัจจุบันและมูลค่าในอนาคต

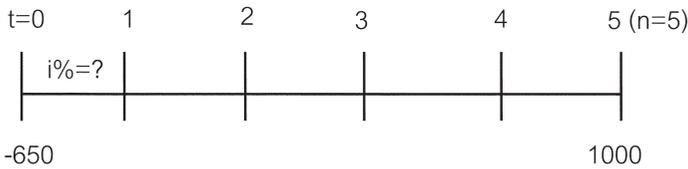
ตามที่ได้กล่าวไว้แล้ว อัตราดอกเบี้ยและอัตราส่วนลดเป็นหลักการเดียวกัน จะแตกต่างกันในแง่ที่ว่าอัตราดอกเบี้ยจะใช้ในกรณีของการคิดมูลค่าในอนาคต แต่อัตราส่วนลดจะใช้ในการคิดมูลค่าปัจจุบัน ถ้าอัตราดอกเบี้ยและอัตราส่วนลดเท่ากัน จากตัวอย่างที่ 1 และ 2 จะเห็นได้ว่า มูลค่าของเงิน 133.1 บาท 3 ปีนับจากวันนี้ จะเท่ากับมูลค่าของเงิน 100 บาทในปัจจุบัน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า มูลค่าของเงิน 100 บาทวันนี้ เท่ากับ 133.1 บาทในอีก 3 ปีข้างหน้าถ้าอัตราดอกเบี้ยหรืออัตราส่วนลดเท่ากับ 10% ต่อปี ดังนั้น ถ้าท่านต้องตัดสินใจเลือกระหว่างรับเงิน 100 บาท วันนี้ หรือรอไปรับอีก 3 ปีข้างหน้า 133.1 บาท โดยสมมติให้ไม่มีปัจจัยอื่นมีผลต่อการตัดสินใจของท่าน ทางเลือกทั้งสองทางจะไม่มี ความแตกต่างกัน

จากหลักการตรงนี้ จึงสามารถนำมาใช้ในการแก้ปัญหาทางการเงินที่ซับซ้อนขึ้น ตามตัวอย่างดังนี้

ตัวอย่างที่ 3 วันเมื่อท่านต้องการซื้อพันธบัตรรัฐบาลที่มีราคาตามหน้าพันธบัตร (Face Value) 1,000 บาท อายุ 5 ปี โดยพันธบัตรไม่มีการจ่ายดอกเบี้ยตลอดอายุของพันธบัตร ท่านซื้อพันธบัตรในราคาหน่วยละ 650 บาท อัตราผลตอบแทนที่ท่านจะได้รับจากการถือพันธบัตรจนครบอายุ 5 ปี คิดเป็นอัตราเท่ากับเท่าไรต่อปี

เส้นเวลา

วิธีที่ 1 การแก้โจทย์ปัญหาโดยวิธีทางคณิตศาสตร์

$$\begin{aligned}
 \text{จากสมการ 3 } PV &= FV / (1 + i)^n \\
 650 &= 1000 / (1 + i)^5 \\
 (1+i)^5 &= 1.5385 \\
 \log (1+i)^5 &= \log (1.5385) \\
 5 \log (1 + i) &= 0.187 \\
 \log (1 + i) &= 0.0374 \\
 \text{ดังนั้น } 10^{0.0374} &= 1 + i \\
 1.08997 &= 1 + i \\
 i &= 0.08997 \approx 9\%
 \end{aligned}$$

วิธีที่ 2 การใช้ตารางตัวคูณปัจจัย ตารางผนวก 1

$$\begin{aligned}
 PV &= FV (PV_{i,n}) \\
 650 &= 1000 (PV_{i,5}) \\
 0.650 &= (PV_{i,5})
 \end{aligned}$$

พิจารณาจากตารางผนวก 1 ค่าของตัวคูณปัจจัย $PV_{i,5}$ เท่ากับ 0.65
ระยะเวลา 5 ปี อยู่ที่อัตราดอกเบี้ย 9%

วิธีที่ 3 การใช้เครื่องคำนวณทางการเงิน

N	i%	PV	PMT	FV
N= 5	i%= ? i%=8.997	PV=-650	PMT=0	FV=1000

เมื่อท่านให้เครื่องคำนวณทางการเงิน คำนวณอัตราดอกเบี้ยที่ได้จากการ
ลงทุนในพันธบัตรรัฐบาล ตามโจทย์ตัวอย่าง เครื่องจะคำนวณได้อัตราดอกเบี้ย 8.997%
หรือประมาณ 9%

การคำนวณมูลค่าปัจจุบันและมูลค่าในอนาคตของเงินงวด (Annuity)

เงินงวด (Annuity) คือ เงินที่ได้รับหรือต้องชำระเป็นจำนวนหลายงวด และ
จำนวนเท่ากันทุกงวด ยกตัวอย่างเช่น ค่าเช่า การผ่อนชำระค่าสินค้า เป็นต้น
เงินงวดสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทที่สำคัญ ได้แก่

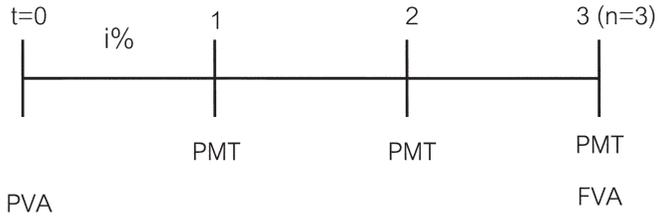
1. เงินงวดจำนวน n งวด ที่เงินงวดแรกเกิดขึ้น 1 ช่วงเวลานับจากวันนี้
หรือเรียกว่า “เงินงวดปลายงวด” (Ordinary Annuity)
2. เงินงวดจำนวน n งวด ที่เงินงวดแรกเกิดขึ้น ณ วันนี้ หรือเรียกว่า
“เงินงวดต้นงวด” (Annuity Due)

ลักษณะของเส้นเวลาของเงินงวด งวดละ PMT บาท จำนวน n งวด แต่ละ
ประเภท แสดงได้ดังนี้

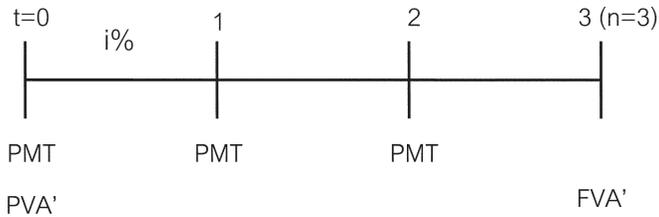
เงินงวดปลายงวด เงินงวดแรกเกิดขึ้น 1 งวดเวลานับจากวันนี้ และจำนวนงวดทั้งหมดเท่ากับ n งวด

เส้นเวลา

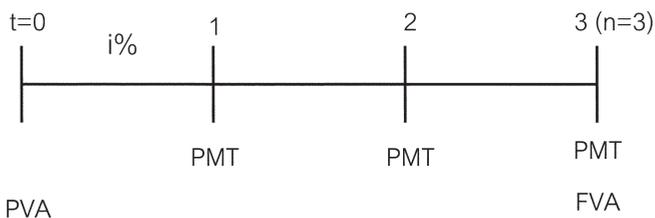
เงินงวดต้นงวด เงินงวดแรกเกิดขึ้น ณ วันนี้ และจำนวนงวดทั้งหมดเท่ากับ n งวด

เส้นเวลา

การคำนวณมูลค่าก่อนาคของเงินงวดกำหนดจ่ายปลายงวด (Future Value of Ordinary Annuity: FVA)

เส้นเวลา

$$\text{FVA} = \text{PMT} (1 + i)^2 + \text{PMT} (1 + i)^1 + \text{PMT}$$

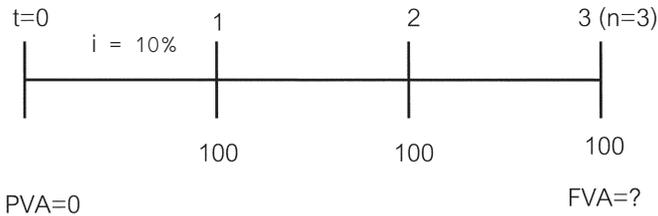
$$= \text{PMT} \left\{ \sum_{t=1}^n (1 + i)^{t-1} \right\}$$

$$= \text{PMT} \left\{ \frac{(1 + i)^n - 1}{i} \right\} \text{----- (สมการที่ 5)}$$

ตัวอย่างที่ 4 ท่านฝากเงินธนาคารเป็นงวด ปีละ 100 บาท จำนวน 3 ปี โดยเริ่มต้นฝากเงินงวดแรก 1 ปีนับจากวันนี้ ธนาคารกำหนดจ่ายดอกเบี้ยในอัตรา 10% ต่อปี ณ สิ้นปีที่ 3 ท่านจะได้รับทั้งสิ้นเท่าไร

เส้นเวลา

วิธีที่ 1 การคำนวณจากสมการทางคณิตศาสตร์

$$\begin{aligned} FV &= 100 (1+10\%)^2 + 100 (1+10\%)^1 + 100 \\ &= 100 (1.1)^2 + 100 (1.1)^1 + 100 \\ &= 331 \end{aligned}$$

หรือ

$$\begin{aligned} FV &= 100 \frac{\{(1 + 0.1)^3 - 1\}}{0.1} \\ &= 331 \end{aligned}$$

วิธีที่ 2 การใช้ตารางตัวคูณป้จจัย ตารางผนวก 4

จากตารางผนวก 4 จะเห็นได้ว่าตัวคูณป้จจัย $FV_{i,n}$ คำนวณจากสมการ $\frac{\{(1 + i)^n - 1\}}{i}$

ดังนั้น

$$FVA = PMT (FVA_{i\%,n}) \dots\dots\dots \text{(สมการที่ 6)}$$

$$FVA = 100 (FVA_{10\%,3})$$

$$FVA = 100 (3.31)$$

$$FVA = 331$$

วิธีที่ 3 การใช้เครื่องคำนวณทางการเงิน

การตั้งเครื่องคิดเลข เครื่องคิดเลขของท่านต้องอยู่ที่ Ending Mode

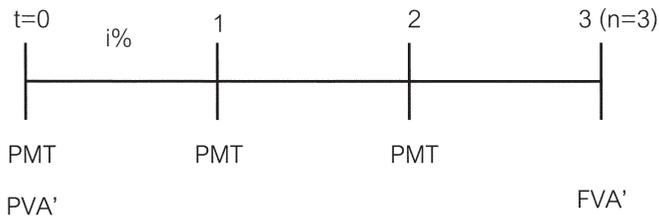
End Mode

N	i%	PV	PMT	FV
N=3	i%=10	PV=0	PMT=-100	FV=? FV=331

จะเห็นได้ว่าเครื่องคิดเลขให้คำตอบ เท่ากับ 331 ในขณะที่ท่านป้อนข้อมูลเงินงวด แต่ลงงวดเป็นค่าลบเท่ากับ -100 แสดงว่าเงิน 100 บาท จำนวน 3 งวด อัตราดอกเบี้ยงวดละ 10% ต่อปี มีมูลค่าเท่ากับเงิน 331 บาท ณ ลี้นงวดที่ 3 การป้อนข้อมูลเป็นบวกและลบของกระแสเงินสดถึงกระแสเงินสดเดียวกัน แต่แตกต่างกันที่ช่วงเวลา หรือการแสดงความหมายของกระแสเงินสดเข้าและกระแสเงินสดออก

การคำนวณมูลค่าในอนาคตของเงินงวดกำหนดจ่ายต้นงวด (Future Value of Annuity Due: FVA')

เส้นเวลา

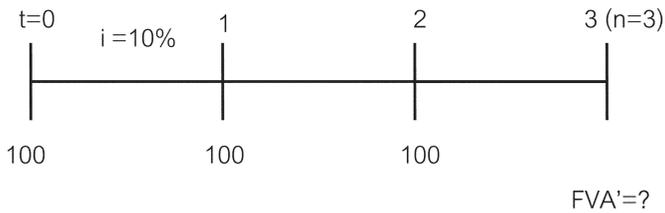
$$FVA' = PMT (1+i)^3 + PMT (1+i)^2 + PMT (1+i)^1$$

เมื่อเปรียบเทียบกับ การคำนวณแบบปลายงวด จะเห็นได้ว่า

$$\begin{aligned} FVA' &= FVA (1+i) \dots\dots\dots (\text{สมการที่ 7}) \\ &= PMT \left\{ \sum_{t=1}^n (1+i)^t \right\} \\ &= PMT \left\{ \frac{(1+i)^n - 1}{i} \right\} (1+i) \dots\dots\dots (\text{สมการที่ 8}) \end{aligned}$$

ตัวอย่างที่ 5 ท่านฝากเงินธนาคารเป็นงวด ปีละ 100 บาท จำนวน 3 ปี โดยเริ่มต้นฝากเงินงวดแรก ณ วันนี้ ธนาคารกำหนดจ่ายดอกเบี้ยในอัตรา 10% ต่อปี ณสิ้นปีที่ 3 ท่านจะได้รับทั้งสิ้นเท่าไร

เส้นเวลา

วิธีที่ 1 การคำนวณจากสมการทางคณิตศาสตร์

$$\begin{aligned} FVA' &= 100 (1.1)^3 + 100 (1.1)^2 + 100 (1.1)^1 \\ &= 364.1 \end{aligned}$$

หรือ

$$\begin{aligned} FV &= 100 \frac{\{1 + 0.1\}^3 - 1}{0.1} (1.1) \\ &= 364.1 \end{aligned}$$

วิธีที่ 2 การใช้ตารางตัวคูณปัจจัย ตารางผนวก 4

จากตารางผนวก 4 จะเห็นได้ว่าตัวคูณปัจจัย $FVA_{i,n}$ คำนวณจากสมการ $\frac{\{(1 + i)^n - 1\}}{i}$

ดังนั้น

$$FVA' = PMT (FVA_{i\%,n}) (1+i) \text{----- (สมการที่ 9)}$$

$$FVA' = PMT (FVA_{10\%,3}) (1+i)$$

$$FVA' = 100 (3.31) (1.1)$$

$$FVA' = 364.1$$

วิธีที่ 3 การใช้เครื่องคำนวณทางการเงิน

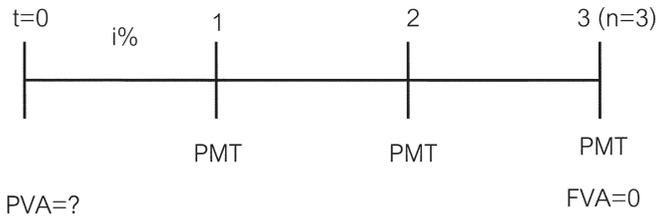
การตั้งเครื่องคิดเลข เครื่องคิดเลขของท่านต้องอยู่ที่ Beginning Mode

BGN Mode

N	i%	PV	PMT	FV
N=3	i%=10	PV=0	PMT=-100	FV=? FV=364.1

การคำนวณมูลค่าปัจจุบันของเงินงวดกำหนดจ่ายปลายงวด (Present Value of Ordinary Annuity: PVA)

เส้นเวลา

$$PVA = PMT / (1+i)^1 + PMT / (1+i)^2 + PMT / (1+i)^3$$

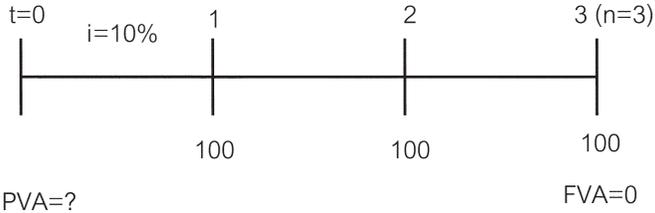
$$= PMT \left\{ \frac{1}{\sum_{t=1}^n (1+i)^t} \right\} \dots \dots \dots (\text{สมการที่ } 10)$$

$$= PMT \left\{ \frac{1 - 1/(1+i)^n}{i} \right\} \dots \dots \dots (\text{สมการที่ } 11)$$

ตัวอย่างที่ 6 ท่านได้รับรางวัลจากการจับฉลากงานการกุศลแห่งหนึ่ง โดยท่านจะได้รับเงินเป็นงวด งวดละ 1 ปี ปีละ 100 บาท จำนวน 3 ปี เงินงวดแรกจะได้รับ 1 ปีนับจากวันนี้ ถ้าอัตราส่วนลดเท่ากับ 10% ต่อปี รางวัลของท่านในวันนี้ควรมีมูลค่าเท่ากับเท่าไร ณ วันนี้

เส้นเวลา

วิธีที่ 1 การคำนวณจากสมการทางคณิตศาสตร์

$$\begin{aligned}
 PVA &= 100 / (1.1)^1 + 100 / (1.1)^2 + 100 / (1.1)^3 \\
 &= 248.685
 \end{aligned}$$

หรือ

$$\begin{aligned}
 PV &= 100 \frac{1 - 1 / (1 + 0.1)^3}{0.1} \\
 &= 248.685
 \end{aligned}$$

วิธีที่ 2 การใช้ตารางตัวคูณปัจจัย ตารางผนวก 2

จากตารางผนวก 2 จะเห็นได้ว่าตัวคูณปัจจัย $PVA_{i,n}$ คำนวณจากสมการ $\frac{1 - 1 / (1 + i)^n}{i}$

$$\begin{aligned}
 \text{ดังนั้น} \quad PVA &= PMT (PVA_{i\%,n}) \text{----- (สมการที่ 12)} \\
 PVA &= 100 (PVA_{10\%,3}) \\
 PVA &= 100 (2.4869) \\
 PVA &= 248.69
 \end{aligned}$$

วิธีที่ 3 การใช้เครื่องคำนวณทางการเงิน

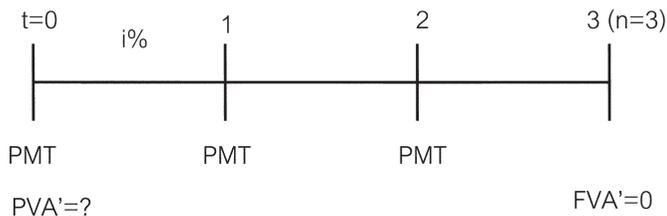
การตั้งเครื่องคิดเลข เครื่องคิดเลขของท่านต้องอยู่ที่ Ending Mode

Ending Mode

N	i%	PV	PMT	FV
N=3	i%=10	PV=0 PV=248.69	PMT=-100	FV=0

การคำนวณมูลค่าปัจจุบันของเงินงวดกำหนดจ่ายต้นงวด
(Present Value of Annuity Due: PVA')

เส้นเวลา

$$PVA' = PMT + PMT/(1+i)^1 + PMT/(1+i)^2$$

เมื่อเปรียบเทียบกับการคำนวณแบบปลายงวด จะเห็นว่า

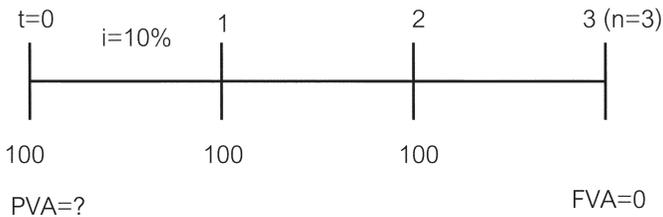
$$PVA' = PVA (1+i)^{n-1} \text{ (สมการที่ 13)}$$

$$= PMT \left\{ \sum_{t=0}^{n-1} \frac{1}{(1+i)^t} \right\} \text{ (สมการที่ 14)}$$

$$= PMT \left\{ \frac{1 - 1/(1+i)^n}{i} (1+i) \right\} \text{ (สมการที่ 15)}$$

ตัวอย่างที่ 7 ท่านได้รับรางวัลจากการจับฉลากงานการกุศลแห่งหนึ่ง โดยท่านจะได้รับเงินเป็นงวด งวดละ 1 ปี ปีละ 100 บาท จำนวน 3 ปี เงินงวดแรกได้รับ ณ วันนี้ ถ้าอัตราส่วนลดเท่ากับ 10% ต่อปี รางวัลของท่านในวันนี้ควรมีมูลค่าเท่ากับเท่าไร ณ วันนี้

เส้นเวลา

วิธีที่ 1 การคำนวณจากสมการทางคณิตศาสตร์

$$\begin{aligned} PVA' &= 100 + 100/(1.1)^1 + 100/(1.1)^2 \\ &= 273.55 \end{aligned}$$

หรือ

$$\begin{aligned} PVA' &= 100 \left\{ \frac{1 - 1 / (1 + 0.1)^3}{0.1} \right\} (1 + 0.1) \\ &= 273.55 \end{aligned}$$

วิธีที่ 2 การใช้ตารางตัวคูณป้จจ้ย ตารางผนวก 2

จากตารางผนวก 2 จะเห็นได้ว่าตัวคูณป้จจ้ย $PVA_{i,n}$ คำนวณจากสมการ

$$\frac{\{1 - 1 / (1 + i)^t\}}{i}$$

จากสมการที่ 11

$$PVA' = PVA (1 + i)$$

ดังนั้น

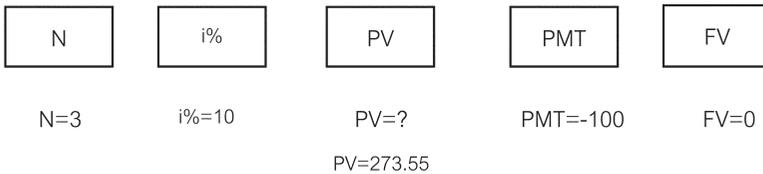
$$\begin{aligned} PVA' &= PMT (PVA_{i\%,n}) (1+i) \text{----- (สมการที่ 16)} \\ PVA' &= 100 (PVA_{10\%,3}) (1+i) \\ PVA' &= 100 (2.4869) (1.1) \\ PVA' &= 273.55 \end{aligned}$$

วิธีที่ 3 การใช้เครื่องคำนวณทางการเงิน

การตั้งเครื่องคิดเลข เครื่องคิดเลขของท่านต้องอยู่ที่ Beginning Mode

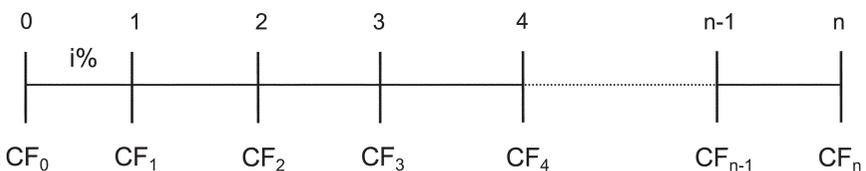
BGN Mode

มูลค่าปัจจุบันสุทธิของกระแสเงินสด (Net Present Value: NPV)

ในกรณีกระแสเงินสดที่เกิดขึ้นในอนาคตเป็นกระแสเงินสดที่ไม่คงที่ (ไม่เป็นเงินงวดเท่ากันทุกงวด) การคำนวณมูลค่าปัจจุบันสุทธิของกระแสเงินสด คือ ผลรวมของการคำนวณมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลา

เส้นเวลา

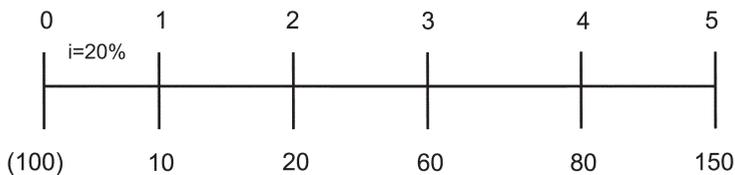
$$NPV = \sum_{t=0}^n [CF_t / (1+i)^t] \text{ ----- (สมการที่ 17)}$$

$$NPV = CF_0 + [CF_1 / (1+i)^1] + [CF_2 / (1+i)^2] + [CF_3 / (1+i)^3] + \dots + [CF_n / (1+i)^n]$$

$$NPV = CF_0 + CF_1 (PV_{1\%,1}) + CF_2 (PV_{1\%,2}) + CF_3 (PV_{1\%,3}) + \dots + CF_n (PV_{1\%,n}) \text{ -- (สมการที่ 18)}$$

ตัวอย่างที่ 8 การลงทุนในโครงการหนึ่ง ใช้เงินลงทุนเริ่มต้น 100 ล้านบาท คาดว่าโครงการจะให้กระแสเงินในอนาคต ในปีที่ 1 จำนวน 10 ล้านบาท ปีที่ 2 จำนวน 20 ล้านบาท ปีที่ 3 จำนวน 60 ล้านบาท ปีที่ 4 จำนวน 80 ล้านบาท และปีที่ 5 จำนวน 150 ล้านบาท ถ้าโครงการมีความเสี่ยงระดับหนึ่ง ผลตอบแทนที่เหมาะสมกับโครงการเท่ากับ 20% ต่อปี มูลค่าปัจจุบันสุทธิของโครงการเท่ากับเท่าไร

เส้นเวลา

NPV=

วิธีที่ 1 การคำนวณจากสมการทางคณิตศาสตร์

$$NPV = [-100] + [10/(1+20\%)^1] + [20/(1+20\%)^2] + [60/(1+20\%)^3] + [80/(1+20\%)^4] + [150/(1+20\%)^5]$$

$$NPV = -100 + 8.333 + 13.889 + 34.722 + 38.580 + 60.28$$

$$NPV = 55.804$$

วิธีที่ 2 การใช้ตารางผนวก 1

$$NPV = -100 + 10(PV_{20\%,1}) + 20(PV_{20\%,2}) + 60(PV_{20\%,3}) + 80(PV_{20\%,4}) + 150(PV_{20\%,5})$$

$$NPV = -100 + 10(0.8333) + 20(0.6944) + 60(0.5787) + 80(0.4823) + 150(0.4019)$$

$$NPV = -100 + 8.333 + 13.888 + 34.722 + 38.584 + 60.285$$

$$NPV = 55.812$$

วิธีที่ 3 การใช้เครื่องคำนวณทางการเงิน ใช้ Cash Flow Mode

ป้อนข้อมูล	CF_0 (Initial Investment)	=	-100
	CF_1	=	10
	CF_2	=	20
	CF_3	=	60
	CF_4	=	80
	CF_5	=	150
	i%	=	20%
	NPV	=	???

เมื่อให้เครื่องคำนวณจะได้ NPV = 55.80

ข้อสังเกต ถ้าไม่มีกระแสเงินสด ปีที่ 0 การใช้เครื่องคำนวณจะต้องเริ่มต้นป้อนข้อมูลจากปีที่ 0 เท่ากับ 0 ก่อน จึงจะเริ่มป้อนข้อมูลในปีที่ 1 และปีต่อไป

ตัวอย่างที่ 9 ท่านลงทุนเงินจำนวน 4,735 บาทในโครงการหนึ่ง ณ วันนี้ และได้รับกระแสเงินสดดังต่อไปนี้

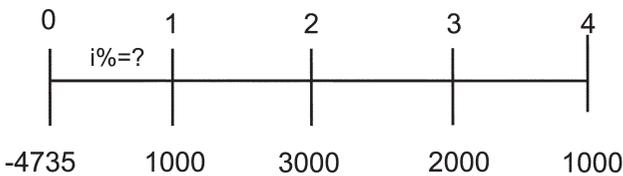
ปีที่	กระแสเงินสด
1	1,000 บาท
2	3,000 บาท
3	2,000 บาท
4	1,000 บาท

ท่านได้รับอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนในโครงการนี้เท่ากับเท่าไร

อัตราผลตอบแทนภายใน (Internal Rate of Return: IRR)

การหาผลตอบแทนจากการลงทุนลักษณะเช่นนี้ คือ การหาอัตราส่วนลดที่ทำให้มูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดเข้าเท่ากับมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดออก กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ อัตราส่วนลดที่ทำให้ NPV เท่ากับ 0

เส้นเวลา

$$0 = [-4,735] + [1000/(1+i)^1] + [3000/(1+i)^2] + [2000/(1+i)^3] + [1000/(1+i)^4] \text{----- (สมการที่ 19)}$$

$$0 = -4,735 + 1000(PV_{i\%,1}) + 3000(PV_{i\%,2}) + 2000(PV_{i\%,3}) + 1000(PV_{i\%,4}) \text{----- (สมการที่ 20)}$$

คำนวณหา $i\% \rightarrow$ IRR

การคำนวณ $i\%$ โดยวิธีที่ 1 และวิธีที่ 2 จะต้องใช้วิธีการลองผิดลองถูก (Trail and Error)

จากสมการที่ 16 หรือ 17 ทดลองแทนค่า $i\% = 14\%, 16\%$ และ 18% ได้ผลลัพธ์ดังนี้

อัตราส่วนลด	NPV
14%	392.61
16%	190.16
18%	0.06 $\approx$ 0

ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่าผลตอบแทนเท่ากับ 18%

ในการลองผิดลองถูกอาจใช้บัญญัติไตรยางค์เข้าช่วยในการคำนวณหาค่าที่ใกล้เคียงดังนี้

ผลต่างระหว่าง $NPV_{14\%}$ และ $NPV_{16\%} = 202.45$ อัตราดอกเบี้ยต่างกัน $= 2\%$

ถ้าผลต่างระหว่าง $NPV_{16\%}$ และ $NPV_{i\%} = 190.16$ อัตราดอกเบี้ยต่างกัน $= 2\% \times 190.16 / 202.45$
 $= 1.89\%$

ดังนั้น อัตราดอกเบี้ยที่ทำให้ $NPV = 0$ เท่ากับ $16\% + 1.89\% = 17.89\%$

$\approx 18\%$

วิธีที่ 3 การใช้เครื่องคำนวณทางการเงิน จะให้ผลลัพธ์ที่ถูกต้องและใช้เวลาในการคำนวณน้อยกว่ามาก

ปี	ข้อมูล	CF_0 (Initial Investment)	=	-4,735
		CF_1	=	1,000
		CF_2	=	3,000
		CF_3	=	2,000
		CF_4	=	1,000
	$i\%$		=	๑๑๑
	$i\%$		=	18%

การใช้ MS-Excel ในการคำนวณค่าตามเวลาของเงิน

การใช้ MS-Excel ในการคำนวณค่าตามเวลาของเงิน จะใช้ฟังก์ชันของโปรแกรมในการคำนวณ โดยจะมีฟังก์ชันที่ควรทราบดังนี้

ฟังก์ชันคำนวณค่าปัจจุบัน	= pv(rate,nper,pmt,fv,type)
ฟังก์ชันคำนวณค่าในอนาคต	= fv(rate,nper,pmt,pv,type)
ฟังก์ชันคำนวณอัตราดอกเบี้ยต่องวด	= rate(nper,pmt,pv,fv,type,guess)
ฟังก์ชันคำนวณหาเงินงวด	= pmt(rate,nper,pv,fv,type)

โดยที่

rate	คือ อัตราดอกเบี้ยต่องวด
nper	คือ จำนวนงวด
pmt	คือ จำนวนเงินต่องวด (ถ้ามี)
pv	คือ ค่าปัจจุบัน
fv	คือ ค่าในอนาคต
type	คือ การระบุว่าจำนวนเงินต่องวด (ถ้ามี) กรณีเงินปลายงวด ระบุเป็น 0 กรณีเป็นเงินต้นงวด ระบุเป็น 1

จากตัวอย่างที่ 1 เป็นการคำนวณหาค่าในอนาคตของเงิน 100 บาท ในอีก 3 ปีข้างหน้า อัตราดอกเบี้ยทบต้นเท่ากับร้อยละ 10 ต่อปี การคำนวณระบุตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้

$$= FV(10\%,3,0,-100,0)$$

จะได้คำตอบเท่ากับ 133.1

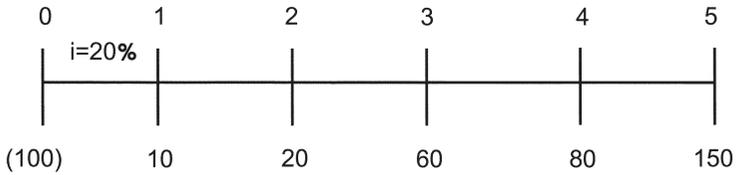
	A	B	C	D	E	F	G
1	การกำหนดค่าตัวแปรต่าง ๆ						
2	RATE =	10%					
3	NPER =	3					
4	PMT =	0					
5	PV =	-100					
6	TYPE =	0					
7							
8	การเขียนฟังก์ชัน	=FV(10%,3,0,-100,0)					
9		หรือ ระบุด้วยการอ้างอิงเซลล์					
10		=FV(B2,B3,B4,B5,B6)					
11							
12	FV =	133.10					
13							

ข้อสังเกต จะเห็นว่าการใส่ค่าตัวแปร PV จะระบุค่าเป็นลบ เพื่อให้ค่าแสดงผลออกมาเป็นค่าบวก ตามหลักการกระแสเงินรับและจ่ายตามที่เคยกล่าวไว้แล้วในตอนต้น และการเขียนฟังก์ชันด้วยการอ้างอิงเซลล์จะช่วยให้ทำงานบน MS-Excel มีประสิทธิภาพมากขึ้น คือ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงตัวแปรต่าง ๆ สามารถเปลี่ยนแปลงในช่องที่ใช้กำหนดตัวแปรแต่ละตัวได้ทันที โดยที่ไม่ต้องมีการเขียนฟังก์ชันเพื่อแสดงผลใหม่

การใช้ MS-Excel ในการคำนวณ NPV และ IRR นอกจากการคำนวณค่าของเงินตามตัวอย่างข้างต้นแล้ว ยังสามารถใช้ฟังก์ชันในการคำนวณมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) และอัตราผลตอบแทนจากการลงทุน (IRR) ได้อีกด้วย จากตัวอย่างที่ 8 ในการคำนวณหามูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value: NPV) ที่มีเส้นเวลาดังนี้

เส้นเวลา

NPV=?

สามารถคำนวณโดยใช้ฟังก์ชัน NPV ดังนี้

$$\text{ฟังก์ชันคำนวณมูลค่าปัจจุบันสุทธิ} \\ = \text{npv}(\text{rate}, \text{value}_1, \text{value}_2, \text{value}_3, \dots, \text{value}_n) + \text{value}_0$$

จากตัวอย่างที่ 8 ตามเส้นเวลาข้างต้น ใช้ฟังก์ชันในการคำนวณ ดังนี้

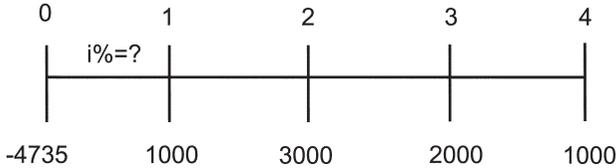
$$= \text{npv}(20\%, 10, 20, 60, 80, 150) + (-100)$$

จะได้คำตอบเท่ากับ 55.81

Book1 - Microsoft Excel								
Home Insert Page Layout Formulas Data Review View Add-Ins								
C15								
	A	B	C	D	E	F	G	H
1	ปีที่		0	1	2	3	4	5
2	กระแสเงิน	-100	10	20	60	80	150	
3								
4	อัตราคิดลด =	20%						
5								
6	การเขียนฟังก์ชัน	=npv(20%,10,20,60,80,150)+(-100)						
7		หรือ ระบุด้วยการอ้างอิงเซลล์						
8		=npv(\$B\$4,C2:G5)+B2						
9								
10	NPV =	55.81						
11								

และจากตัวอย่างที่ 9 การคำนวณอัตราผลตอบแทนการลงทุน (Internal Rate of Return: IRR) ที่มีเส้นเวลาดังนี้

สามารถคำนวณโดยใช้ฟังก์ชัน IRR ดังนี้

$$\begin{aligned} & \text{ฟังก์ชันคำนวณอัตราผลตอบแทนการลงทุน (IRR)} \\ & = \text{irr}(\text{value}_0, \text{value}_1, \dots, \text{value}_n, \text{guess}) \end{aligned}$$

หมายเหตุ ซึ่งค่า *guess* ที่ระบุไว้ข้างท้ายของฟังก์ชันเป็นการกำหนดค่าใกล้เคียงที่ต้องการให้โปรแกรมคำนวณค่าออกมา กรณีที่หากมีกระแสเงินที่มีกระแสเงินเป็นลบมากกว่า 1 ค่า ตลอดระยะเวลาการลงทุน หรือกรณีมีกระแสเงินเป็นลบเกิดขึ้นไม่ใช่ ณ ปีที่ 0 เพียงปีเดียว (พิจารณาตัวอย่างที่ 11)

จากตัวอย่างที่ 9 ตามเส้นเวลาข้างต้น ใช้ฟังก์ชันในการคำนวณ ดังนี้

$$= \text{irr}(-4735, 1000, 3000, 2000, 1000)$$

จะได้คำตอบเท่ากับ 18%

Book1 - Microsoft Excel							
Home Insert Page Layout Formulas Data Review View Add-Ins							
A11							
	A	B	C	D	E	F	G
1	ปีที่		1	2	3	4	
2	กระแสเงิน	-4735	1000	3000	2000	1000	
3							
4	การเขียนฟังก์ชัน	=irr(-4735,1000,3000,2000,1000)					
5		หรือ ระบุด้วยการอ้างอิงเซลล์					
6		=irr(B2:F2)					
7							
8	IRR =	18%					
9							

จะเห็นได้ว่าการคำนวณโดยใช้ MS-Excel จะทำได้หลายวิธี เพียงแต่ต้องเข้าใจในการกำหนดตัวแปรต่าง ๆ ให้ถูกต้องเท่านั้น นอกจากนั้นแล้ว ยังมีเทคนิคในการใช้งานอีกมากมายที่ผู้สนใจสามารถศึกษาเพิ่มเติมได้จากหนังสือแนะนำการใช้งาน MS-Excel ทั่วไป

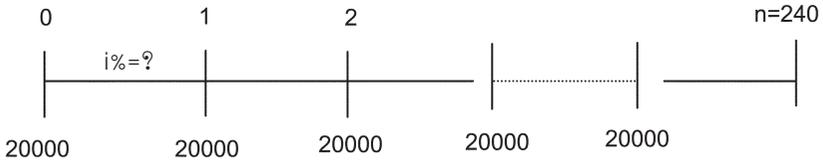
การประยุกต์ใช้ค่าตามเวลาของเงินในการตัดสินใจทางการเงิน

ตัวอย่างการประยุกต์ใช้ค่าตามเวลาของเงินในการตัดสินใจทางการเงิน เช่น การกำหนดวงเงินสำหรับการตั้งเป้าหมายการออม การคำนวณผลตอบแทนของกรมธรรม์ประกันชีวิตแบบออมทรัพย์ การกำหนดผลตอบแทนทางเลือกการลงทุน หรือแม้แต่การตัดสินใจซื้อสินค้าด้วยเงินผ่อน เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 10 การกำหนดเป้าหมายการออมเพื่อวัยเกษียณ สมมติว่าปัจจุบันท่านมีอายุ 30 ปี ต้องการตั้งเป้าหมายการออมเงินสำหรับวัยเกษียณ โดยมีเป้าหมายว่าจะให้มีเงินใช้จ่ายอย่างน้อยเดือนละ 20,000 บาท และท่านคาดว่าจะมีอายุยืนยาวถึง 80 ปี (รวมระยะเวลา 20 ปี จำนวนทั้งสิ้น 240 งวด) โดยประมาณอัตราดอกเบี้ยที่ได้รับจากการลงทุนเงินออมในช่วงวัยหลังเกษียณอายุ อยู่ที่ระดับประมาณร้อยละ 2.4 ต่อปี หรือ เท่ากับร้อยละ 0.2 ต่อเดือน จำนวนวงเงินออมเป้าหมายที่ควรจะมีสำหรับการดำรงชีวิตหลังการเกษียณ

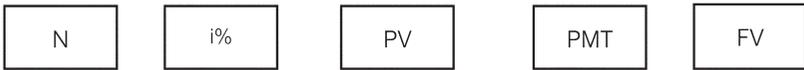

เส้นเวลา

การคำนวณด้วยเครื่องคิดเลขทางการเงิน

BGN Mode

N=240

i%=0.2

PV=?

PMT=-20000

FV=0

$$PV = 3,816,817.56$$

การคำนวณด้วย MS-Excel

Book1 - Microsoft Excel						
Home Insert Page Layout Formulas Data Review View Add-Ins						
A2 RATE=						
	A	B	C	D	E	F
1	การกำหนดค่าตัวแปร					
2	RATE=	0.2%				
3	N=	240				
4	PMT=	-20000				
5	FV=	0				
6	PV=	3,816,817.56	<==PV(B1,B2,B3,B4,1)			
7						

จะเห็นได้ว่า ด้วยข้อกำหนดของการเตรียมเงินออมไว้เพื่อใช้ในวัยเกษียณ เดือนละอย่างน้อย 20,000 บาท ตั้งแต่วันที่เกษียณจนถึงอายุ 80 ปี ตามเงื่อนไข ในตัวอย่างที่ 10 ข้างต้น ท่านต้องมีเงินออม ณ วันเกษียณอายุไม่น้อยกว่า 3,816,817.56 บาท

แต่ทั้งนี้เงินออมจะต้องมีมากกว่านี้ หากต้องการให้เงินใช้จ่ายต่อเดือน เพิ่มขึ้นในแต่ละปี โดยปกติแล้วควรเพิ่มขึ้นในอัตราไม่น้อยกว่าอัตราเงินเฟ้อ เพราะอำนาจซื้อของเงินจะลดลงในภาวะเงินเฟ้อ เพราะระดับราคาสินค้าจะปรับตัวสูงขึ้น หรือกรณีที่มีความต้องการเพิ่มเติม เช่น การเตรียมเงินสำหรับการท่องเที่ยว การเตรียมเงิน สำหรับการรักษาพยาบาลในยามเจ็บไข้ และอื่น ๆ

ตัวอย่างที่ 11 การคำนวณอัตราผลตอบแทนการลงทุนในกรมธรรม์ประกันชีวิต ประเภทสะสมทรัพย์ พิจารณาทางเลือกการลงทุนในกรมธรรม์ประเภทสะสมทรัพย์ ประเภทมีเงินจ่ายคืน และมีประกันอุบัติเหตุ ที่ได้รับการเสนอขายจากตัวแทน ประกันชีวิต โดยมีรายละเอียดของกรมธรรม์ ดังนี้

- * วงเงินประกัน 150,000 บาท ระยะเวลาคุ้มครองอุบัติเหตุตาม ระยะเวลาการจ่ายเบี้ยประกัน 15 ปี และระยะเวลาคุ้มครองชีวิต 25 ปี ระยะเวลาจ่ายเบี้ยประกัน 15 ปี และมีเงินคืนร้อยละ 4 ของทุน ประกัน ทุก 4 ปี เป็นเงินจำนวนงวดละ 6,000 บาท

การบริหารการเงินบุคคล เพื่อความพอเพียง

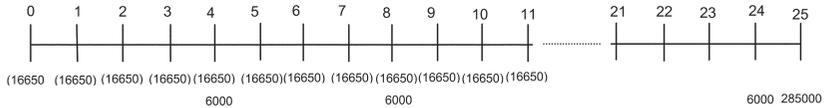
ปีที่	ออมปีละ	เงินคืน	ค่ารักษาพยาบาลกรณีอุบัติเหตุ ¹	คุ้มครองชีวิต	คุ้มครองอุบัติเหตุ	รวมความคุ้มครอง
1	16,650		15,000	270,000	150,000	420,000
2	16,650		15,000	270,000	150,000	420,000
3	16,650		15,000	270,000	150,000	420,000
4	16,650	6,000	15,000	270,000	150,000	420,000
5	16,650		15,000	270,000	150,000	420,000
6	16,650		15,000	270,000	150,000	420,000
7	16,650		15,000	270,000	150,000	420,000
8	16,650	6,000	15,000	270,000	150,000	420,000
9	16,650		15,000	270,000	150,000	420,000
10	16,650		15,000	270,000	150,000	420,000
11	16,650		15,000	270,000	150,000	420,000
12	16,650	6,000	15,000	270,000	150,000	420,000
13	16,650		15,000	270,000	150,000	420,000
14	16,650		15,000	270,000	150,000	420,000
15	16,650		15,000	270,000	150,000	420,000
16		6,000		270,000		
17				270,000		
18				270,000		
19				270,000		
20		6,000		270,000		
21				270,000		
22				270,000		
23				270,000		
24		6,000		270,000		
25		285,000				

หมายเหตุ 1/ ค่ารักษาพยาบาลกรณีอุบัติเหตุเท่านั้น 10% ของทุนประกัน
ยกเว้น กรณีอุบัติเหตุที่เกิดจากรถจักรยานยนต์ (ผู้ขับขี่และผู้ซ้อนท้าย)
การเข้ารับการรักษาเฉพาะโรงพยาบาลเท่านั้น

ข้อยกเว้นในการคำนวณผลตอบแทนการลงทุนในกรณีนี้ จะไม่ได้คิดในส่วนของความคุ้มครองกรณีอุบัติเหตุ และคุ้มครองชีวิตตลอดอายุสัญญา ดังนั้น จะพิจารณาเฉพาะกระแสเงินที่จ่ายออกไป เทียบกับที่คาดว่าจะได้กระแสเงินเข้ามา เพื่อพิจารณาความเป็นทางเลือกการลงทุนของกรมธรรม์นี้ ดังนี้

เส้นเวลา

การคำนวณด้วย MS-Excel

	A	B	C	D	E
1	ปีที่	เงินสดจ่าย	เงินสดรับ	กระแสเงินสดสุทธิ	
2	0	(16,650)		(16,650)	
3	1	(16,650)		(16,650)	
4	2	(16,650)		(16,650)	
5	3	(16,650)		(16,650)	
6	4	(16,650)	6,000	(10,650)	
7	5	(16,650)		(16,650)	
8	6	(16,650)		(16,650)	
9	7	(16,650)		(16,650)	
10	8	(16,650)	6,000	(10,650)	
11	9	(16,650)		(16,650)	
12	10	(16,650)		(16,650)	
13	11	(16,650)		(16,650)	
14	12	(16,650)	6,000	(10,650)	
15	13	(16,650)		(16,650)	
16	14	(16,650)		(16,650)	
17	15			0	
18	16		6,000	6,000	
19	17			0	
20	18			0	
21	19			0	
22	20		6,000	6,000	
23	21			0	
24	22			0	
25	23			0	
26	24		6,000	6,000	
27	25		285,000	285,000	
28					
29	IRR=	1.51%	<= IRR(D2:D27,5%)		
30	หมายเหตุ ค่า 5% ที่ระบุไว้ท้ายฟังก์ชันเป็นค่า guess ที่ระบุไว้เพื่อให้โปรแกรมคำนวณค่าใกล้เคียงให้ เนื่องจากกระแสเงินมีกระแสเงินเป็นลบมากกว่า 1 ค่า หากไม่ระบุอาจจะคำนวณไม่ได้				
31					
32					

ดังนั้น อัตราดอกเบี้ยจากการลงทุน เท่ากับ 1.51% ต่อปี

หากพิจารณาแล้ว จะเห็นได้ว่าอัตราผลตอบแทนที่ได้จากการลงทุนในทางเลือกนี้ค่อนข้างต่ำสำหรับทางเลือกการออมที่มีระยะเวลาการออมนานถึง 25 ปี หากจะใช้ทางเลือกนี้เพื่อวัตถุประสงค์การออมเพียงอย่างเดียว อาจไม่เหมาะสม เนื่องจากเบี้ยประกันที่จ่ายในแต่ละปี ได้ครอบคลุมถึงการคุ้มครองอุบัติเหตุ และคุ้มครองชีวิตไว้ด้วย จึงทำให้ผลตอบแทนที่ได้จากการลงทุนต่ำกว่าทางเลือกการลงทุนอื่นในระยะเวลาการออมเดียวกัน ดังนั้น ผู้ออมจึงต้องพิจารณาว่ามีความต้องการใช้ความคุ้มครองอุบัติเหตุ และคุ้มครองชีวิตเหล่านั้นหรือไม่ หากพิจารณาอย่างรอบคอบจะได้ตัดสินใจว่าควรเลือกลงทุนหรือไม่ ทั้งนี้ ต้องเปรียบเทียบทางเลือกอื่น ๆ ประกอบการตัดสินใจด้วย

ตัวอย่างที่ 12 การตัดสินใจซื้อสินค้าด้วยเงินสด หรือเงินผ่อน

สมมติคุณสมรศรี ต้องการซื้อทีวีราคา 80,000 บาท โดยคุณสมรศรีมีเงินสดในบัญชีออมทรัพย์ที่จ่ายดอกเบี้ยร้อยละ 3 ต่อปี กำหนดจ่ายดอกเบี้ยให้ทุกเดือน ร้านค้าเสนอทางเลือกในการซื้อสินค้าให้แก่คุณสมรศรี คือ หากคุณสมรศรีจ่ายเป็นเงินสด จะได้รับส่วนลด 2% หรือหากคุณสมรศรีผ่อนชำระเป็น 6 งวด งวดละ 13,450 บาท กรณีนี้คุณสมรศรีควรตัดสินใจอย่างไร

คุณสมรศรี มี 2 ทางเลือกในการพิจารณา

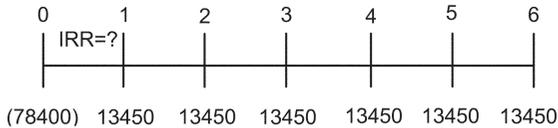
ทางเลือกที่ 1 ซื้อสินค้าด้วยเงินสด ทีวีจะราคา 78,400 บาท

ทางเลือกที่ 2 ซื้อสินค้าด้วยเงินผ่อน ผ่อนชำระเป็นงวด 6 งวด งวดละ 13,450 บาท ผ่อนชำระงวดแรก 1 เดือนถัดไป

ทั้งสองทางเลือกจะเป็นการทดแทนกัน การจ่ายเงินสด จะเสมือนการประหยัดเงินที่จะต้องจ่ายเพื่อผ่อนชำระใน 6 เดือนข้างหน้า

เส้นเวลา

การตัดสินใจว่าจะเลือกทางเลือกใด จะต้องคำนวณว่าผลตอบแทนที่จะทำให้ทั้งสองเลือกไม่แตกต่างกันเท่ากับเท่าไร กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ หา IRR ของกระแสเงินสด และเปรียบเทียบกับอัตราดอกเบี้ยที่คาดว่าจะได้รับหากเราลงทุนเงินก้อนนั้น และเลือกที่จะผ่อนชำระแทน

การคำนวณด้วย MS-Excel

	A	B	C	D	E	F	G	H	I
1	ปีที่	0	1	2	3	4	5	6	
2	CF	-78400	13450	13450	13450	13450	13450	13450	
3									
4	IRR =	0.8%	<=IRR(B3:H3)						
5									

จากการคำนวณจะได้ค่า IRR = 0.8% ซึ่งเป็นอัตราดอกเบี้ยต่องวด (1 เดือน) เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราดอกเบี้ยต่อเดือนที่ได้รับจากเงินออมในบัญชีออมทรัพย์ของคุณสมศรีที่ได้อัตราดอกเบี้ย 3% ต่อปี หรือ คิดเป็น 0.25% ต่อเดือน แสดงว่าคุณสมศรีจะได้รับดอกเบี้ยจากบัญชีออมทรัพย์ไม่เพียงพอสำหรับการที่จะผ่อนชำระเท่ากับจำนวนเงินที่ต้องผ่อน บวกเงินต้น ดังนั้น กรณีนี้ **คุณสมศรีจึงควรตัดสินใจชำระค่าทีวีเป็นเงินสด หรือ เลือกทางเลือกที่ 1**

$$(PV)_{t,n} = \frac{1}{(1+i)^n}$$

ตารางผนวก 1 ตัวคูณปัจจัย มูลค่าปัจจุบันของเงิน 1 บาท ที่อัตราคิดลด i% และ ระยะเวลาคิดลด n งวด

n	1%	2%	3%	4%	5%	6%	7%	8%	9%	10%	12%	15%	18%	20%	25%	30%
1	0.9901	0.9804	0.9709	0.9615	0.9524	0.9434	0.9346	0.9259	0.9174	0.9091	0.8929	0.8696	0.8475	0.8333	0.8000	0.7692
2	0.9803	0.9612	0.9426	0.9246	0.9070	0.8900	0.8734	0.8573	0.8417	0.8264	0.7972	0.7561	0.7182	0.6944	0.6400	0.5917
3	0.9706	0.9423	0.9151	0.8890	0.8638	0.8396	0.8163	0.7938	0.7722	0.7513	0.7118	0.6575	0.6086	0.5787	0.5120	0.4552
4	0.9610	0.9238	0.8885	0.8548	0.8227	0.7921	0.7629	0.7350	0.7084	0.6830	0.6355	0.5718	0.5158	0.4823	0.4096	0.3501
5	0.9515	0.9057	0.8626	0.8219	0.7835	0.7473	0.7130	0.6806	0.6499	0.6209	0.5654	0.4972	0.4371	0.4019	0.3277	0.2693
6	0.9420	0.8880	0.8375	0.7903	0.7462	0.7050	0.6663	0.6302	0.5963	0.5645	0.5066	0.4323	0.3704	0.3349	0.2621	0.2072
7	0.9327	0.8706	0.8131	0.7599	0.7107	0.6651	0.6227	0.5833	0.5470	0.5132	0.4523	0.3759	0.3139	0.2791	0.2077	0.1594
8	0.9235	0.8535	0.7894	0.7307	0.6768	0.6274	0.5820	0.5403	0.5019	0.4665	0.4039	0.3269	0.2660	0.2326	0.1678	0.1226
9	0.9143	0.8368	0.7664	0.7026	0.6446	0.5919	0.5439	0.5002	0.4604	0.4241	0.3606	0.2843	0.2255	0.1938	0.1342	0.0943
10	0.9053	0.8203	0.7441	0.6756	0.6139	0.5584	0.5083	0.4632	0.4224	0.3855	0.3220	0.2472	0.1911	0.1615	0.1074	0.0725
11	0.8963	0.8043	0.7224	0.6496	0.5847	0.5268	0.4751	0.4289	0.3875	0.3505	0.2875	0.2149	0.1619	0.1346	0.0859	0.0558
12	0.8874	0.7885	0.7014	0.6246	0.5568	0.4970	0.4440	0.3971	0.3555	0.3186	0.2562	0.1869	0.1372	0.1122	0.0687	0.0429
13	0.8787	0.7730	0.6810	0.6006	0.5303	0.4688	0.4150	0.3677	0.3262	0.2897	0.2297	0.1625	0.1163	0.0935	0.0550	0.0330
14	0.8700	0.7579	0.6611	0.5775	0.5051	0.4423	0.3878	0.3405	0.2992	0.2633	0.2046	0.1413	0.0985	0.0779	0.0440	0.0254
15	0.8613	0.7430	0.6419	0.5553	0.4810	0.4173	0.3624	0.3152	0.2745	0.2394	0.1827	0.1229	0.0835	0.0649	0.0352	0.0195
16	0.8528	0.7284	0.6232	0.5339	0.4581	0.3936	0.3387	0.2919	0.2519	0.2176	0.1631	0.1069	0.0708	0.0541	0.0281	0.0150
17	0.8444	0.7142	0.6050	0.5134	0.4363	0.3714	0.3166	0.2703	0.2311	0.1978	0.1456	0.0929	0.0600	0.0451	0.0225	0.0116
18	0.8360	0.7002	0.5874	0.4936	0.4155	0.3503	0.2959	0.2502	0.2120	0.1799	0.1300	0.0808	0.0508	0.0376	0.0180	0.0089
19	0.8277	0.6864	0.5703	0.4746	0.3957	0.3305	0.2765	0.2317	0.1945	0.1635	0.1161	0.0703	0.0431	0.0313	0.0144	0.0068
20	0.8195	0.6730	0.5537	0.4564	0.3769	0.3118	0.2584	0.2145	0.1784	0.1486	0.1037	0.0611	0.0365	0.0261	0.0115	0.0053
21	0.8114	0.6598	0.5375	0.4388	0.3589	0.2942	0.2415	0.1987	0.1637	0.1351	0.0926	0.0531	0.0309	0.0217	0.0092	0.0040
22	0.8034	0.6468	0.5219	0.4220	0.3418	0.2775	0.2257	0.1839	0.1502	0.1228	0.0826	0.0462	0.0262	0.0181	0.0074	0.0031
23	0.7954	0.6342	0.5067	0.4057	0.3256	0.2618	0.2109	0.1703	0.1378	0.1117	0.0738	0.0402	0.0222	0.0151	0.0059	0.0024
24	0.7876	0.6217	0.4919	0.3901	0.3101	0.2470	0.1971	0.1573	0.1264	0.1015	0.0659	0.0349	0.0188	0.0126	0.0047	0.0018
25	0.7798	0.6095	0.4776	0.3751	0.2953	0.2330	0.1842	0.1460	0.1160	0.0923	0.0588	0.0304	0.0160	0.0105	0.0038	0.0014
26	0.7720	0.5976	0.4637	0.3607	0.2812	0.2198	0.1722	0.1352	0.1064	0.0839	0.0525	0.0264	0.0135	0.0087	0.0030	0.0011
27	0.7644	0.5859	0.4502	0.3468	0.2678	0.2074	0.1609	0.1252	0.0976	0.0763	0.0469	0.0230	0.0115	0.0073	0.0024	0.0008
28	0.7568	0.5744	0.4371	0.3335	0.2551	0.1956	0.1504	0.1159	0.0895	0.0693	0.0419	0.0200	0.0097	0.0061	0.0019	0.0006
29	0.7493	0.5631	0.4243	0.3207	0.2429	0.1846	0.1406	0.1073	0.0822	0.0630	0.0374	0.0174	0.0082	0.0051	0.0015	0.0005
30	0.7419	0.5521	0.4120	0.3083	0.2314	0.1741	0.1314	0.0994	0.0754	0.0573	0.0334	0.0151	0.0070	0.0042	0.0012	0.0004
35	0.7059	0.5000	0.3554	0.2534	0.1813	0.1301	0.0937	0.0676	0.0490	0.0356	0.0189	0.0075	0.0030	0.0017	0.0004	0.0001
40	0.6717	0.4529	0.3066	0.2083	0.1420	0.0972	0.0668	0.0460	0.0318	0.0221	0.0107	0.0037	0.0013	0.0007	0.0001	0.0000
45	0.6391	0.4102	0.2644	0.1712	0.1113	0.0727	0.0476	0.0313	0.0207	0.0137	0.0061	0.0019	0.0006	0.0003	0.0000	0.0000
50	0.6080	0.3715	0.2281	0.1407	0.0883	0.0543	0.0339	0.0213	0.0134	0.0085	0.0035	0.0009	0.0003	0.0001	0.0000	0.0000
55	0.5785	0.3365	0.1968	0.1157	0.0683	0.0406	0.0242	0.0145	0.0087	0.0053	0.0020	0.0005	0.0001	0.0000	0.0000	0.0000
60	0.5504	0.3048	0.1697	0.0951	0.0535	0.0303	0.0173	0.0099	0.0057	0.0033	0.0011	0.0002	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000

$$(PVA)^{t\%, n} = 1 - \frac{1}{(1+i)^n} \cdot \frac{1}{i}$$

ตารางผนวก 2 ตัวคูณปัจจัย มูลค่าปัจจุบันของเงินงวดจำนวน 1 บาทต่องวด จำนวน n งวด ที่อัตราคิดลด 1%

n	1%	2%	3%	4%	5%	6%	7%	8%	9%	10%	12%	15%	18%	20%	25%	30%
1	0.9901	0.9804	0.9709	0.9615	0.9524	0.9434	0.9346	0.9259	0.9174	0.9091	0.8929	0.8696	0.8475	0.8333	0.8000	0.7692
2	1.9704	1.9416	1.9135	1.8861	1.8594	1.8334	1.8080	1.7833	1.7591	1.7355	1.6901	1.6257	1.5566	1.5278	1.4400	1.3609
3	2.9410	2.8889	2.8386	2.7751	2.7232	2.6730	2.6243	2.5771	2.5313	2.4869	2.4018	2.2832	2.1743	2.1065	1.9520	1.8161
4	3.9020	3.8077	3.7171	3.6299	3.5460	3.4651	3.3872	3.3121	3.2397	3.1699	3.0373	2.8550	2.6901	2.5887	2.3616	2.1662
5	4.8534	4.7135	4.5797	4.4518	4.3295	4.2124	4.1002	3.9927	3.8897	3.7908	3.6048	3.3522	3.1272	2.9906	2.6893	2.4356
6	5.7955	5.6074	5.4273	5.2421	5.0757	4.9173	4.7665	4.6229	4.4859	4.3553	4.1114	3.7845	3.4976	3.3255	2.9514	2.6427
7	6.7282	6.4700	6.2303	6.0021	5.7864	5.5824	5.3893	5.2064	5.0330	4.8684	4.5638	4.1604	3.8115	3.6046	3.1611	2.8021
8	7.6517	7.3255	7.0197	6.7327	6.4652	6.2098	5.9713	5.7466	5.5348	5.3349	4.9676	4.4873	4.0776	3.8372	3.3289	2.9247
9	8.5660	8.1622	7.7861	7.4353	7.1078	6.8017	6.5152	6.2469	5.9952	5.7590	5.3282	4.7716	4.3030	4.0310	3.4631	3.0190
10	9.4713	8.9826	8.5302	8.1109	7.7217	7.3601	7.0236	6.7101	6.4177	6.1446	5.6502	5.0188	4.4941	4.1925	3.5705	3.0915
11	10.3676	9.7868	9.2526	8.7605	8.3064	7.8869	7.4987	7.1390	6.8052	6.4951	5.9377	5.2337	4.6560	4.3271	3.6564	3.1473
12	11.2551	10.5753	9.9540	9.3851	8.8633	8.3838	7.9427	7.5361	7.1607	6.8137	6.1944	5.4206	4.7932	4.4392	3.7251	3.1903
13	12.1337	11.3484	10.6350	9.9856	9.3936	8.8527	8.3577	7.9038	7.4869	7.1034	6.4235	5.5831	4.9095	4.5327	3.7801	3.2233
14	13.0037	12.1062	11.2961	10.5631	9.8986	9.2950	8.7455	8.2442	7.7862	7.3667	6.6282	5.7245	5.0081	4.6106	3.8241	3.2487
15	13.8651	12.8493	11.9379	11.1184	10.3797	9.7122	9.1079	8.5595	8.0607	7.6061	6.8109	5.8474	5.0916	4.6755	3.8593	3.2682
16	14.7179	13.5777	12.5611	11.6523	10.8378	10.1059	9.4466	8.8514	8.3126	7.8237	6.9740	5.9542	5.1624	4.7296	3.8874	3.2832
17	15.5623	14.2919	13.1661	12.1657	11.2741	10.4773	9.7632	9.1216	8.5436	8.0216	7.1196	6.0472	5.2223	4.7746	3.9099	3.2948
18	16.3983	14.9920	13.7535	12.6593	11.6896	10.8276	10.0591	9.3719	8.7556	8.2014	7.2497	6.1280	5.2732	4.8122	3.9279	3.3037
19	17.2260	15.6785	14.3238	13.1339	12.0853	11.1581	10.3356	9.6036	8.9501	8.3649	7.3658	6.1993	5.3162	4.8435	3.9424	3.3105
20	18.0456	16.3514	14.8775	13.5903	12.4622	11.4699	10.5940	9.8181	9.1285	8.5136	7.4694	6.2593	5.3527	4.8696	3.9539	3.3158
21	18.8570	17.0112	15.4150	14.0292	12.8212	11.7641	10.8355	10.0168	9.2922	8.6487	7.5620	6.3125	5.3837	4.8913	3.9631	3.3198
22	19.6604	17.6580	15.9369	14.4511	13.1630	12.0416	11.0612	10.2007	9.4424	8.7715	7.6446	6.3587	5.4099	4.9094	3.9705	3.3230
23	20.4558	18.2922	16.4436	14.8568	13.4886	12.3034	11.2722	10.3711	9.5802	8.8832	7.7184	6.3988	5.4321	4.9245	3.9764	3.3254
24	21.2434	18.9139	16.9355	15.2470	13.7996	12.5504	11.4693	10.5288	9.7066	8.9847	7.7843	6.4338	5.4509	4.9371	3.9811	3.3272
25	22.0232	19.5235	17.4131	15.6221	14.0933	12.7834	11.6536	10.7488	9.8226	9.0770	7.8431	6.4641	5.4669	4.9476	3.9849	3.3286
26	22.7952	20.1210	17.8768	15.9828	14.3752	13.0032	11.8129	10.8310	9.9290	9.1609	7.8957	6.4906	5.4804	4.9563	3.9879	3.3297
27	23.5596	20.7069	18.3270	16.3296	14.6430	13.2105	11.9667	10.9352	10.0266	9.2372	7.9426	6.5135	5.4919	4.9637	3.9903	3.3305
28	24.3164	21.2813	18.7641	16.6631	14.8991	13.4062	12.1371	11.0511	10.1161	9.3066	7.9844	6.5355	5.5016	4.9699	3.9923	3.3312
29	25.0658	21.8444	19.1885	16.9637	15.1471	13.5907	12.2772	11.1584	10.1983	9.3696	8.0218	6.5509	5.5098	4.9747	3.9938	3.3317
30	25.8077	22.3965	19.6004	17.2920	15.3725	13.7648	12.4090	11.2578	10.2737	9.4269	8.0552	6.5660	5.5168	4.9789	3.9950	3.3321
35	29.4086	24.9866	21.4872	18.6646	16.3702	14.4982	12.9477	11.0546	10.5668	9.6442	8.7155	6.6166	5.5386	4.9915	3.9984	3.3330
40	32.8347	27.3355	23.1148	19.7288	17.1591	15.0463	13.3317	11.9246	10.7574	9.7791	8.2438	6.6418	5.5482	4.9966	3.9995	3.3332
45	36.0945	29.4902	24.5187	20.7200	17.7741	15.4558	13.6055	12.1084	10.8812	9.8628	8.2825	6.6543	5.5523	4.9986	3.9998	3.3333
50	39.1961	31.4236	26.3798	21.4822	18.2535	15.7619	13.8007	12.2335	10.9148	9.9148	8.3045	6.6605	5.5549	4.9995	3.9999	3.3333
55	42.1472	33.1748	26.7744	22.1086	18.6359	15.9905	13.9999	12.3186	11.0140	9.9471	8.3170	6.6636	5.5549	4.9998	4.0000	3.3333
60	44.9550	34.7609	27.6756	22.6235	18.9233	16.1614	14.0392	12.3766	11.0480	9.9672	8.3240	6.6651	5.5553	4.9999	4.0000	3.3333

$$(FV)_{t,n} = (1+t)^n$$

ตารางผนวก 3 ตัวคูณปัจจัย มูลค่าในอนาคตของเงิน 1 บาท อัตราดอกเบี้ยทบต้น % จำนวน n งวด

n	1%	2%	3%	4%	5%	6%	7%	8%	9%	10%	12%	15%	18%	20%	25%	30%
1	1.0100	1.0200	1.0300	1.0400	1.0500	1.0600	1.0700	1.0800	1.0900	1.1000	1.1200	1.1500	1.1800	1.2000	1.2500	1.3000
2	1.0201	1.0404	1.0609	1.0816	1.1025	1.1236	1.1449	1.1664	1.1881	1.2100	1.2544	1.3225	1.3924	1.4400	1.5625	1.6900
3	1.0303	1.0612	1.0927	1.1249	1.1576	1.1910	1.2250	1.2597	1.2950	1.3310	1.3784	1.4480	1.5308	1.6400	1.9531	2.1970
4	1.0406	1.0824	1.1255	1.1699	1.2155	1.2625	1.3108	1.3605	1.4116	1.4641	1.5785	1.7480	1.9388	2.0736	2.4414	2.8561
5	1.0510	1.1041	1.1593	1.2167	1.2763	1.3382	1.4026	1.4693	1.5386	1.6105	1.7623	2.0114	2.2878	2.4883	3.0518	3.7129
6	1.0615	1.1262	1.1941	1.2653	1.3401	1.4185	1.5007	1.5869	1.6771	1.7716	1.9738	2.3131	2.6956	2.9860	3.8147	4.8268
7	1.0721	1.1487	1.2299	1.3159	1.4071	1.5036	1.6058	1.7138	1.8280	1.9487	2.2107	2.6600	3.1855	3.5832	4.7684	6.2749
8	1.0829	1.1717	1.2668	1.3686	1.4775	1.5938	1.7182	1.8509	1.9926	2.1436	2.4760	3.0590	3.7889	4.2998	5.9605	8.1573
9	1.0937	1.1951	1.3048	1.4233	1.5513	1.6895	1.8385	1.9990	2.1719	2.3579	2.7731	3.5179	4.4855	5.1598	7.4506	10.6045
10	1.1046	1.2190	1.3439	1.4802	1.6289	1.7908	1.9672	2.1589	2.3674	2.5937	3.1581	4.0456	5.2338	6.1917	9.3132	13.8558
11	1.1157	1.2434	1.3842	1.5395	1.7103	1.8983	2.1049	2.3316	2.5804	2.8531	3.4785	4.6524	6.1759	7.4301	11.6415	17.9216
12	1.1268	1.2682	1.4258	1.6010	1.7959	2.0122	2.2522	2.5182	2.8127	3.1384	3.8960	5.3503	7.2876	8.9161	14.5519	23.2881
13	1.1381	1.2936	1.4685	1.6651	1.8856	2.1329	2.4098	2.7196	3.0658	3.4523	4.3635	6.0650	8.5994	10.6993	18.1899	30.2875
14	1.1495	1.3195	1.5226	1.7317	1.9799	2.2609	2.5785	2.9372	3.3417	3.7975	4.8871	7.0757	10.1472	12.8392	22.7374	39.3738
15	1.1610	1.3459	1.5800	1.8009	2.0789	2.3966	2.7590	3.1722	3.6425	4.1772	5.4726	8.1371	11.9737	15.4070	28.4217	51.1859
16	1.1726	1.3728	1.6407	1.8750	2.1819	2.5404	2.9522	3.4259	3.9703	4.5950	6.1304	9.3576	14.1990	18.4884	35.5271	66.5417
17	1.1843	1.4002	1.6528	1.9479	2.2920	2.6928	3.1588	3.7000	4.3276	5.0545	6.8660	10.7613	16.6722	22.1861	44.4089	86.5042
18	1.1961	1.4282	1.7004	2.0258	2.4066	2.8543	3.3799	3.9960	4.7171	5.5599	7.6900	12.3755	19.6733	26.6233	55.5112	112.4554
19	1.2081	1.4568	1.7535	2.1068	2.5270	3.0256	3.6165	4.3157	5.1417	6.1159	8.6128	14.2318	23.2144	31.9480	69.3889	146.1920
20	1.2202	1.4859	1.8061	2.1911	2.6533	3.2071	3.8697	4.6610	5.6044	6.7275	9.6463	16.3665	27.3930	38.3376	86.7362	190.0096
21	1.2324	1.5157	1.8603	2.2788	2.7860	3.3996	4.1406	5.0338	6.1088	7.4002	10.8038	18.8215	32.3238	46.0051	108.4202	247.0645
22	1.2447	1.5460	1.9161	2.3699	2.9253	3.6025	4.4304	5.4365	6.6586	8.1403	12.1003	21.6447	38.1421	55.2061	135.5253	321.1839
23	1.2572	1.5769	1.9736	2.4647	3.0715	3.8197	4.7405	5.8715	7.2579	8.9543	13.5523	24.8915	45.0076	66.2474	169.4066	417.5991
24	1.2697	1.6084	2.0328	2.5633	3.2251	4.0489	5.0724	6.3412	7.9111	9.8497	15.1786	28.6252	53.1090	79.4968	211.7582	542.8008
25	1.2824	1.6406	2.0938	2.6658	3.3864	4.2919	5.4274	6.8485	8.6231	10.8347	17.0001	32.9190	62.6686	95.9962	264.6978	705.6410
26	1.2953	1.6734	2.1566	2.7725	3.5557	4.5494	5.8074	7.3984	9.3992	11.9182	19.0401	37.8568	73.9490	114.4755	330.8722	917.3333
27	1.3082	1.7069	2.2213	2.8834	3.7335	4.8223	6.2139	7.9881	10.2451	13.1100	21.3249	43.5353	87.2598	137.3706	413.5903	1,192.5933
28	1.3213	1.7410	2.2879	2.9987	3.9201	5.1177	6.6488	8.6271	11.1671	14.4210	23.8839	50.0656	102.9666	164.8447	516.9879	1,550.2933
29	1.3345	1.7758	2.3566	3.1187	4.1161	5.4184	7.1143	9.3173	12.1722	15.8631	26.7489	57.5755	121.5005	197.8136	646.2349	2,015.3813
30	1.3478	1.8114	2.4273	3.2484	4.3219	5.7435	7.6123	10.0627	13.2677	17.4949	29.9599	66.2118	143.3706	237.3763	807.7936	2,619.9956
35	1.4166	1.9999	2.8139	3.9461	5.5160	7.6861	10.6766	14.7853	20.4140	28.1024	52.7996	133.1755	339.9783	599.6662	2,465.1903	9,727.8604
40	1.4889	2.2080	3.2620	4.8010	7.0400	10.2857	14.9745	21.7245	31.4094	45.2593	93.0510	267.8635	750.3783	1,469.7176	7,593.1638	36,118.8648
45	1.5648	2.4379	3.7816	5.8412	9.8850	13.7646	21.0025	31.9204	48.3273	72.8905	163.9876	538.7693	1,716.6839	3,657.2620	22,958.8740	134,106.8167
50	1.6446	2.6916	4.3893	7.1067	11.4674	18.4202	29.4570	46.9016	74.3575	117.3999	289.0002	1,088.6574	3,927.3569	9,100.4832	70,064.9232	497,925.2230
55	1.7285	2.9717	5.0821	8.6464	14.6356	24.6503	41.3150	68.9139	114.4083	189.0951	509.3206	2,179.6222	8,984.8411	22,644.8023	213,821.1768	1,848,776.3499
60	1.8167	3.2810	5.8916	10.5196	18.6792	32.9877	57.9464	101.2571	176.0313	304.4816	897.5969	4,388.9987	20,552.1400	56,347.5144	652,530.4468	6,864,377.1727

$$(FVA)_{t\%,n} = \frac{(1+i)^n - 1}{i}$$

ตารางผนวก 4 ตัวคูณปัจจัย มูลค่าอนาคตของเงินงวดตลอด 1 บาท จำนวน n งวด คัดต่ออัตราดอกเบี้ยทบต้น i%

n	1%	2%	3%	4%	5%	6%	7%	8%	9%	10%	12%	15%	18%	20%	25%	30%
1	1.0000	1.0000	1.0000	1.0000	1.0000	1.0000	1.0000	1.0000	1.0000	1.0000	1.0000	1.0000	1.0000	1.0000	1.0000	1.0000
2	2.0100	2.0200	2.0300	2.0400	2.0500	2.0600	2.0700	2.0800	2.0900	2.1000	2.1200	2.1500	2.1800	2.2000	2.2500	2.3000
3	3.0301	3.0604	3.0909	3.1216	3.1525	3.1836	3.2149	3.2464	3.2781	3.3100	3.3744	3.4734	3.5724	3.6400	3.8125	3.9900
4	4.0604	4.1216	4.1836	4.2465	4.3101	4.3746	4.4399	4.5061	4.5731	4.6410	4.7793	4.9934	5.2154	5.3680	5.7656	6.1870
5	5.1010	5.2040	5.3091	5.4163	5.5256	5.6371	5.7507	5.8665	5.9847	6.1051	6.3528	6.7424	7.1542	7.4416	8.2070	9.0431
6	6.1520	6.301	6.4684	6.6330	6.8019	6.9753	7.1533	7.3359	7.5233	7.7156	8.1152	8.7537	9.4420	9.9299	11.2588	12.7560
7	7.2155	7.4343	7.6625	7.8983	8.1420	8.3938	8.6540	8.9228	9.2004	9.4872	10.0890	11.0668	12.1415	12.9159	15.0735	17.5828
8	8.2857	8.5830	8.8823	9.1942	9.5198	9.8597	10.2138	10.5866	11.0285	11.4439	12.2997	13.7260	15.3270	16.4991	19.8419	23.8577
9	9.3635	9.7447	10.1591	10.5828	11.0413	11.5379	12.0716	12.6366	13.2270	13.8475	14.7587	16.3858	18.0959	20.7989	25.8023	32.0150
10	10.4622	10.947	11.4639	12.0061	12.5779	13.1808	13.8164	14.4866	15.1929	15.9374	17.5487	20.3037	23.5213	25.9887	33.2529	42.0195
11	11.5868	12.1687	12.8078	13.4864	14.2088	14.9716	15.7836	16.6455	17.5603	18.5312	20.6546	24.3493	28.7551	32.1504	42.5661	56.4053
12	12.6825	13.4121	14.1920	15.0258	15.9171	16.8689	17.8885	18.9711	20.1407	21.3843	24.1331	29.0017	34.9311	39.5805	54.2077	74.3720
13	13.8093	14.6803	15.6178	16.6268	17.7130	18.8821	20.1406	21.4953	22.9534	24.5227	28.0291	34.3519	42.2187	48.4966	68.7596	97.6250
14	14.9474	15.9739	17.0633	18.2919	19.5986	21.0151	22.5505	24.2149	26.0192	27.9750	32.3926	40.5047	50.8180	59.1959	86.9495	127.9125
15	16.0969	17.2934	18.5989	20.0236	21.5786	23.2760	25.1290	27.1321	29.3609	31.7725	37.2797	47.5804	60.9653	72.0351	109.6868	167.2863
16	17.2579	18.6393	20.1569	21.8345	23.6575	25.6404	27.8881	30.3343	33.0334	35.9497	42.7533	55.7175	72.9396	87.4421	138.1085	218.4732
17	18.4394	20.0121	21.7164	23.6975	25.8404	28.2129	30.8402	33.7502	36.7737	40.5447	48.8837	65.0751	87.0680	105.9306	173.6557	285.0159
18	19.6147	21.4123	23.4144	25.6454	28.1324	30.9057	33.9990	37.4502	41.3013	45.5992	55.7497	75.8364	103.7403	128.1167	218.0046	371.5180
19	20.8190	22.8406	24.8704	27.7811	30.5390	33.7600	37.3790	41.4463	46.0185	51.1591	63.4397	88.2118	123.4135	154.7400	273.5558	483.9724
20	22.0490	24.2974	26.8704	29.7781	33.0660	36.7856	40.9955	45.7020	51.1601	57.2750	72.0524	102.4436	146.6280	186.6880	342.9447	630.1655
21	23.2982	25.7833	28.6765	31.9682	35.7193	39.9927	44.8652	50.4229	56.7645	64.0035	81.6987	118.8101	174.0210	225.0356	429.6809	820.2151
22	24.5716	28.8450	32.4529	36.6179	41.5035	46.9933	53.4361	60.8933	69.5319	79.4029	104.6029	159.2764	244.4868	326.2369	673.6284	1,381.4635
23	25.8735	30.4219	34.4593	39.0826	44.5020	50.8156	58.1767	66.7648	76.7898	88.4973	118.1552	184.1678	289.4945	392.4842	843.0329	1,806.0076
24	28.4232	32.0303	36.4593	41.6459	47.7271	54.8645	63.2490	73.1059	84.7009	98.3471	133.3359	212.7930	342.6035	471.9811	1,054.7912	2,348.8033
25	29.5366	33.6709	38.5530	44.3117	51.1135	59.1564	68.6765	79.9444	93.2440	109.1818	150.3339	245.7120	405.2721	567.3713	1,319.4880	3,054.4443
26	30.6729	35.3443	40.7964	47.0882	54.6691	63.7058	74.4838	87.3508	102.7231	121.0999	169.3740	283.9688	479.2211	681.8228	1,650.5612	3,971.7776
27	31.8321	37.0512	42.9309	49.9676	58.4026	68.5281	80.6977	95.3387	112.8682	134.2099	199.6989	327.1041	566.4809	819.2533	2,063.9515	5,164.3109
28	33.0154	38.7922	45.2189	52.9663	62.3227	73.6992	87.0359	103.9659	124.3075	148.6309	241.5828	377.1897	666.4475	981.8816	2,580.9394	6,714.6042
29	34.2450	40.5681	47.5754	56.0849	66.4388	79.0582	94.4608	113.2832	136.3054	164.9400	241.3327	434.7451	790.9480	1,181.8816	3,227.1743	8,729.9585
30	35.5163	42.3852	49.9103	59.3202	70.3203	83.3369	100.3369	121.3168	145.1708	177.0244	261.6615	411.7020	1,816.652	2,948.3411	9,856.7613	3,222.8681
35	41.6603	49.9945	60.4621	73.6522	90.3203	111.4348	138.2369	173.3168	215.1708	271.0244	431.6615	881.1702	1,816.652	2,948.3411	9,856.7613	3,222.8681
40	48.8864	60.420	75.4013	95.0355	120.7998	154.7620	199.6351	259.0565	337.8824	442.5926	767.0914	1,779.090	4,163.213	7,348.8578	30,088.6554	120,392.8827
45	56.4811	71.8927	92.1094	121.0294	157.7002	212.7435	285.7493	386.5056	525.6592	718.9098	1,358.2318	3,585.1276	9,531.577	18,281.310	91,881.4962	447,019.3880
50	64.852	84.5794	112.7969	151.6671	209.3480	290.3359	406.5289	573.7106	800.0036	1,163.9910	2,400.018	7,217.716	21,813.094	45,487.191	280,255.693	1,659,760.743
55	72.6253	98.5865	136.0716	191.1592	272.1716	394.1320	575.9286	848.9332	1,260.0919	1,880.591	4,236.005	14,524.148	49,910.228	113,219.011	855,280.707	6,162,584.500
60	81.6697	114.0515	163.0534	237.9807	353.5837	533.1282	813.5204	1,253.2133	1,944.7921	3,034.8316	7,471.641	29,219.992	114,888.666	281,732.572	2,610,117.787	22,881,255.909

